

*„A gyermeket tisztelettel kell fogadni,
szeretettel kell felnevelni,
és szabadságban kell elengedni”
/ Vekerdy Tamás /*

A Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodájának

„SZIVÁRVÁNY”

Pedagógiai Programja

OM: 201735

2026.

TARTALOMJEGYZÉK

Intézményünk küldetésnyilatkozata	10
Hit-és vallásoktatás az intézményünkben	11
Helyzetelemzés	12
Az intézmény óvodáinak nevelési gyakorlata	14
Az intézmény helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései.....	15
Az intézmény célja.....	17
Gyermekekép.....	18
Óvodakép	18
Pedagóguskép	20
Az óvodai nevelés általános feladatai	22
Az egészséges életmód alakítása.....	23
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	27
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	33
Az óvodai élet megszervezésének elvei	37
A nevelőtestület együttműködése	38
A pedagógusok képzettségi mutatói.....	39
Az intézmény tárgyi feltételei, az intézmény eszközrendszere	41
Az óvodai élet megszervezése	44
Napirend.....	44
Hetirend.....	46
A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok	47
Pedagógiai programunk rendszerábrája	54
Intézményünk kapcsolatai.....	56
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.....	59
a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:.....	59
aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,.....	59
ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,.....	59
ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,.....	59
b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,.....	59
c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,.....	59
Sajátos nevelési igényű gyermek.....	59
Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek.....	68
Kiemelten tehetséges gyermek	70
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztése.....	73
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek.....	79
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	81
JÁTÉK.....	81
Verselés, mesélés	87
Ének, zene, népi játék, tánc	92
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	97

Mindennapos mozgás	101
A külső világ tevékeny megismerése	105
Munka jellegű tevékenységek	112
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	116
Az óvodák egyéni nevelési gyakorlata	123
BÉLA KIRÁLY ÚTI ÓVODA	124
PETŐFI ÓVODA	128
PITYPANG ÓVODA	133
.....	133
SÁSASTÓ ÚTI ÓVODA	139
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére területenként	144
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet	150
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	151
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	154
Egészségfejlesztési terv	159
A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	169
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	170
<i>A csoportszervezésről</i>	170
<i>Kompetenciafejlesztés óvodáskorban</i>	170
Pályázati tevékenység	171
Intézményi jó gyakorlatok	174
Érvényességi nyilatkozat	176
Felhasznált irodalom	177
1. számú melléklet	179
AZ ISKOLAVÁRÓ ÓVODAI CSOPORT SZAKMAI PROGRAMJA	179
1. A program indokoltsága	179
2. A program célja	179
Kiemelt céljaink:	179
3. A program alapelvei	180
Gyermekek központúság	180
Egyéni bánásmód	180
Differenciálás	180
Játékosság és élményszerűség	180
Komplexitás	180
Inkluzív szemlélet	180
Folyamatosság és fokozatosság	180
Együttműködés	180
4. Az Iskolaváró Óvodai Csoport szakmai sajátosságai	181
5. A fejlesztés kiemelt területei	181

5.1. Anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés.....	181
5.2. Értelmi képességek fejlesztése	182
5.3. Mozgásfejlesztés.....	182
6. Szociális és érzelmi kompetenciák fejlesztése	183
7. A tanulási képességek alapozása	183
8. A program megvalósításának formái	183
8.1. Napi rendszerességű tevékenységek.....	183
8.2. Heti rendszerességű tevékenységek.....	184
9. Az Iskolaváró Óvodai Csoport sajátos szakmai tartalma	184
9.1. Mozgáskotta Program.....	184
9.2. Sakkjátszótér Program.....	185
9.3. Robotika Program	185
9.4. „Így tedd rá!” Program	185
9.5. Grafomotoros fejlesztés	186
9.6. Logopédiai támogatás.....	186
10. Együttműködés a NABOK Kossuth Lajos Általános Iskolával.....	187
11. Együttműködés a szülőkkel.....	187
12. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	187
13. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	188
14. A program eredményességének értékelése	189
15. A program várható eredményei.....	189
Legitimációs záradékok	190

A PROGRAMOT KÉSZÍTETTÉK, ÁTDOLGOZTÁK :

Orosné Farkas Hajnalka Tünde igazgató

és a Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodájának nevelőtestülete.

Béla Király Úti Óvoda

Balogh Anita
Kásáné Nemes Anikó
Nagyné Patkó Anna
Törösné Kerekes Erzsébet

Petőfi Óvoda

Molnár Andrea
Márki Anita
Feke-Janó Ágnes
Andási-Pádár Noémi Anna
Csernus Erika

Pitypang Óvoda

Barna Ibolya
Szabó Flóra
Győrfi-Borók Zsuzsanna
Kőváriné Papp Katalin
Orosné Farkas Hajnalka Tünde igazgató
Vizkeleti Lenke
Kaziáner Hajnalka Fanni

Sásastó Úti Óvoda

Balla Anna
Andrási Tímea
Gönczi Edit
Csípő Sára
Szabó Katinka
Papp Bernadett

BEVEZETÉS

Intézményünk két Óvodai Egység összevonásával, 1999 augusztusában létrehozott, jelenleg négy feladatellátási helyen működő nevelési intézmény. Pedagógiai programunkat a két egység pedagógusai a hagyományok, értékek figyelembevételével, a saját nevelési gyakorlataink, eredményeink, haladó hagyományaink megtartásával, a jelenkor igényeire alapozva készítettük el.

Egységesítettük nevelési elképzeléseinket, az intézményünkben megfogalmazott értékeket. A program a két intézmény összevonásának időpontjában, 1999 szeptemberében került bevezetésre.

A kor igényének megfelelően érvényesítjük a gondoskodás és a különleges védelem gyermekét megillető jogait, gyermekközpontú, szeretetteljes, családias óvodai légkörben nevelünk, a gyermekek egyéni képességeik szerinti fejlesztését helyezzük előtérbe. A családi nevelést kiegészítve a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását tartjuk kiemelt feladatunknak.

A gyermekek egyéni fejlődési tempóját, a személyiség teljes kibontakoztatását figyelembe véve készítette el nevelőtestületünk a „Szivárvány” elnevezésű helyi Óvodai Pedagógiai Programját. Sokszínű, tevékenységben gazdag óvodai élet szervezésével valósítjuk meg feladatainkat, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

2012. augusztus 31. naptól az intézmény fenntartója a **Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy** (1111 Budapest, Budafoki u. 34/B), aki közoktatási megállapodás keretében vette át az önkormányzat ezen kötelező feladatát.

Óvodáinkban többféle csoportszervezést kínálunk a szülőknek, a gyermekeknek: vegyes életkor szerinti, részben osztott, illetve homogén csoportszervezést, ezzel is biztosítva a szülők számára a választási lehetőséget.

Pedagógiai programunkat 2018-ban, 2019 évben, 2020-ban, 2022-ben, 2023-ban, 2024-ben, 2025-ben, 2026-ban módosítottuk. A 2021. évi LII. törvény egyes köznevelést érintő törvények módosításáról jogszabály, mely módosította a 2011. évi CXCV. tv. a köznevelésről (Nkt.) és a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendeletet is, továbbá a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (Púétv.) hatályos jogszabályoknak való megfelelés okán.

A PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- Magyarország Alaptörvénye
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, a módosításokkal egységes szerkezetben.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről
- 351/2025. (XI. 12.) Korm. rendelet az egyes kormányrendeletek módosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.
- Oktatási Hivatal: Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Egyéb dokumentumok:

- Alapító okirat

PREAMBULUM

“...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.”
(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhívása az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság – „*A bölcs tanítás az élet forrása.*” (Pb.13:14.) – ma is érvényes. A baptista óvoda célja, hogy az óvodásoknak egy derűs, gondtalan korszakot biztosítva, a gyermekek a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.

A baptista köznevelési intézmény keresztyén értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszertet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a gyermekek személyiségének optimális fejlesztését.

Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát.

Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, ösztönzésre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.

Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer, és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

A baptista iskola: „Több, mint iskola.” Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – köznevelési intézményeiben sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, és a roma tanulók felzárkóztatásáért, és a tehetséges gyermekek fejlődésének kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint óvoda: az a hely, ahol a gyermek teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

A BAPTISTA SZERETETSZOLGÁLAT KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Küldetésünk a ránk bízott gyermek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése.

A keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni.

Törekvésünk, hogy a baptista óvodai intézmény olyan irányító testülettel, igazgatóval, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a mindennapi fejlesztő munka és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása

Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához.

A tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása
- A gyermek ráébresztése a társadalommal való kapcsolatára és az iránta való felelősségére
- Minden nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó óvodai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését.
- Felkészítés a szolgálatra

Küldetésünk működés szempontjából hitelesnek lenni.

Törekvésünk, hogy az intézmény mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számon kérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékek következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében és a számon kérhetőség terén az intézményvezetés működésében.
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli.
- A pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, ill. ellenőrzi.
- A kormánnyal és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn.
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési és stratégiákat dolgoz ki.
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz.
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

INTÉZMÉNYÜNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA

*„A gyermeket tisztelettel kell fogadni,
szeretettel kell felnevelni, és szabadságban
kell elengedni”
(Vekerdy Tamás)*

KISÚJSZÁLLÁS város egyik egyházi fenntartású óvodai intézménye vagyunk. Intézményünk négy óvodából áll, melyek a város különböző pontján helyezkednek el. Óvodánk területi elhelyezkedése nem egyenletes. Az intézményben 11 gyermekcsoport indítására van lehetőség.

Óvodáinkban vegyes életkorú, részben osztott és homogén csoportokat szervezünk, biztosítva ezzel a szülők számára a választási lehetőséget.

A vegyes életkorú és a részben osztott csoportjainkban az együttérzés, segítőkészség mellett az egymástól való tanulás pozitív hatását tartjuk fontosnak.

A változó társadalmi, szociokulturális helyzet miatt kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek egyéni fejlettségének megfelelő nevelésre, a gyermekvédelemre, a hátrányok csökkentésére, a tehetséggondozásra és a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására.

Az intézményünk nevelési programjában egységes alapelveket, célokat fogalmaztunk meg, mely jó alapot nyújt az egységes nevelőmunkához.

A családi nevelés elsődlegességét figyelembe véve, azt kiegészítve, az együttműködést hangsúlyozva végezzük nevelőmunkánkat.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink, szeretetteljes, gyermekközpontú, másságot elfogadó légkörben ismerkedjenek meg a világgal. Megismertük a befogadó pedagógia elveit, intézményünkben törekszünk az inkluzív pedagógiai környezet biztosítására.

Óvodapedagógusaink a gyermek szükségleteire, egyéni képességeire építve, a kompetencia alapú nevelés szellemiségében, játékos, tevékenységekben gazdag, együttműködési lehetőségeket adó óvodai élet szervezésével biztosítják a gyermekek személyiségének sokoldalú, differenciált fejlesztését. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rendelkezzenek megfelelő önismerettel, önértékelő, önkifejező képességgel, kíváncsiságukat megtartva tapasztalják meg az összefüggéseket, tudjanak önállóan gondolkodni, véleményyt alkotni.

A gyermek óvodába lépésétől fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk azokat a kompetenciákat, melyek segítségével óvodásaink az iskolára alkalmassá válnak, ezzel is biztosítva a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdést.

Nevelési eredményeink, a gyermekek és a szülők eddigi elégedettsége, valamint az elmúlt évek sikeres pályázata a garanciák arra, hogy munkánkat megfelelő szinten végezzük. Arra törekszünk, hogy valamennyi partnerünk körében elégedettséget értsünk el.

HIT-ÉS VALLÁSOKTATÁS AZ INTÉZMÉNYÜNKBEN

- Az óvodákban a – nemzeti köznevelési törvényben foglaltak szerint- **szülői igények alapján**, lehetőség van - a hét egy napján **hiteléttel** való ismerkedésre az alábbiak szerint:
 - **Bibliaóra** – a fenntartó által biztosított foglalkozás, melyen a gyermekek megismerkednek a biblia általános üzeneteivel, gondolataival, a bibliai történetek tartalmával.
 - Igény szerint lehetőséget biztosítunk más felekezetek, egyház által tartott foglalkozásra.
- Az óvoda, az egyházi jogi személy által szervezett hittan / bibliaóra oktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködik a fenntartóval és az érdekelt egyházzal. A bibliaóra / hittan órák és foglalkozások tartalmát a szóban forgó egyházi jogi személy határozza meg az adott egyház iránymutatása szerint.
- A foglalkozásokat az óvoda által kijelölt helyiségben az egyház által megbízott hitoktató végzi. A hitoktatás tartalmának meghatározása, a hitoktató alkalmazása és ellenőrzése, a jelentkezés szervezése, a foglalkozások ellenőrzése a fenntartó, illetve az érintett egyház feladata.
- A hitoktatást/bibliaóra az óvodában az óvodai foglalkozások, rendjéhez illeszkedik.
- Az intézmény óvodáiban, a rendelkezésre álló eszközökből biztosítja a hit- és erkölcstanoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, így különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát, valamint a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket.
- Az intézmény óvodái a rendelkezésre álló eszközökből biztosítják **a fenntartó által szervezett** bibliaórákhoz szükséges eszközöket, kellékeket a hitoktató részére.

HELYZETELEMZÉS

Városunk, Kisújszállás, az Észak-alföldi régióban, az Alföld középső részén fekszik. Könnyen megközelíthető, a korábban a városon áthaladó 4-es számú főútvonalnak és a Budapest – Debrecen vasútvonalnak köszönhető. A lakosság száma csökkenő tendenciát mutat, 11 319 fő (2017.év)

A lakosság összetételére jellemző az elöregedés, több éven keresztül csökkent a születések száma. A korábbi évek létszámának csökkenéséhez képest, a jelenlegi és a várható születési számok azt mutatják, hogy a gyermeklétszám stabilizálódik.

A település jellegéből adódóan még 30-35 évvel ezelőtt a mezőgazdaság volt a fő jövedelemszerzési lehetőség a lakosság számára, mára azonban a gazdasági és társadalmi változások kedvezőtlenül alakították az itt élő családok helyzetét. Jelentős mértékben nőtt a munkanélküliség, amely már több generációs probléma sok családnál és nemcsak a képzettség nélküli felnőtt lakosságot érinti. A munkahelyek megszűnése miatt a szakképzettséggel rendelkezők ingázásra, vagy a családtól tartósan távoli munkavállalásra kényszerülnek, de egyre kevesebben találnak munkalehetőséget ilyen formán is. A családok helyzetét, szociális háttérét nagymértékben befolyásolják ezek a tényezők, s a felmerülő gondok, problémák a családok felbomlásához vezetnek. Ezek eredményeként egyre több a hátrányos helyzetű, a csonka családból érkező, vagy szociálisan rászoruló, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Településünkön 1999. július 31-ig két óvodai egység működött. A két intézmény összevonásával, **Kisújszállás város óvodásainak ellátására** jött létre a **Városi Óvodai Intézmény**. Kisújszállás Város Önkormányzata sok évre visszamenően támogatta az óvodai nevelést, biztosítva minden 3 éves korú gyermek részére az óvodai ellátást.

A települési önkormányzat az óvodaépületek számát 2007-ig változatlanul hagyta, majd az alacsonyabb kihasználtság miatt egy óvoda megszüntetésre került, majd 2012 augusztusában újabb óvoda épület kerül kivonásra az intézmény működéséből.

Az önkormányzatok finanszírozása okán **2012. augusztus 31. naptól az intézmény fenntartója a Baptista Szeretet Szolgálat Egyházi Jogi Személy** lett. Az óvodai csoportok és a dolgozók létszámát a fenntartó minden évben, a beiratkozás után, az igazgatóval egyeztetve határozza meg.

Az intézmény neve 2014. szeptember 1. napjától: Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája.

2024. szeptembertől összesen 302 férőhelyen, négy **óvodában, 11 óvodai csoportban**, biztosítjuk az intézményünkbe jelentkező családok gyermekeinek óvodai ellátását, **nevelését, fejlesztését.**

Óvodáink területi elhelyezkedése nem egyenletes, a város nyugati felében egy, míg a keleti felében három óvoda épületünk van. A városban másik fenntartó által működtetett óvodával együtt minden óvodaköteles gyermek felvétele biztosított. A törvényi változásoknak megfelelően, **telephelyeinken – a szabad férőhelyekre / 25 főig/ – a két és fél éves gyermekek felvételére is lehetőséget biztosítunk.**

Óvodáinkban igen különböző szociokulturális helyzetű családok gyermekeit fogadjuk. **Vegyes életkorú, részben osztott és homogén csoportjainkban is fontosnak tartjuk az együttérzés, segítőkészség mellett az egymástól való tanulás pozitív hatását érvényre juttatni.**

A változó szociokulturális helyzet miatt fokozott figyelmet fordítunk a gyermek egyéni fejlettségének megfelelő nevelésre, a **gyermekvédelemre, a hátrányok csökkentésére, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésére.**

Az eredményes nevelőmunka érdekében nagy gondot fordítunk arra, hogy a szülők rendszeresen járassák óvodába gyermekeiket. **Alapvető törekvésünk az esélyegyenlőség érdekében a hátránykompenzáció elősegítése.**

Kiemelt figyelmet fordítunk óvodáinkban az integrált fejlesztésre. Minden gyermek a nevelés-oktatás teljes időtartamában együtt, egy csoportban tartózkodik. A gyermek egyéni vagy csoportos fejlesztése a fejlesztőprogramunk szerint team munkában valósul meg.

A társadalmi változások, a családok megváltozott szociális helyzete, az eltérő kultúrákból eredő értékrendek miatt érezzük, hogy megváltozott az óvoda szerepe. Tapasztaljuk, hogy az óvodába lépő gyermekek fejlettsége évről évre alacsonyabb szintet mutat, leginkább a szokások, a beszéd, a játék és a szocializáció terén. Emelkedik a fokozott egyéni bánásmódot igénylő, különböző magatartási, figyelemzavarral, tanulási nehézséggel küzdő, illetve organikus problémára visszavezethető sajátos nevelési igényű gyermekek száma is. Egyre több a probléma a kapcsolatteremtő, problémamegoldó készséggel, a kitartás, feladattudat, a tanulás iránti motiváció kialakulásával.

A kompetencia alapú nevelés 2006-ban jelent meg, egy sikeres pályázat eredményeképpen, egy óvodai csoportban adaptálva. A pozitív tapasztalatok: a gyermekek kompetenciáinak pozitív fejlődése, a szociális érzékenység erősödése, az iskolai életre és az átmenetre való felkészülés sikeressége meggyőzött bennünket és így már az intézmény minden csoportjában a kompetencia alapú nevelés elveit alkalmazzuk. A kompetencia alapú nevelés elemei beépítésre kerültek a pedagógia programunkba.

Nevelésünkben kiemelt figyelmet kapott a **sajátos nevelésű gyermekek integrációja**, mely szintén a kompetencia elvek alkalmazásával történik.

A **tehetséggondozás- korunk igényeként és feladataként** - új elemként jelent. A tehetség – ígérek felfedezése és fejlesztése igazi kihívás az óvodapedagógus számára. Az óvodáinkban a tehetség fejlesztése sajátos körülmények között zajlik, csoportos, egyéni és tehetségműhelyek formájában. **Intézményünk 2018. február 1. napján lett kiválóan akkreditált tehetségpont. 2025. márciusában ismét megkaptuk az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet.**

Nevelőtestületünk a kor pedagógiai változásait megismerve, elfogadva egységes nevelési elvekkel, új módszerekkel valósítja meg a gyermekek nevelését. Keressük azokat a korszerű, megújult módszereket, melyek eredményesen alkalmazhatók a mai kor óvodáskorosztályánál.

Több pedagógus megismerkedett a **Sakkjátszótér Komplex Képességfejlesztő Programmal**. A program az életkori sajátosságok figyelembevételével, komplex módon fejleszti a gyermekek képességeit, ezzel is megtámogatva a sikeres iskolakezdést. Pedagógusaink nagy része részt vett a Magyar Mozgáskotta Módszer, mint a komplex személyiségfejlesztés, mozgásnevelés, hátránykompenzáció lehetséges alternatív programja továbbképzésen.

Intézményünk nevelőtestülete 2019 - ben, kiemelkedő szakmai munkájáért megkapta az emberi erőforrások Minisztériuma Elismerő Oklevelét. A Baptista Szeretetszolgálat elnöksége 2020-ban az Év Nevelőtestületi Díját adományozta intézményünknek.

AZ INTÉZMÉNY ÓVODÁINAK NEVELÉSI GYAKORLATA

A kisújszállási **Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája, a „Szivárvány” Helyi Óvodai Pedagógiai Programjában továbbra is megtartja és megőrzi óvodáinak sokszínű sajátos arculatát.** A program az óvodák kiemelt tevékenységeinek megtartásával lehetőséget biztosít arra, hogy az egységes alapelveket, célokat, feladatokat figyelembe véve autonómiát biztosítson a pedagógusoknak a gyermekcsoportok összetételének kialakításához, a gyermekek számára megfelelő fejlesztéshez, a tevékenységek, a módszerek megválasztásához.

Béla Király Úti Óvoda nevelési gyakorlata:

Kiemelt szerepet tulajdonít a mozgásfejlesztésnek. A mozgás, a fejlesztés lehetőségének jó színtere, alapjául szolgál a készség - képesség, a kognitív funkciók fejlesztésének, a részképeség zavarok prevenciójának, ezáltal hatékony eszköze a hátránykompenzálásnak.

A közös mozgás öröme segíti, megalapozza a társas kapcsolatokat, az alkalmazkodási készség alakulását. Fejleszti a gyermekek toleranciáját, önuralmát, akarati funkcióit, segítve a sikeres iskolakezdést, az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges „alapok” biztosítását.

Petőfi Óvoda nevelési gyakorlata:

Változatos mozgáslehetőségek biztosításával, a környezet tevékeny megismerésével a természet szeretetére, védelmére neveléssel érjük el a gyermekeknek a természethez, a környezethez való pozitív érzelmi kötődését. Kiemelt szerepet kap nevelési gyakorlatunkban a játék, a rendszeres mozgás, a mozgásfejlesztésen keresztül a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése.

Pitypang Óvoda nevelési gyakorlata:

Sokszínű, tevékeny óvodai élet szervezéssel biztosítja a gyermekek szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezetének felfedezését, megismerését a környezettudatos szemlélet megalapozását. Magába foglalja a környezet hagyományaival való megismerkedést, a jeles napok hagyományainak felelevenítését. Mindezt a kompetencia alapú nevelés módszereivel, egyéni fejlesztésre alapozott sokoldalú fejlesztéssel valósítja meg. A tevékeny óvodai élet eredményeképpen az óvodások alkalmassá válnak a sikeres iskolai élet megkezdésére.

Sásastó Úti Óvoda nevelési gyakorlata:

A gyermekek egyéni fejlesztésére épülő, differenciált bánásmódot alkalmazó nevelési gyakorlat, amely rendszeres és változatos mozgással, mozgásos játékokkal, a mozgás megszerettetésére, mozgásigényük kielégítésére, készségeik, képességeik fejlesztésére, melyek egyben megalapozzák az iskolakezdéshez szükséges iskolaérettséget.

Kiemelten kezelik a szocializáció szempontjából fontos szokások, magatartásformák erősítését. A szülőkkel való együttneveléssel biztosítják a gyermekek személyiségének tudatos fejlesztését.

AZ INTÉZMÉNY HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITÚZÉSEI

Alapelvünk

- **a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, bizalom övezi:**
 - szeretetteljes odafordulás, a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, egyéni igények figyelembevétele
 - a gyermek megismerése után egyéni bánásmód alkalmazása
 - a gyermek reális énképének, pozitív tulajdonságainak erősítése
 - a gyermek egyéni fejlődési ütemét figyelembe vevő komplex fejlesztés.
 - tájékozódás az otthoni környezetről, a családi szokások tiszteletben tartása.
 - a gyermek egyéni lelki állapotának és igényeinek figyelembevétele
 - a pozitív tulajdonságokra való építés, pozitív énkép kialakítása
- **a gyermeki játék tisztelete:**
 - a játék alaptevékenység, örömforrás, szabadon választott tevékenység
 - a játék feltételeinek biztosítása
 - a gyermeket megilleti a szabad eszköz és társválasztás
 - a játék a spontán tanulás és a kulturált kommunikáció fejlődésének legjelentősebb színtere, a készség-és képességfejlesztés leghatékonyabb módja
 - a játékszabályok, szokások alakítása, a gyermekek bevonásával
 - a játékeszközök szabad birtoklása (az egyezkedés képességének kialakítása érdekében)
 - a játékeszközök, tárgyak és a tér kreatív használatának lehetősége
 - játékra inspiráló egyéni és közös élmények biztosítása
 - a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása
 - mely során az óvodapedagógus szerepe:
 - rendelkezésre álló, segítőkész, bármilyen problémával lehet hozzá fordulni.
 - csak olyan szintű és mértékű segítséget ad, amire a gyermeknek szüksége van
 - negatív tartalmú játékok játszását addig engedi, amíg a többi gyermek testi épségét nem veszélyezteti.
 - kezdeményezett foglalkozásokkal nem terheli az elmélyülten játszó gyermekeket.
 - nem elmélyült játék esetén, illetve segítségre szoruló gyermekek részére játéktevékenységet kezdeményez.
- **a szocializáció elősegítése:**
 - a játék, mint a legfontosabb szocializációs színtér
 - egyénre szabott befogadás biztosítása– beilleszkedés segítése
 - egymás elfogadása
 - támogató, inkluzív óvodai környezet biztosítása
 - az együttműködés szabályainak, az alapvető udvariassági szokások megalapozása, ezzel az erkölcsi értékrend megalapozása
 - társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása közös élményekkel, tevékenységekkel (tudjanak egymás sikerének örülni)
 - a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása (közös élmények, programok, tevékenységek)
 - közösségépítés segítése
 - a konfliktuskezelés
 - az együttműködés, a kooperatív tanulás

- megfelelő felnőtt mintával a másság elfogadása
 - stabil szokásrendszer, betartható-teljesíthető szabályok kialakítása
 - én- érvényesítési törekvés támogatása-*optimális határok között*
 - kompromisszumok, konszenzusok, önérvényesítés stratégiájának alakítása. (egyezkedések, választások, döntések segítése)
 - a csoportok kialakításánál a különböző szempontok szerinti arányok figyelembevétele
 - szándékosan is teremtünk szocializációt fejlesztő szituációkat.
- **az egyéni készségek, képességek kibontakoztatása, a gyermeki személyiséghez igazodó pedagógiai módszerekkel**
- a gyermek megismerése
 - egyéni fejlesztés, egyéni képességekre, erősségekre való építés
 - tevékenykedtetésen alapuló fejlesztés
 - tapasztalati úton történő ismeretszerzés
 - szabad tevékenységválasztás lehetőségének biztosítása
 - a sikeres iskolakezdést segítő készségek megalapozása

Egészségnevelési elvek

- Értékként kezeljük az egészséges életmódot és egészségmegőrzést, az egészséges életvitelt.
- Az egészségnevelés színtere a teljes óvodai élet.
- Nevelő hatásunk a gyermek szokásrendszerét célozza meg.
- Életmódkultúra alapozása (egészséges táplálkozás, mozgás, edzés, pihenés) mintaadással.
- A testi-lelki egészség összhangja.
- Egyéni igényeknek, helyzetnek megfelelő prevenció.

Környezeti nevelési elvek

- Környezethez való pozitív érzelmi viszonyulás alakítása.
- Helyi környezeti kultúra szeretete, védelme
- Változatos tapasztaltszerzéssel, tevékenykedtetéssel egybekötött tanulási folyamatok.
- Környezetvédelem elemeinek tudatos alkalmazása.
- Környezettudatos magatartás alakítása.

A BAPTISTA SZERETETSZOLGÁLAT ÁLTAL FENNTARTOTT ÓVODÁK ÁLTAL MEGFOGALMAZOTT ÉRTÉKEK

- Intézményünkben legfontosabb alapértéknek tartjuk a gyermekek tiszteletét, szeretetét, elfogadását.
- A családokkal együttműködünk, elsődlegesnek tartjuk a családi nevelést, melyet az óvodai neveléssel kiegészítve törekszünk a harmonikus személyiségfejlesztésre.
- Pedagógusainktól, nevelést segítő munkatársainktól és a szülőktől is elvárjuk a humanista erkölcsi értékek tiszteletben tartását, az ennek megfelelő magatartás tanúsítását, úgymint: az egészség védelmét, munkához való hozzáállást, tanulás iránti igényt, a szeretet képességét, az egymás iránti tiszteletet, a megbocsátás, bocsánatkérés képességét, a megbánást, jóvátételt, a segítőkészséget, együttérzést, egymás elfogadását. Kialakulásuk, fejlődésük támogatása mintaközvetítéssel valósul meg a közösségi nevelés során.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek, szülők és az intézményi dolgozók világnézeti elkötelezettségét, felekezeti hovatartozását.
- Kiemelten fontosnak tartjuk a gyermeki játék jelentőségét, a játékos fejlesztést, a tevékenységekben gazdag óvodai életet.
- Fontosnak tartjuk az esélyteremtés lehetőségének biztosítását minden gyermek számára.
- Kiemelten kezeljük az egyéni érési ütemhez, képességekhez igazított fejlesztést.

AZ INTÉZMÉNY CÉLJA

- Egészséges életvitel szokásainak megalapozása
- Az egyéni képességekhez és az érési üteméhez igazodó személyiségfejlesztés
- Nyitott, a különbözőségeket elfogadó gyermekek nevelése
- Jól kommunikáló, önmagát értékelni tudó gyermeki személyiség fejlesztése
- Együttműködési készség formáinak megalapozása
- A közösségi és egyetemes emberi értékek nevelés által történő közvetítése
- A lelkiismereti szabadság tiszteletben tartása
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, szociális érettség kialakítása.
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi integrációjának elősegítése, esélyegyenlőségének növelése, a hátrányok csökkentése

GYERMEKKÉP

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó. Olyan gyermeket nevelünk, aki kiegyensúlyozott, tele van élményekkel, erősen kötődik a mozgáshoz a sporthoz a természethez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez.

Szeretnénk, hogy a ránk bízott 3-6 éves gyermekek a családi és óvodai nevelés folyamán testileg, lelkileg és szociálisan egészségesen, saját érési folyamataiknak megfelelően fejlődjenek.

Figyelembe vesszük, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség. Intézményünk gyermekközpontú, befogadó közegben, szeretetteljes nevelés biztosításával a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására, a meglévő hátrányok csökkentésére törekszik.

Milyen gyermekeket szeretnénk intézményünkben nevelni?

Aki: nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag. Érdeklődő, jól kommunikáló, másokat tisztelő és elfogadó. Önmagát értékelni tudó, önkifejezésre képes, kooperatív, problémamegoldó. A körülvevő környezetet felfedezni vágyó, szerető, védő, hagyományainkat ismerő.

ÓVODAKÉP

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Lehetőségeink alapján biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődéséhez szükséges optimális feltételeket.

Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő elvárásainak megfelelően, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának támogatásával az iskolai beilleszkedést elősegítjük. Óvodánk tevékenységrendszere és tárgyi környezete lehetővé teszi a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását.

Nevelőtestületünk olyan óvodát szeretne, mely:

- gyermekközpontú:

- ahol minden döntés a gyermekek szempontjából történik
- ahol minden pedagógus segítő, támogató, empatikus, türelmes, felelősségteljes munkát végez
- ahol legfontosabb a gyermekek testi, lelki, szociális szükségleteinek kielégítése
- ahol a gyermekek biztonságos feltételek között nevelkednek
- ahol minden gyermek egyenlő
- ahol a szabad játék a legfontosabb tevékenység
- ahol az élmény és tapasztalatnyújtás, a tevékenykedtetés, a szükségletek rugalmas megvalósítása a gyermekek optimális terhelésével valósul meg
- ahol a gyermekek erősségeire építő személyiségfejlesztést végeznek
- ahol a pihenési időben biztosított a megfelelő nyugalom és a különböző alvásigények figyelembevétele

- ahol a rendezvények (ünnepségek, kirándulás) a gyermekekről szólnak
- ahol a szülőkkel együttműködve képzeljük el a gyermekek nevelését
- **érzelmi biztonságot nyújtó:**
 - mert minden gyermeket feltétel nélkül elfogadunk, szeretünk
 - melyben családias, derűs, szeretetteljes a légkör
 - ahol természetes a másság elfogadása
 - ahol a mindennapok élménnyel gazdagítják a gyermekeket
 - mert következetes szokásrendszer és rugalmas napirend biztosítja az örömteli óvodai életet
 - mert a pedagógusi magatartásunk következetes, hiteles, modell értékű
 - mert a dajka tevékenysége segítő, kommunikációja megfelelő
 - mert a csoportban dolgozó felnőttek azonos értékrendet képviselnek, kapcsolatuk kiegyensúlyozott
 - ahol természetes a gyermekek aktuális érzelmi állapotának elfogadása
 - ahol a dicséret, a buzdítás, pozitív megerősítés állandóan jelen van
 - ahol lehetőség van az élmények elmondására, megbeszélésére
 - ahol biztosított a többféle beszoktatási lehetőség felajánlása
 - ahol a nevelési év elején (2-3 hét) történő beszoktatáskor mindkét óvodapedagógus jelenléte biztosított
 - ahol kedvező a gyermek-gyermek, gyermek – felnőtt kapcsolat alakulása
- **a gyermekek fejlesztését egyéni érési üteméhez igazodó:**
 - ahol elsődleges a gyermek megismerése, képességeinek figyelembevétele, pozitívumainak megerősítése, a személyiségközpontú szemlélet, nevelés
 - melyben a buzdítás, a dicséret, a sikerélmény minden gyermeket megillet
 - melyben a fejlesztési lehetőségek kihasználása egész nap, folyamatosan történik
 - ahol a játékoság, a sikerélményhez juttatás a legfontosabb
 - ahol a tevékenységválasztás lehetősége biztosított
 - ahol a tanulás iránti motiváció felkeltése és fenntartása elsődleges
 - ahol lehetőséget kapnak a gyermekek az önkifejezésre, fantáziájuk kibontakoztatására
 - ahol lehetőség van a különböző fejlesztési formák megválasztására (szervezeti keretekre: egyéni fejlesztés, páros munka, mikrocsoportos tevékenység)
 - ahol biztosított az alkotásvágy, a kreativitás kibontakozása
 - ahol megvalósul a gyermekek fejlődésének nyomon követése
- **a családokkal együttműködő, a családi nevelést kiegészítve nevelő:**
 - ahol elfogadjuk és hangsúlyozzuk, hogy a gyermek nevelésének elsődleges színtere a család
 - ahol elsődleges a család értékrendjének, világnézetének megismerése, tiszteletben tartása
 - ahol a szülőt bevonjuk az óvodai programokba,
 - ahol a szülők felé elsősorban a gyermek pozitív vonásait hangsúlyozzuk
 - ahol a szülők előre egyeztetett időpontban bármikor betekintést nyerhetnek az óvoda életébe
 - ahol a szülők véleménye fontos, a partneri mérés eredményeit beépítjük a nevelő munkába
 - ahol az óvoda közvetítő szerepet vállal a család és a speciális szolgáltató, valamint a szociális ellátó intézmények között
 - ahol lehetőség van óvodán kívüli rendezvények látogatására

- **befogadó**
 - ahol minden dolgozó részéről elvárás a befogadó szemlélet
 - ahol biztosított az esélyegyenlőség a hátrányos, a halmozottan hátrányos, bármilyen kisebbséghez tartozó, valamint, a sajátos nevelési igényű gyermekek számára is.
 - ahol az elfogadásra nevelést az óvodapedagógusi, dajkai minta segíti
 - ahol a szülői szemléletformálás ezen a területen is fontos
 - ahol biztosított a speciális fejlesztéshez szükséges személyi és tárgyi feltétel
 - ahol biztosított a multikulturális nevelés lehetősége
 - ahol a speciális fejlesztés megfelelő szakemberek bevonásával történik
- **elősegítjük azt, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba történő átlépés belső pszichikus feltételei**
 - minden olyan változásnál, amely új helyzet elé állítja a gyermeket (családból óvodába, bölcsődéből óvodába, óvodából iskolába)
 - ahol érvényesül a folyamatosság és fokozatosság
 - **az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szint elérésének támogatása** (az együttélési szokások helyes alakítása, a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotonia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
 - ahol szempont a tartalmas együttműködések, kapcsolatok kialakítása, az átmenet megkönnyítésének érdekében (hospitálások egymás intézményében, esetmegbeszélések, a gyermekek fejlődésének utókövetése).

PEDAGÓGUSKÉP

- Olyan pedagógus, akire a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a partnerek igényeit figyelembe vevő, velük együttműködő, megértő, elfogadó, a segítséget előtérbe helyező gyermekszeretet jellemző.
- A különbözőségeket, a gyermek egyéniségét tiszteletben tartó, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítő, azokat elfogadtató pedagógus személyiség.
- Olyan pedagógus, aki a nevelőtestület aktív tagja, a helyi PP- ban megalkotott elvek, célok, feladatok megvalósításában együttműködő, kezdeményező, a pedagógiai módszerek megválasztásában önálló, akire szakmai tapasztalatok átadásának készsége és a megújulás igénye jellemző.

A nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

A személyiséget a belső feltételek, és a külső hatások dialektikus egysége determinálja, melynek tényezői az öröklés, a környezet és a nevelés.

A nevelés - mint személyiségfejlesztés - a társadalmi igényekhez igazodik. Olyan szellemileg és fizikailag aktív, alkotó embereket kell nevelnünk, akik megfelelnek a velük szemben támasztott követelményeknek.

A gyermek adottságainak, fejlődési ütemének és a gyermeket érő spontán és tervezett hatások együttes eredményének tekinthető az iskolaérettség is.

A tanulásra való alkalmasság nem tárgyi tudást jelent, hanem testi, lelki, szociális érettség, fejlettség elérését, mellyel képes alkalmazkodni az új helyzethez és az iskolai követelmények rendszeréhez.

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

1. **Az egészséges életmód alakítása:** egészséges óvodai környezet biztosítása, a gyermekek változó testi-lelki szükségleteinek kielégítése. Változatos mozgáslehetőségekkel, a mozgás megszerettetése. Életvezetési készségek fejlesztése.
2. **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:** érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, gyermekközpontú, másságot elfogadó légkör megteremtése.
3. **Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:** az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése, a nevelő tevékenység egészében. A gyermekek tapasztalataira épülő, tevékenységben gazdag óvodai élet szervezése, a gyermekek személyiségének fejlesztése érdekében. A játék fejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek készségeinek fejlesztésében.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Cél:

- Testileg, lelkileg egészséges gyermekek nevelése
- A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása
- Az egészséges testi fejlődés segítése
- Életvezetési készségek fejlesztése

Feladat:

- Fejlődést támogató egészséges környezet biztosítása
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges életmód szokásainak alakítása, öltözködés, testápolás, tisztálkodás, táplálkozás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása; „Magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségű ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.” (ONOAP)
- A hátrányos helyzetű környezetből érkező gyermekekkel az alapvető higiéniai szokások megismertetése, megalapozása.
- Testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése, összerendezett mozgás fejlődésnek segítése.
- A gyermekek mindennapi edzése, egészségük megőrzése, védelme.
- „Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;” (ONOAP)
- A környezettudatos magatartás megalapozása környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel együttműködve prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, az óvoda minden dolgozója azonos mintát közvetít a gyermekeknek. Nevelő hatásunk elsődlegesen a gyermekek szokásrendszerét célozza meg. Ebben a korban a szokások a két területen – a magatartás és a cselekvéses szokások-eltérő szinten működnek. Az otthonról hozott és már kialakított pozitív szokásokra támaszkodva próbáljuk gyengíteni a negatív szokáselemeket.

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. A sokféle mozgás lehetőség – változatos eszközök – kedvezően befolyásolják az egész szervezet fejlődését. Elősegítik a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megóvását. Rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az alábbi tevékenységek során természetes módon fejleszthető a gyermek:

- igényes kézmosásra szoktatás (folyóvíz, folyékony szappan, dörzsölés, körömkefe használat)
- saját fésű, törülköző használata
- a fogmosás megfelelő technikájának alakítása
- papírzsebkendő önálló használata
- a WC higiénikus használata
- kulturált étkezés kialakítása, biztonságos evőeszköz használata
- fejlettségi szintnek megfelelő öltözködési önállóság kialakítása
- a szükségletek optimális késleltetése
- önmagukkal szemben igény szint alakítása

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- **a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;**

Ennek érdekében:

- kellemes, nyugodt környezet kialakítására törekszünk
- követendő mintát nyújtunk a gyermekeknek
- éreztetjük, hogy mindig számíthatnak a felnőttek segítségére
- a napi élet szokásai és a gondozási feladatok végzése közben fejlesztjük énképük alakulását, önállóbbá válásukat
- a fejlettségi szintjüktől függően nyújtunk több, kevesebb segítséget.
- biztosítjuk az alváshoz, a pihenéshez szükséges feltételeket, figyelembe vesszük a gyermekek eltérő alvási igényét
- napközben biztosítjuk a folyamatos folyadékpótlást
- a gyermek környezetében nyugtató hatású színharmónia kialakítására törekszünk

- **a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;**

- **a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése;**

Ennek érdekében:

- mindennap biztosítjuk a gyermek egyéni igényének megfelelő szabad mozgáslehetőségeket, a csoportszobában és az udvaron egyaránt:
 - lehetőséget biztosítunk az udvaron sokféle mozgásra: futás, labdajátékok, mozgásfejlesztő fa játékok stb. használatával.
 - a csoportszobában is: tornaszereke használatával
 - az épületen belül is: tornaszerek használata, igény szerint
- hetente egyszer szervezett, kötelező mozgásfejlesztésen vesznek részt a gyermekek
- testtartást javító, valamint lábtorna gyakorlatokat végzünk játékos formában a mindennapi mozgás alkalmával
- a különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával, megtanulásával egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben
- támogatjuk a finommotorikát fejlesztő mozgásokat, játékokat

- **a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;**

Ennek érdekében:

- családlátogatás során megismerjük az óvodába érkező gyermekek egészségi állapotát, ezt anamnézis lapon rögzítjük
 - réteges öltöztetés érdekében – a szülők meggyőzésére törekszünk
 - a víz, a nap, a levegő edző hatását kihasználjuk (az évszaktól függetlenül edzés a szabadban – naponkénti játékkal, mozgással, sétával)
 - mindennap biztosítjuk az időjárás függvényében a levegőzést
 - a káros hatásoktól óvjuk a gyermekeket (tűző nap, kánikula, köd)
 - a csoportszobában egész nap biztosítva van a friss levegő
 - megfelelően alakítjuk a higiénés szokásokat
 - szelektív kukák használata
- **az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;**
- **a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;**
- **a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása**

Ennek érdekében:

- a gyermekek óvodába lépése előtt családlátogatás alkalmával tájékozódunk az otthoni körülményekről, szokásokról, életvitelről
- az egészséges életmód kialakítása során is differenciált bánásmódot alkalmazunk
- a napirendet és a tevékenységek heti tervét a szülők tájékoztatására a csoportok öltözőjében kifüggesztjük
- biztonságos váltócipő szükségessége érdekében - a szülők meggyőzésére törekszünk
- a csoportszobáknak megfelelő természetes és mesterséges megvilágítást biztosítunk
- a csoportszobák több funkciósak, barátságosak, „kis kuckók” biztosítják a közös játékot, illetve – egyéni igény szerint - időnként a csendes elhúzódást
- a csoportszobákra optimális igényesség a jellemző
- törekszünk arra, hogy megfelelő mennyiségű inger érje a gyermekeket
- nyugtató hatású színharmóniára törekszünk csoportszobáinkban és az egyéb helyiségekben
- a gyermekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságban vannak, melyek elhelyezésében ők is részt vesznek
- a papírzsebkendő, mindenki számára elérhető helyen van elhelyezve
- alváshoz a gyermekek otthonról hozott hálóruhát és ágyneműt használnak, esetenként az óvoda biztosít ágyneműt a pihenéshez
- a törülközők jellel ellátott fogason vannak elhelyezve,
- a nagycsoportos gyermekek részére étkezéskor, lekerekített hegyű, recés kést biztosítunk a helyes technika gyakorlásához
- a kézmosás folyékony szappannal, folyóvízzel történik, körömkefe is rendelkezésre áll
- a gyermekeknek saját fogmosó felszerelésük van jellel ellátva, megfelelő magasságban lévő polcon elhelyezve, biztosított az ebéd utáni fogmosás
- a WC kagylókat válaszfal és függöny határolja el egymástól, biztosítva az intimitást

- a mosdókagylók felett nagyméretű tükrök segítik a tisztálkodási folyamatok ellenőrzését.
 - az öltözőben a gyermekek ruhája, cipője jellel ellátott helyen van, a tornafelszerelés csoportonként meghatározott tároló helyen található
 - a gyermekek saját fésűje, jellel ellátott fésűtartóban található
 - a környezet rendjének, tisztaságának védelmére törekszünk
 - ügyelünk a vízzel, villannyal való takarékosagra
 - minden csoport játszóhelyén van füves, betonos, árnyékos, napos terület, homokozó
 - az udvarrészeken babaházak, biztonságos fajtékók találhatóak, melyek használatát a csoportnaplóban rögzítjük
 - balesetvédelmi ismeretek nyújtása a tanév során folyamatosan valósul meg
 - az utcai bejáratoknál elektromos - biztonságos – zárral ellátott kapukkal rendelkezünk
 - az óvoda épületek zárása, zárva tartása megoldott
 - minden óvoda udvara biztonságosan körbekerített, tágas terület
 - az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása, a hibaforrások megszüntetése folyamatosan történik
 - az óvodákban rendszeresen kerül megszervezésre tűzriadó
- **megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása**

Ennek érdekében :

- a tevékenység végzéséhez – lehetőségünk szerint - biztosítjuk a támogató környezetet
- kiépítjük az érintett gyermekeket elfogadó pozitív attitűdöt
- a szülőkkel való együttműködést a gyermekek igényeink kiemelt figyelembe vétele jellemzi
- közvetítő szerepet vállalunk a speciális szakember fejlesztő tevékenységéhez

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Önállóan végzi a személyével kapcsolatos tisztálkodási teendőket.
- ✓ Kulturáltan étkezik.(terítés, evőeszköz használat, csendes beszéd)
- ✓ Igényli a rendszeres mozgást.
- ✓ Megfelelő módon öltözködik (sorrend, tempó, gombolás, cipőkötés)

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Cél:

- Olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben kialakulnak és fejlődnek a gyermekek szociális, erkölcsi és esztétikai érzelmei.
- A gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatása
- A különbözőségek elfogadása

Feladat:

- Szeretetteljes, családi, biztonságot adó óvodai légkör teremtése.
- Közös élményeken, tevékenységeken alapuló felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat kialakítása.
- Erkölcsi magatartás, erkölcsi szokások tudatos alakítása
- Toleráns viselkedésre, másság elfogadására nevelés.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda folytatja, és kiegészíti a szülők által megkezdett nevelést, szeretetteljes légkörben, a családokkal szorosan együttműködve segíti az óvodába való befogadást.

Mindezért szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;

Ennek érdekében:

- beiratkozást megelőzően óvodanyitogató napok szervezésével biztosítjuk az óvodával való első találkozás élményét
- előzetes családlátogatás során megismerjük a család nevelési elveit, tájékozódunk a családtagok egymáshoz való kötődéseiről, az érzelmi viszonyokról
- a családlátogatás tapasztalatai alapján készülünk fel a gyermekek fogadására
- a beszoktatás fokozatosan történik, ennek pozitívumairól már az előzetes családlátogatás alkalmával igyekszünk a szülőket meggyőzni, ekkor megbeszéljük a szülőkkel a beszoktatás formáit (fokozatos, anyás vagy hirtelen), a befogadás menetét is
- lehetőséget biztosítunk az anyás beszoktatásra /a szülő ilyen jellegű jelenléte az óvodában egy átmeneti időszak, ami addig tart, ameddig a gyermeknek erre szüksége van, amennyiben a szülő jelenléte nem zavarja a csoportban folyó tevékenységet/
- figyelembe vesszük, hogy a befogadás időszaka nagymértékben befolyásolja, meghatározza a gyermek érzelmi kötődését az óvodájához
- odafigyeléssel, törekszünk arra, hogy a befogadás időszaka pozitív élményt nyújtson a gyermek számára, elengedhetetlennek tartjuk az érkező gyermekek szeretetteljes fogadását
- az óvodai jeleket a gyermekekhez közel álló, életükben szerepet játszó dolgokból állítjuk össze

- a beilleszkedés segítése érdekében a gyermekek behozhatják otthonról kedvenc játékukat, az alváshoz szükséges kellékeket, amely biztonságot nyújt és megnyugtatja őket
- a csoportok kialakításánál - lehetőség szerint - figyelembe vesszük a szülők igényeit, testvéri, rokon és szomszédi kapcsolatokat, a nemek arányát és az életkorokat
- a régi óvodásokat felkészítjük az új gyermekek fogadására, megismertetjük velük hogyan vehetnek részt az új óvodások beilleszkedésének segítésében, így nem lesznek féltékenyek kis társaikra
- kedves, derűs, nyugalmat árasztó, környezetben fogadjuk a gyermekeket
- a gyermekek a csoportszobákhoz tartozó helyiségekben önállóan mozoghatnak, a csoportszobák ajtaja szinte mindig nyitva áll
- kiemelkedő szerepet kap a gondozási teendők személyes segítése
- a rugalmasan kezelt napirend változatos tevékenységei fokozzák az érzelmi biztonság érzését

➤ **az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;**

Ennek érdekében:

- az óvoda minden dolgozója szeretettel, odafigyeléssel, megértéssel és türelemmel, fordul a gyermekek felé segítjük a gyermek- felnőtt, gyermek-gyermek kapcsolatokat fejlődését
- segítjük a gyermek- felnőtt, gyermek-gyermek kapcsolatokat fejlődését
- az óvodapedagógus közös tevékenységek során nagyfokú empátiás készséggel növeli a gyermekek biztonságérzetét
- az óvodapedagógus – gyermek kapcsolat a feltétel nélküli szeretetteljes elfogadás jellemzi
- a dajka - gyermek kapcsolatra a türelmes, elegendő időt biztosító segítőkészség jellemző
- az óvodapedagógusok magatartását az egyéni, egyedi, különböző értékek pozitív irányú megközelítése és a nagyfokú tolerancia jellemzi
- támogatjuk a társas kapcsolat alakulását, egymás elfogadását (játék, spontán és szervezett tevékenységek során)
- a gyermek-gyermek kapcsolatban erősítjük a pozitív attitűd fejlődését, a gyermekek egymás iránti empátiás készségének fejlődését
- kialakítjuk az együttműködés szabályait

➤ **az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;**

Ennek érdekében:

- a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményekre épülő sokszínű tevékenységet biztosítunk
- kialakuló éntudatukat önértékesítő készségüket, játékos helyzetekben erősítjük
- a szokás-alakítás szempontjából fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek, az óvodába lépés első pillanatától kezdve próbálkozzanak a tevékenységekkel, az óvoda által kialakított szokások szerint
- figyelembe vesszük a gyermek egyéni igényeit, képességeit, tempóját, szokásait
- a gyermek különböző szinten álló önértékesítési törekvéseit egyéni bánásmóddal segítjük

- figyelünk arra, hogy legyen módjuk egyéni szükségleteik kielégítésére a közösségen belül
- támogatjuk a gyermekek érzelmi megnyilvánulásait, erősítjük a szükséges kontrollt
- modellszerűen viselkedünk
- a gyermekek fejlesztését azután kezdjük el, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, ismeri a felnőtteket és a gyermekeket, biztonságosan mozog az őt körülvevő óvodai környezetben
- fejlesztjük a másik gyermek megértése iránti képességüket
- a negatív érzelmek levezetésében biztosítjuk a kibeszélés, kimondás lehetőségét
- kis történetekkel, példamutatással fejlesztjük az alapvető udvariassági szokásokat, magatartásmódokat
- kihasználjuk a drámajáték fejlesztő hatásait
- a felnőttek értő figyelemmel fordulnak a gyermekek felé

➤ **az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól;**

Ennek érdekében:

- vegyes életkorú, részben osztott és homogén szervezésű csoportjainkban fokozottabban kihasználjuk a szociális tanulás gazdagabb lehetőségeit
- a gyermek-gyermek kapcsolatban kialakítjuk az együttműködés szabályait
- a gyermekek figyelmét egymás pozitív tulajdonságaira irányítjuk
- a gyermekek társas szükségleteinek kielégítése nem csak csoporton belül történik, hanem óvodai szintű programok keretében is
- valljuk, és a gyermekekkel elfogadtatjuk, hogy a gyermekek különbözőek, minden gyermek érték, elfogadható, szerethető
- óvodapedagógusainkat következetes pedagógus magatartás (elfogadás, tolerancia) jellemzi
- olyan légkört alakítunk ki, mely segíti a csoportban a különbözőségek elfogadását

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Ennek érdekében:

- sokszínű óvodai élet szervezésével gazdag lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az együttes tevékenységre, a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményszerzésre
- kihasználjuk az érzelmi kapcsolatokat erősítő lehetőségeket:
 - kapcsolattartás tartósan hiányzó gyermekkel
 - élményszerző megfigyelő séták
 - játék, mindennapos mese
 - kirándulás / *szülői támogatással*
 - születésnap, névnap megünneplése/ *szülői támogatással*
 - színház, kiállítás látogatás / *szülői támogatással*
 - az ünnepekre való készülődés (Mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, gyermeknap), ajándékkészítés / *szülői támogatással*

- törekszünk közös élményszerzés lehetőségének kihasználására a családokkal
- megalapozzuk a gyermekek viselkedés kultúráját, a már kialakult pozitív szokásokat erősítjük (köszönés érkezéskor, távozáskor gyermekeknek, felnőtteknek, kérés, megköszönés)
- rendszeresen biztosítunk a gyermekeknek társas, szabályjátékokat (környezeti, testnevelési játékok, matematikai szabályjátékok, dalos játékok...)
- ösztönözzük a gyermekeket a megkezdett tevékenység befejezésére, és a feladataikban jelentkező akadályok leküzdésére
- beszélgető körök szervezésével erősítjük az összetartozás érzését, amelyek lehetőséget adnak a gyermekeknek egymás meghallgatására, pozitív értékelésére
- kooperatív együttműködési lehetőségeket biztosítunk
- a gyermekeket érintő pozitív családi eseményeket folyamatosan figyelemmel kísérjük
- demokratikus légkörben megbeszéljük a kialakult konfliktusokat, igyekszünk a gyermekekkel közös megoldást találni
- a gyermekek tevékenységeiben fejlesztjük erkölcsi tulajdonságaikat: önzetlenség, tolerancia, mások érdekeinek figyelembe vétele, figyelmesség, igazságosság, lelkiismeretesség
- megtapasztaltatjuk a felelősség érzését, alakítjuk az őszinteség, igazmondás-hazugsághoz való helyes viszonyt
- tevékenységeikben fejlesztjük szociális érzelmeiket: együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat-, fájdalomokozás felismerése
- a gyermekek nyitottságára építve a mese, vers, ének zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, a környezet megismerésén keresztül fejlesztjük esztétikai érzelmeiket: a szép iránti fogékonyságukat, a művészi élmény befogadására való igényt és képességet

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Ennek érdekében:

- törekszünk arra, hogy a közösen végzett tevékenységek közben a gyermekek átéljék a felfedezés örömet és rácsodálkozzanak a szépre
- tevékeny óvodai élet szervezésével biztosítjuk, hogy a külső világ, a helyi és a néphagyomány élményszerű felfedezése, megismerése pozitív érzelmi kötődést alapozzon meg közvetlen, majd egyre bővülő környezetükkel
- óvodai életben megteremtjük a jeles napok, szimbolikus ünnepeink, a nemzeti ünnep hagyományait
- erősítjük a hazához, tájhoz, a kultúrához való kötődést, a nemzeti értékek megbecsülésére nevelést
- arra törekszünk, hogy megalapozódjon a gyermekek viselkedésében, kommunikációjában a szép, mint érték megbecsülésének, védelmének készsége
- beszélgetőkör alkalmával olyan történetek hallgatása, olvasása, szituációs és drámajátékok, beszélgetések, amelyek az óvodás gyermekek életkorának megfelelően jelenítik meg a keresztény kulturális értékeket, erősítik a családhoz való kötődést.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Ennek érdekében:

- dolgozóinkat szeretetteljes bánásmód, odafordulás, törődés, tapintat, megértés, modell értékű viselkedés jellemzi
- elengedhetetlen a csoportban dolgozó felnőttek kölcsönös tiszteleten alapuló kommunikációja, együttműködése
- nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet, minimális szabályokkal együtt, melyek kialakítása a csoport életének zavartalan működését szolgálja
- folyamatosan gazdagítjuk a közös élmények forrásait, a társadalmi tapasztalatok körét
- a csoportélet hagyományait a szülők bevonásával alakítjuk ki
- a közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában figyelembe vesszük a gyermekek véleményét (egyezkedések, kompromisszumok)
- a társas és szabályjátékokat a fejlesztés érdekében rendszeresen biztosítjuk
- fontosnak tartjuk a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelését és alakítását (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítését)
- a mikrocsoportos tevékenységek körét folyamatosan bővítjük
- a vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiváljuk a gyermekeket
- óvodapedagógus személyes mintaadása modell értékű az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában (játsszótársként, alkalmanként bekapcsolódóként)
- a magatartás formálás szempontjából fontos a gyermeki viselkedés egyéni igényekhez, szükségletekhez és fejlettséghez igazodó pozitív értékelése.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A mai kor társadalmi elvárásaként jelentkezett az integrációs igény, az együttnevelés, egyes gyermekek egyéni képességeinek megfelelő fejlődése érdekében. A jól integrálható gyermekek jelenléte a csoportokban jótékony hatással van minden gyermekre.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében fontosnak tartjuk a gyermekek rendszeres óvodába járását, a családokkal való szoros együttműködést.

Ennek érdekében:

- biztosítjuk a befogadó környezetet, óvodáinkra jellemző az elfogadás, tolerancia, segítőkészség, a különbözőségek elfogadása
- a szükséges feltételek megteremtésével, alkalmassá tesszük az óvodai környezetet a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére (Alapító okirat)
- minden gyermek számára biztosítjuk az esélyegyenlőséget, az óvodai ellátást
- kapcsolatot tartunk az érintett családokkal
- a szükségletekhez igazodó, differenciált fejlesztéssel alapozzuk meg az iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek kialakulását
- figyelünk a tehetséges gyermekekre
- gyermekeiken keresztül igyekszünk pozitívan hatni a szülőkre is

- a gyermekekkel egyéni és mikrocsoportos formában foglalkozunk, fejlődésüket nyomon követjük
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek biztosítjuk az őket megillető fejlesztést: rehabilitációs, képességfejlesztő vagy felzárkóztató tevékenység megszervezésével

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen jár óvodába.
- ✓ Képes önálló döntéseket hozni.
- ✓ Szívesen tevékenykedik a közösségért.
- ✓ Társai különbözőségeit tudomásul veszi, tolerálja.
- ✓ Képes a konfliktusok kezelésére.
- ✓ Társaival együttműködő.
- ✓ Különbséget tud tenni a helyes és helytelen viselkedés között
- ✓ Képes a késleltetett megerősítés kivárására.
- ✓ Képes uralni indulatait

AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Cél:

- A gyermekek tapasztalataikat, érzelmeiket, gondolataikat szavakkal, mondatokkal tudják kifejezni.
- Környezetüket felfedezni vágyó gyermekekké váljanak

Feladat:

- A napirend, az óvodai tevékenységek tudatos kihasználása a beszédfejlesztés érdekében
- Tapasztalati lehetőségek biztosításával értelmi képességek fejlesztése

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodában folyó értelmi nevelés feladata a gyermekek ismereteinek rendszerezése és gazdagítása, az értelmi képességek fejlesztése. Az ismeret nyújtásának nagy szerepe van a gyermek tájékozódásának elősegítésében, a valóság pontos megismerésében.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege azt kívánja, hogy a gyermekek az értelmi nevelés során a legfontosabb képességeket birtokolják.

A 3-7 éves korosztály értelmi fejlődésének alapvető sajátossága az érzelmi motiváltság. A kedvező érzelmi állapot a gyermek cselekvésének elindítója, az érdeklődés egyik mozgató ereje. Ami iránt érdeklődik a gyermek, azt törekszik megismerni, ezáltal elindul a megismerési folyamat. Az óvodás gyermek számára annyi ismerhető meg a világból, amennyi érzékszervei által befogadható és amelynek élményszintű átvételére lehetőséget biztosítunk. A közvetlen, élményt adó tapasztalatszerzés elősegíti a korszerű látásmód megalapozását. Óvodáskorban az ismereteket az életből kell meríteni. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fedez fel és a megismerés után cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy a gyermek minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen, természetes kíváncsiságát kielégíthesse és az elsajátított ismeret alkalmazható, teljesítményképes legyen. Az egészséges gyermek mindenre kíváncsi, mindenre választ vár. Fontos az óvodapedagógus felkészültsége, korszerű szemlélete, lelkesedése, tervezőképessége.

Ennek érdekében:

- egyéni igényeikhez, ötleteikhez, képességeikhez igazodva juttatjuk őket változatos tapasztalatokhoz
- érdeklődésükre, kíváncsiságukra alapozva biztosítjuk a felfedezés, megtapasztalás élményét egész nap folyamán
- biztosítjuk, hogy a gyermekek a játékon tapasztalják meg a körülvevő világ sokszínűségét, szerezzenek tapasztalatot, gazdagodjon ismeretük
- biztosítjuk az együttműködést, a közösen végzett tevékenységeket, ahol megosztják egymás között a tennivalókat és a kapcsolattartás végig kíséri a feladatmegértést, a végrehajtáson át a megoldásig

- figyelembe vesszük, hogy ebben az életkorban az igazi tudás az, amit a gyermek maga ismer meg és cselekvésen keresztül sajátít el.
- a gyermek fejlődését megfigyeléssel nyomon követjük és írásban rögzítjük
- az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), beszédre ösztönző helyzetek megteremtésével, segíti a gyermekek közötti kommunikációt. Az óvodapedagógus nyelvhasználata, akkor példamutató, ha:
 - lényegre törő,
 - változatos hangzású,
 - hibátlan és tiszta hangképzésű
- az óvodapedagógus feladata, hogy differenciáltan foglalkozzon a nyelvileg hátrányos helyzetű, és kiemelkedő képességű gyermekekkel
- az óvodapedagógusok munkáját az óraadó logopédusokon kívül az intézmény saját logopédusa és gyógypedagógusa is segíti.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára –mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermek különböző tevékenységek közben, társaihoz és a felnőttekhez való viszonyának fejlődése során sajátít el. Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része. Az óvoda tevékenységben gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. A beszédtanulást befolyásolja a gyermek ép idegrendszere, a családi, a bölcsődei és az óvodai környezete. Az ingerszegény környezetből érkező, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében kiemelten fontos az egyéni fejlesztés és a példa értékű felnőtt minta.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az anyanyelvi kompetenciák kialakításával biztosított a gondolatok és érzések kifejezésének képessége

Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakítását, erősítését, értelmi fejlesztését és elősegíti a gyermek sikeres iskolakezdését. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja.

Ennek érdekében:

- arra törekszünk, hogy megismerjük a gyermekek beszédállapotát
- intézményünk logopédusa minden óvodai csoportunkban segíti csoportos és egyéni fejlesztésekkel támogatja a gyermekek beszédfejlődését.
- időt és helyet biztosítunk a felnőttek - gyermekek, gyermekek –gyermekek egymás közötti beszélgetéseire
- az óvodapedagógus értő figyelemmel fordul a gyermekek felé, beszéde példaértékű
- mondanivalója hiteles, beszéde szemléletes, nyelvtanilag helyes, érthető, választékos, metakommunikációs eszköztára változatos
- a beszélőkedv fenntartása kiemelt feladat, jelen van az óvodapedagógus személyes, kommunikációra ösztönző példája (odafigyelés, meghallgatás, változatos nyelvi eszközök)

- az óvodapedagógus lehetővé teszi kötetlen beszélgetések alkalmával is, hogy a gyermekek kérdezhessenek, válaszol nekik és visszakérdez, megengedi, hogy a társak is válaszoljanak, tudatosítja a gyermekekben, hogy ugyanarra a kérdésre többféle válasz is adható
- arra törekszünk, hogy a gyermekek bátran kérdezzenek, elmondhassák élményeiket, ötleteiket
- fontosnak tartjuk az alapvető kommunikációs és illemszabályok megismerését (köszönés, megszólítás, bemutatkozás, véleménynyilvánítása felnőttekkel és gyermekekkel)
- olyan élethelyzeteket, beszédhelyzeteket teremtünk, ahol a gyermeket meghallgatjuk, kérdezhet, választ kap, összefüggő mondatokban beszélhet
- lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek beszédaktivitását, beszédkedvét, a teljes odafordulással és aktív figyelemmel ébren tartsuk
- spontán és tervezett, egyéni és csoportos beszélgetéssel (beszélgetőkör) fejlesztjük kifejezőkészségüket, szókincsüket, beszédfigyelmüket, és beszédfigyelmüket
- ahol szituációs játékokkal alakítjuk beszédkulturájukat, lehetőséget adunk a verbális önkifejezés gyakorlására
- alkalmazzuk a drámajáték elemeit
- közvetlen fejlesztési lehetőséget kínálunk a különböző anyanyelvi játékokon keresztül, amelyek játékos mozgásra cselekvésre épülnek és lehetőséget biztosítanak a szókincs bővítésre, kifejezőkészség, artikuláció fejlesztésére

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodás gyermek számára az érzékszerveken keresztül biztosított, változatos, cselekvésen, tevékenységeken alapuló tapasztalatszerzés felgyorsítja a gondolkodás fejlődését. Tevékenykedtetéssel az érzelmi hatások fokozottabban érvényesülnek, fejlődik gondolkodásuk (szimbólikus gondolkodástól, a problémamegoldó gondolkodásig, fogalomalkotásig.) A tudásvágy kielégítése megnyitja az utat olyan magasabb rendű igények felé, mint az esztétikum iránti igény, az önmegvalósítás vágya, az alkotásvágy.

A gyermekek megfigyelése, megismerése, fejlődésük nyomon követése jó kiindulópont a differenciált fejlesztés megvalósítására. A gyermek a differenciált bánásmód hatására jut el a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére. Az egyéni fejlesztés biztosítja a sikeres iskolakezdést, hogy majdan a gyermekek önálló, kreatív, fantáziadús, kezdeményező, felelősséget vállaló felnőttekké váljanak.

A pedagógus hatásrendszere: elismerő szó, mozdulat, mimika, szemjáték, lelkesedés, boldogság - érdeklődés kimutatása, buzdítás, dicséret, érdeklődés, kiemelés, elismerés, megerősítés.

Ennek érdekében:

- fejlesztjük a gyermek énképét, segítjük testséma kialakulását
- olyan légkört biztosítunk, amely felfedezésre ösztönöz (fantázia, alkotó gondolkodás)

- maximálisan kihasználjuk azt, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot
- építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, bővítjük a természeti, társadalmi, tárgyi környezetéből szerzett benyomásaira.
- tudatosan szervezzük a közös alkotó tevékenységeket, mert az átélt intellektuális élmények fejlesztik a gyermek értelmi képességeit, elősegítve ezzel a motivációs bázis kialakulását
- olyan sikerélményeket biztosítunk, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát
- koncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk
- a közös tevékenységek, a beszélgetések során a gyermek ráérez az együtt gondolkodás örömére, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása
- a képzelet sokoldalú fejlesztése (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, táncban, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése)
- megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömét

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Helyesen észleli, és többnyire helyesen képzi a hangokat
- ✓ Összefüggően, választékosan beszél.
- ✓ Képes a nonverbális jelek megértésére.
- ✓ Kialakul beszédfegyelme.
- ✓ Differenciált észlelése kifinomult
- ✓ Érzékelése pontos
- ✓ Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket
- ✓ Figyelemösszpontosításra képes
- ✓ Reprodukív emlékezettel rendelkezik
- ✓ Fogalmi gondolkodása kialakult

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az intézmény személyi feltételei

Intézményünkben a csoportok száma és az alkalmazottak létszáma a gyermekek létszáma, illetve mindenkor az engedélyezett csoportok száma alapján kerül megállapításra.

BSz. Kisújszállási Óvodája	Csopor- tok száma	Igazgató (óv.ped.)	Csoportos óvoda- pedagógusos	Ped. assz.	Int. logo- pédus	Dajka	Óv. titkár	Gazdasági dolgozó	Műszaki dolgozó (karbanta- rtó)
Béla Király Úti	2	1	4	1	1	2	1	1	1
Petőfi	3		5	2		3			
Pitypang	3		6	1		3			
Sásastó Úti	3		6	1		3			
Összesen	11		22*	5		11			

*Jelenleg 1 óvodapedagógus álláshely betöltetlen.

Az óvodapedagógusok felsőfokú végzettségűek. A betöltetlen álláshelyekre nyugdíjas óvodapedagógusokat alkalmazunk, áthidalva a személyi hiányokat.

Az intézmény vezetését az igazgató /óvodapedagógus látja el. Az igazgatóhelyettesek vezetői és csoportos óvodapedagógusi feladataikat órakedvezménnyel látják el.

Intézményünk 2022./2023-as nevelési évtől a Fenntartó engedélyével logopédust alkalmaz.

Az óvodatitkári, munkaügyi és gazdálkodási feladatok ellátását két adminisztratív dolgozó végzi.

Az óvodák udvarának rendben tartását a dajkák, az épületek karbantartási feladatait a műszaki dolgozó végzi - esetenként a dolgozók, a gyermekek és a szülők segítségével.

A NEVELŐTESTÜLET EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében pedagógusaink rendszeres hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel biztosítják a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.

A tanévenként indított munkaközösségek, a tanév fő feladataihoz kapcsolódva évente szerveződnek, vagy folytatják tovább megkezdett tevékenységüket. Szakmai anyagok, ajánlások készítésével, mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával aktív részesei az intézmény szakmai fejlesztésének.

A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen jártasak legyenek, minél nagyobb sikerélményhez jussanak, sikeresen osszák meg egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot, érezzék, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagjai. Legyen jó a közérzetük, szeressék a helyet, ahová dolgozni járnak. A csoportbeosztásnál fontos, hogy a telephelyeken hasonló szakmai felkészültségű pedagógusokból álló nevelőtestületek legyenek. Törekszünk arra, hogy jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvodapedagógusi párok dolgozzanak együtt.

Az intézmény struktúrája szervezetileg is garantálja, hogy a programban résztvevő óvodapedagógus nem marad magára, nem működik kontroll nélkül. Biztosíték erre az a szervezeti megoldás, hogy egy-egy gyermekcsoportban jellemzően két pedagógus dolgozik, akik közösen terveznek, szerveznek, s együtt valósítják meg nevelési feladataikat. A működés legadekvátabb módja a két óvodapedagógus pedagógiai adatkezelése, mely a tervezéstől a személyiségfejlődés jellemzőinek figyelemmel kíséréséig, a korrekcióig terjed.

A pedagógiai asszisztensek jelenléte nem csak azokban a csoportokban segítség, ahol sajátos nevelési igényű gyermekek vannak, hanem a csoport / óvoda egészében támogatja a nevelő – fejlesztő munkát.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció. Segíti munkájukat, hogy többségében érettségivel és dajka szakmunkás végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítő társai legyenek a gyermekek nevelésében. Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekeknek.

A PEDAGÓGUSOK KÉPZETTSÉGI MUTATÓI

A pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet alapvetően formálta át a korábbi szabályozást.

2. § (1) A pedagógus, a pedagógus-továbbképzést a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt szakmai megújító képzések (a továbbiakban: tartalmi megújító képzés), valamint a pedagógus által választható képzés (a továbbiakban: választható képzés) elvégzésével teljesíti, melynek keretében.

a) A köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt tartalmi megújító képzés hozzájárul az adott pedagógus szakképzettséghez kapcsolódó képzésben megszerzett ismeretek és jártasság megújításához, kiegészítéséhez.

b) A pedagógus által választható képzés a pedagógus nevelő-oktató munkájához szükséges ismereteknek és készségeknek a bővítésére, fejlesztésére szolgál.

A pedagógusok ötéves továbbképzési ciklusa 2025. szeptember 01.-től indul.

A nagyrészt ingyenes tartalmi megújító képzéseken túl a költségvetésből az óvodák sajátos arculatának megfelelő, a nevelő/fejlesztő munka színvonalát javító, óvoda-iskola átmenetet segítő, másrészt pedig az óvodai munka szervezésével/irányításával összefüggő ismeretek megszerzését biztosító választható képzéseket támogatja az intézmény.

A modern pedagógiai elvek és módszerek megismerését intézményünkben-nagyban segítették a pályázatok keretében megvalósult pedagógus továbbképzések.

A pedagógusok képzettsége biztosítja a program feladatainak sikeres megvalósítását. A pedagógusok képzettségi mutatói, a munkájukat segítő – legalább 30 órás - szakmai továbbképzések a jelenleg állományban lévő dolgozók esetében, a teljességre törekedve (2025. júniusi állapot):

Szakvizsga /Szakvizsgálával egyenértékű szakirányú végzettség, másoddiploma: 9 fő

180 órás képzés:	
Kulturális Projekt Ciklus Menedzsmentképzés	1 fő
120 órás képzés:	
Pedagógus Mentálhigiénés továbbképzés	1 fő
Népi játszótér foglalkozás-vezető	1 fő
„PEK – torna mozgásfejlesztő program a funkció, beilleszkedési valamint mozgáskoordinációs zavarokkal, tartásproblémákkal küzdő 3-10 éves gyermekek pedagógusai részére”	2 fő
60 órás képzés:	
Drogprevenció és az azt végző pedagógus mentálhigiénéje	1 fő
Játék és tánc gyermekeknek 60 órás pedagógus-továbbképzés	1 fő
Két éves kortól az óvodában 60 órás akkreditált pedagógus-továbbképzés	1 fő
Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására	1 fő
Népi játék, néptánc alapú mozgásfejlesztés és tehetséggondozás	2 fő
Súlyosan, halmozottan sérült személyek kommunikációs segítője	1 fő
Számítógép és internet alapismeretek	1 fő

Vizuális játékok, érdekes technikák, eszközök a gyakorlatban	1 fő
Játékra fel! A játék alkalmazása oktatásban, nevelésben	1 fő
Alkotó-fejlesztő meseterápia	1 fő
55 órás képzés:	
Számítógép és internet alapismeretek	2 fő
50 órás képzés:	
Gordon modell az óvodában	2 fő
30 órás képzés:	
Agressziókezelés a közoktatási intézményekben	2 fő
Agressziókezelés, Agresszió felismerése, nyílt és rejtett agresszió kezelése. Mentálhigiénés továbbképzés pedagógusok számára 30 órás akkreditált továbbképzés	1 fő
Alternatívák az erőszakkal szemben I.	1 fő
Alternatívák az erőszakkal szemben II.	1 fő
A kutya, mint segédtanár	2 fő
Az egyéni bánásmód és hátránycsökkentés speciális módszertana	1 fő
A nevelési oktatási intézmény hatékonysága	1 fő
A tanórai differenciálás megvalósításának lehetőségei a SNI tanulók integrált oktatásában	1 fő
A tehetséggondozás elmélete és gyakorlata	8 fő
Az egészséges életmódra nevelés – mozgással	1 fő
Az ember szabadságáról és méltóságáról – baptista szemmel (nem akkreditált)	5 fő
Az érzelmi intelligencia és fejlesztése, szociális kompetenciák	1 fő
Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése a hátrányos helyzetű gyermekek integrációja érdekében	1 fő
Áldozatok nélkül – Konfliktusok hatékony kezelése és a mediálás	1 fő
Bevezetés az euritmiába I. 30 órás akkreditált pedagógus-továbbképzési program	3 fő
Cigány gyermekeket nevelő óvodapedagógusok szakmai segítése tanfolyam	1 fő
DIFER	5 fő
Differenciált személyes bánásmód az óvodai nevelésben	4 fő
Drámapedagógiai eszközök alkalmazása, a speciális nevelési igényű tanulók nevelése	2 fő
Egészséges életmódra nevelés mindennapos mozgással	1 fő
„Élő Fabuba” avagy bábjáték és dramatizált művek	3 fő
Engedd felfedezni BMM módszere a gyakorlatban SNI gyermekekre	1 fő
Gordon Iskola: Tanári eredményesség	2 fő
Hatékony együttnevelés az iskolában	1 fő
Hatékony tanuló-megismerési technikák	1 fő
Hogyan váljak jó mentorrá?	1 fő
Hová bújta a matematika – avagy matematikai nevelés az óvodában	3 fő
Iskolára hangoló, az óvoda-iskola átmenet módszertani kérdései	2 fő
Játékszichológia és játékpedagógia	1 fő

Kedvesház - pedagógia I.	2 fő
Kedvesház – pedagógia II.	1 fő
Kézműves ötletek, természetes anyagok felhasználásával	1 fő
Kézműves tevékenységek az óvodában	1 fő
Környezetvédelem és fenntarthatóság a zöld óvoda gyakorlatában	1 fő
Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés óvodában	2 fő
Mentálhigiénés Alapfokú továbbképzés Pedagógusoknak (MAP)	1 fő
Művészetek által megvalósuló élményteli ének-zenei nevelés	1 fő
Óvodai esélyteremtő intézményfejlesztés program és eszközrendszere	2 fő
Pedagógus harmóniája és egészsége	1 fő
Projektpedagógia, epochális oktatás	3 fő
Színháziskola	2 fő
„Sindelar” - Zsoldos program 1.	1 fő
„Szakértők felkészítése a pedagógusminősítésre – blended továbbképzés	1 fő
Tanfolyameleti szakértők felkészítése pedagógiai-szakmai ellenőrzésre-blended továbbképzés	1 fő
Tehetséggondozás az óvodában	2 fő
Utazótanári program elmélete és gyakorlata gyógypedagógusok számára	1 fő

AZ INTÉZMÉNY TÁRGYI FELTÉTELEI, AZ INTÉZMÉNY ESZKÖZRENDSZERE

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról, 2. sz. melléklete alapján meghatározott **eszköz és felszerelés jegyzékben** foglaltak alapján óvodai intézményünk is aktualizálta az eszközök és felszerelések jegyzékét.

A gyermeklétszám csökkenésével a felszabaduló csoportszobák három óvodában tornaszobaként funkcionálnak, ezáltal javítva az egyes óvodák feltételrendszerét.

Az óvodák megfelelő udvarral rendelkeznek, a legtöbb óvodában tágas, minden óvodában elegendő a füves udvarrész. A gyermekek mozgásos tevékenységéhez aszfaltozott terület áll rendelkezésre.

Fából készült udvari mászóakák beszerzésére az óvodák nagy figyelmet fordítottak, melyet többségében - akkor még működő – alapítványok bevételeiből vásároltak.

Az udvari játékok az idő elteltével elhasználódnak és nem mindegyik rendelkezik megfelelő minőségi tanúsítvánnyal.

A BSz Kisújszállási Óvodája	Épület	Csoportszoba	Öltöző	Mosdó Gyermek WC
Béla Király Úti Óvoda	- megfelelő, felvonulási épület volt	- férőhelyek száma /nm/: 75 fő - 3 csoportszoba méretük megfelelő	- biztosítottak,	- minden csoport számára biztosított, /2023-

				ra felújított mind három
Petőfi Óvoda	- átalakított felújított, lakóház volt	- férőhelyek száma /nm/: 75 fő - 3 csoportszoba, az átlagosnál nagyobb méretűek	- biztosítottak,	- minden csoport számára biztosított, 2018-ban felújított
Pitypang Óvoda	- óvodának épült - az intézményi vezetés ebben az épületen van elhelyezve - 2008.nyarán teljes körű akadálymentesítés történt	- férőhelyek száma: /nm/: 75 fő - 3 csoportszoba méretük megfelelő	- biztosítottak, de szűkre méretezettek	- minden csoport számára biztosított, 2018-ban felújított
Sásastó Úti Óvoda	- átalakított, felújított, - iskolaként működött	- férőhelyek száma /nm/: 77 fő - 3 csoportszoba méretük megfelelő	- folyosón vannak elhelyezve	- minden csoport számára biztosított, szűk, 2019-ben felújított

A BSz Kisújszállási Óvodája	Tornaszoba	Orvosi szoba	Udvar		Udvari mászókak
			Füves	Betonozott	
Béla Király Úti Óvoda	-biztosított	- <i>nem rendelkezik</i>	- tágas, zöld terület	- elegendő aszfaltozott udvarrész	- átlagosan felszerelt
Petőfi Óvoda	- <i>nem rendelkezik</i>	- <i>nem rendelkezik</i>	- tágas, zöld terület	- elegendő betonozott udvarrész	- átlagosan felszerelt
Pitypang Óvoda	- <i>nem rendelkezik</i>	- <i>nem rendelkezik</i>	- tágas, zöld terület	- elegendő aszfalt és betonozott terület	- átlagosan felszerelt
Sásastó Úti Óvoda	- biztosított	- <i>nem rendelkezik</i>	- tágas, zöld terület	- elegendő aszfalt és betonozott terület	- átlagosan felszerelt

2007-ben az óvodai felszereltséget nagy mértékben segítette az „Óvodai fejlesztő program” keretében elnyert támogatás, valamint a HEFOP és a TÁMOP pályázatok. Ebből a keretből változatos, modern eszközök kerültek beszerzésre, amelyek a pályázatos csoportokban tovább növelték a felszereltséget. Sajnos az eltelt időszakban ezen eszközök is fokozatosan

A BSz Kisújszállási Óvodája	Bútorzat	Mozgás, külső világ megismerése , vers, mese fejlesztő eszközök	Csoportszobai játék és zenei képesség- fejlesztő eszközök	Udvari játékeszközök (kerékpárok rollerek..)
Béla Király Úti Óvoda	- felújított - újjal bővítve	- átlagosan felszerelt, fejlesztése, pótlása indokolt	- átlagosan felszerelt,	- újjal bővítve, de fejlesztése, pótlása indokolt
Petőfi Óvoda	- felújított - újjal bővítve	- átlagosan felszerelt, fejlesztése, pótlása indokolt	- átlagosan felszerelt,	- újjal bővítve, de fejlesztése, pótlása indokolt
Pitypang Óvoda	- felújított - újjal bővítve	- átlagosan felszerelt,	- átlagosan felszerelt,	- újjal bővítve, de fejlesztése, pótlása indokolt
Sásastó Úti Óvoda	- felújított - újjal bővítve	- átlagosan felszerelt, fejlesztése, pótlása indokolt	- átlagosan felszerelt, fejlesztése, pótlása indokolt	- újjal bővítve, de fejlesztése, pótlása indokolt

elhasználódtak.

A korábbi évek pályázataiból, valamint költségvetési forrásainkból sikerült mozgásfejlesztő, a környezet megismeréséhez szükséges eszközöket, bábokat, fejmaszkokat, zenei hangszereket, csoportszobai fejlesztő játékokat, tv-t, videót, projektort, laptopokat vásárolni.

A hiányzó specifikus eszközöket az intézmény költségvetéséből és további pályázatokból valamint Alapítványok segítségével igyekszünk biztosítani.

2018-tól kezdődően – a fenntartó támogatásával - folyamatos tervszerű az épületek felújítása és a berendezések cseréje.

A 20/ 2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete szerinti **JEGYZÉK a nevelési - oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről, ezen pedagógiai program melléklete.**

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Szervezeti keretei

Intézményünk óvodáiban a csoportok kialakítása a helyi igények alapján történik. A nevelési gyakorlatunkat mindkét szervezeti formában megvalósítjuk. A heterogén összetételű óvodai csoport lehet részben osztott vagy osztatlan vegyes összetételű csoport, illetve homogén csoport, amiben az azonos életkorú gyerekek vannak. Az óvodai élet minden területe azt a célt szolgálja, hogy a gyermekek természetes kíváncsiságára építve növeljük tudásvágyukat, motiváltságukat, állóképességüket, feladattudatukat, így bővülnek a világról alkotott ismereteik és fejlődik intellektusuk.

Az iskolaérettség komplex fogalom: magába foglalja a testi, értelmi, érzelmi, lelki, idegrendszeri és szociális érettséget. Nem egyik napról a másikra következik be. A gyermek óvodába lépését követően megkezdődik a gyermek megismerése, képességeinek, készségeinek feltérképezése, azok komplex fejlesztése. A tanköteles életkorú gyermekek későbbi sikeres iskolai előrehaladásának segítése érdekében naponta összesen 45 perces időkeretben, egyéni képességek szerint differenciált iskola- előkészítő tevékenységben vesznek részt, alakítva feladattudatukat, kitartásukat, az iskolaérettséghez szükséges képességeiket, készségeiket.

A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend.

Nevelési gyakorlatunkban hosszabb és rövidebb távra szóló terveket készítünk csoportra és egyénre szólóan. A csoportok éves nevelési tervüket nevelési év elején elkészítik, mely kapcsolódik az intézményi szinten meghatározott feladatokhoz.

NAPIREND

Napirendünk a gyermekek életrendjét szolgálja, hozzájárul az egészséges fejlődéshez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez, testi-lelki szükségletek kielégítéséhez.

Biztosítjuk a viszonylagos állandóságot és a rendszeresen egymást követő, de rugalmas tevékenységeket, mely által megteremtjük az érzelmi biztonságot.

Figyelünk a tevékenységek közötti helyes arányok kialakítására, melyben a játék, mint az óvodás gyermekek legfőbb élményforrása a napirendünkben a legtöbb időt foglalja magába.

Napirendünk:

- jól átgondolt, rugalmasan kezelt
- ésszerű, logikus szokásokat, szabályokat alakítunk ki
- A gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével formáljuk.
- Biztosítjuk, hogy a tanköteles korukat megelőző nevelési évben óvodásaink naponta, összesen 45 perces időkeretben, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Kiemelve a pedagógiai tudatosságot, mely a módszerek alkalmazása során a gyermekek kompetenciáira, fejlettségi szintjére épít, az óvodás életkorhoz igazodó módszereket, eljárásokat alkalmaz.
- a mozgás, a mindennapos testnevelés hangsúlyosabb jelenléte a napirendben, a heti rendben.

IDŐKERETEK	TEVÉKENYSÉG
7 ⁰⁰ - 9 ⁰⁰	SZABAD JÁTÉK Folyamatos tízórai
9 ⁰⁰ - 10 ³⁰	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos komplex tevékenységek, differenciált egyéni képességfejlesztés. / <i>A tanköteles korukat megelőző nevelési évben óvodásaink naponta, összesen 45 perces időkeretben, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. /</i> Felajánlott, választható tevékenységek (3-4-5 évesek) Kötelezően választható tevékenységek (5-6-7 évesek) Mindennapos mozgás: - Irányított mozgásos tevékenységek - Szervezett mozgásos tevékenység (kötelező)
10 ³⁰ -11 ⁰⁰	Verselés, mesélés Testápolási teendők
11 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	Játék a szabadban, a környezet tevékeny megismerése, mikrocsoportos megfigyelések, tapasztalatgyűjtés. / Irányított és szabad mozgások. / Testápolási teendők. Szakaszos ebédelés.
13 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Pihenés, alvás mesével, altatódallal. Folyamatos ébresztés. Testápolási tevékenységek. Uzsonnázás. Időjárástól függően udvari vagy benti játék, szabadon választott tevékenység hazamenetelig.

HETIREND

A hetirendünk összeállításánál arra törekedtünk, hogy megfelelő teret és időt biztosítsunk a játéknak, játékos tanulásnak, kötött-és kötetlen tevékenységeknek.

A hetirend összeállításánál a következő elveket vesszük figyelembe:

- A hetente ismétlődő közös tevékenységeket a csoportnapló tartalmazza az oviKréta felületen , napi bontásban,
- legyen lehetőségünk az aktualitásokra, és a szülők bevonására,
- hetente 1 alkalommal tervezünk kötelező Mozgást, a többi napon Mozgásos percek, mozgásfejlesztő játékokat tervezünk.
- 3-4-5 éves gyermekek részére a felajánlott tevékenységek választhatóak
- 5-6 éves gyermekek számára felkínált kötelezően választható tevékenységek biztosítása a mindennapokban 45 perces időkeretben.

Hétfő	Külső világ tevékeny megismerése <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>	Mindennapos mozgás / irányított mozgásos tevékenység/	Anyanyelvi nevelés
Kedd	Külső világ tevékeny megismerése <i>Ének, zene, népi játék,tánc</i>	Mindennapos mozgás / irányított mozgásos tevékenység/	Anyanyelvi nevelés <i>Verselés, mesélés</i>
Szerda	Külső világ tevékeny megismerése	Mindennapos mozgás / irányított mozgásos tevékenység/	Anyanyelvi nevelés
Csütörtök	Külső világ tevékeny megismerése <i>Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés</i>	Mindennapos mozgás / irányított mozgásos tevékenység/	Anyanyelvi nevelés
Péntek	Külső világ tevékeny megismerése Mindennapos mozgás / Szervezett mozgásos tevékenység/		Anyanyelvi nevelés <i>Verselés, mesélés</i>

A *dőlt betűvel* írt tevékenységek az intézmény csoportjaiban a fenti hetirendben írtaktól ettől eltérő napokon is megvalósulhatnak a napirend folyamatában délelőtt, vagy délután.

A GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS DOKUMENTUMOK

2024.szeptember 01.től az intézmény az oviKréta rendszer használatával vezeti a dokumentumokat.

- Csoportnapló
- A felvételi és mulasztási napló
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Egyéb tanügyi dokumentumok:

- Felvételi mulasztási napló
- Törzskönyv

Csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka és a pedagógiai folyamatok tervezésének dokumentálására szolgál. Az éves szintű tervezés tartalmazza a tanítási-tanulási egységeket /tematikus terv és/vagy projektterv/, amelyek foglalkozások, tevékenységek bontásában jelennek meg.

Az oviKrétában vezetett óvodai csoportnapló tartalmát jogszabály határozza meg.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál az oviKréta felületen.

A felvételi és mulasztási napló tartalmát jogszabály határozza meg.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Óvodáinkban a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, írásban rögzítjük, a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk.

2024. szeptember 01.-től a gyermekek fejlődésének nyomonkövetését az oviKréta rendszerben rögzítjük.

A fejlődési naplóban az eredményét szükség szerint, de legalább félévenként rögzítjük. HH, HHH és SNI és BTMN gyermekek fejlődéséről negyedévente bejegyzés történik. A nyomonkövetés megállapításait, a fejlesztés érdekében tett intézkedési javaslatokat a szülővel megismertetjük, megbeszéljük. A szülők tájékoztatása, a tapasztalatok megbeszélése, négy szemközti találkozás formájában történik.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma:

1. Óvodába lépéskor **anamnézis** kitöltése.

2. **Bemeneti mérés** 3 hónappal az óvodába lépés után
3. **Évente két alkalommal** (január és május hónapokban), **a fejlettségi szint, tapasztalatok rögzítése** :

- A gyermek fejlődésének mutatói (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyelések.
- Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredménye.
- A gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, az elért eredmény.
- A gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket megállapításokat, javaslatokat./20/2012. (VIII.31.)EMMI rend. szerint/
- Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

„A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.” (ONOAP)

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor a nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk.

4. **Bemeneti és Kimeneti mérés.**

5. **DIFER-mérőeszköz** alkalmazása

6. **Egyéni fejlesztési terv készítése:** sajátos nevelési igény estén, BTMN, HH és HHH gyermekek, valamint a kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztésére.

Ezen gyermekeknél a tájékoztatás negyedévente (egy nevelési évben három alkalommal) történik.

MÉRÉSI NAPTÁR				
IDŐ TERÜLET	ANAMNÉZIS	BEMENET	FEJLETTSÉGI SZINT	KIMENETI SZINT
ÓVODÁBA LÉPÉSKOR	X			
AZ ÓVODÁBA LÉPÉST KÖVETŐ 3. HÓNAPIG		X		
RENDSZERES, IDŐKÖZÖN-KÉNT			X	
5-7 ÉVES KORBAN			X	X

Ellenőrzési és értékelési rendszer

Írásos dokumentumok ellenőrzése

- **Éves munkaterv** (Aktuális tanügy-igazgatási, pedagógiai, szervezési - feladatok. A helyi program kiemelt éves feladatai. Éves elemzés, értékelés. Az igazgató látogatásának tervezése.)
- **Munkaközösségeink terve** A pedagógiai program megvalósítását segíti feltáró-elemző munkával, kiemelt pedagógiai megfigyelésekkel, kísérletekkel, bemutatók tervezésével.)
- **Gyermekevédelmi munkaterv**
- **Csoportnapló** (A csoport tudatos nevelési tevékenységi program szokás- és szabályrendszer tervezése, éves tanulási és nevelési terv, a tevékenységi rendszer fejlesztési tervének ellenőrzése. -oviKréta rendszeren keresztül.)
- **Tanulási folyamatok tervezése a csoportnaplóban**
(a nevelés a tevékenységek anyagának éves tervezése, ütemezése)
- **Felvételi-mulasztási napló** Pontos adatkezelés - naprakész nyilvántartás.-oviKréta rendszeren keresztül
- **Étkezési nyilvántartás** naprakész nyilvántartás.
- **Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma**
Egyéni fejlettségét diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatok tervező dokumentumai.
Tehetséges gyermekek, HH és HHH gyermekek egyéni fejlesztési napló.
Szakértői Bizottság véleményét alapul véve, arra építve

A pedagógiai program ellenőrzése, értékelése

A program sikerkritériuma kiemelt programelem.

A program ellenőrzésében és értékelésében a vezető óvodapedagógus irányításával, külső szakértő bevonásával valamennyi óvodapedagógus részt vesz:

- a bevezetés előtt a személyi és tárgyi feltételek vizsgálatában, korrekciójában
- a bevezetést követő első nevelési év végén átfogó értékelés
- megjelennek-e a nevelő - fejlesztő tartalmak:
- a program milyen eredményeket hozott,
- a nevelőtestületet milyen mértékben befolyásolta a program,
- mit mutatnak a szülők visszajelzései.

A bevezetést követően 3 évenként a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldaláról.

- Mennyire sikeres az óvodánk nevelő - fejlesztő munkája?
- Az értékelés a sikerkritériumok figyelembevételével történik.
- Célja a hatékonyság, a minőségjavítás, az önképzés és továbbképzés tudatos tervezése.

Vizsgálati idő: nevelési év kezdetétől három hónap, és abban a nevelési év májusában.

A vizsgálat módszere:

- Dokumentumelemzés
- közvetlen megfigyelés
- beszélgetés szülőkkel, óvodapedagógusokkal
- interjú kérdőíves elemzés
- mérés

A bemeneti-kimeneti mérések módszerei, eszközei

Az egészséges életmód alakítása	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Önállóan végzi a személyével kapcsolatos tisztálkodási teendőket.	Megfigyelés
Kulturáltan étkezik.(terítés, evőeszköz használat, csendes beszéd)	Megfigyelés
Igényli a rendszeres mozgást.	Megfigyelés
Megfelelő módon öltözködik (sorrend,tempó, gombolás, cipőkötés)	Megfigyelés
Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Szívesen jár óvodába.	Megfigyelés
Képes önálló döntéseket hozni.	Megfigyelés
Szívesen tevékenykedik a közösségért.	Megfigyelés
Társai különbözőségeit tudomásul veszi, tolerálja.	Megfigyelés
Képes a konfliktusok kezelésére.	Megfigyelés
Társaival együttműködő.	Megfigyelés
Különbséget tud tenni a helyes és helytelen viselkedés között	Megfigyelés, DIFER mérései
Képes a késleltetett megerősítés kivárására.	Megfigyelés, DIFER mérései
Képes uralni indulatait	Megfigyelés
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Helyesen észleli és többnyire helyesen képi a hangokat	Megfigyelés, DIFER mérései
Összefüggően, választékosan beszél.	Megfigyelés, DIFER mérései, Beszélgető-kör
Képes a nonverbális jelek megértésére.	Megfigyelés
Kialakul beszédfejlődése.	Megfigyelés
Differenciált észlelése kifinomult	Megfigyelés, DIFER mérései
Érzékelése pontos	Megfigyelés, érzékelő játékok
Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket	Megfigyelés, DIFER mérései
Figyelemösszpontosításra képes	Megfigyelés, DIFER mérései
Reproduktív emlékezettel rendelkezik	Megfigyelés
Fogalmi gondolkodása kialakult	Megfigyelés, beszélgetés

Játék	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Játéktémái változtatások	Megfigyelés
Képes a játék megtervezésére, megszervezésére	Megfigyelés
Képes szerepeket megosztani	Megfigyelés
Kitartóan - akár több napon keresztül is –játszik egy játéktémát	Megfigyelés
Egyéni ötletei alapján, kreatívan konstruál	Megfigyelés
Képes bonyolultabb szabályjáték megtanulására, a szabályok betartására, a szabályok kitalálására	Megfigyelés
Próbálkozik játékeszközök készítésével	Megfigyelés
A külső világ tevékeny megismerése	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
A gyermek tudja személyes adatait: (születési hely, idő, lakcím, szülei neve, óvodája neve)	Beszélgetés

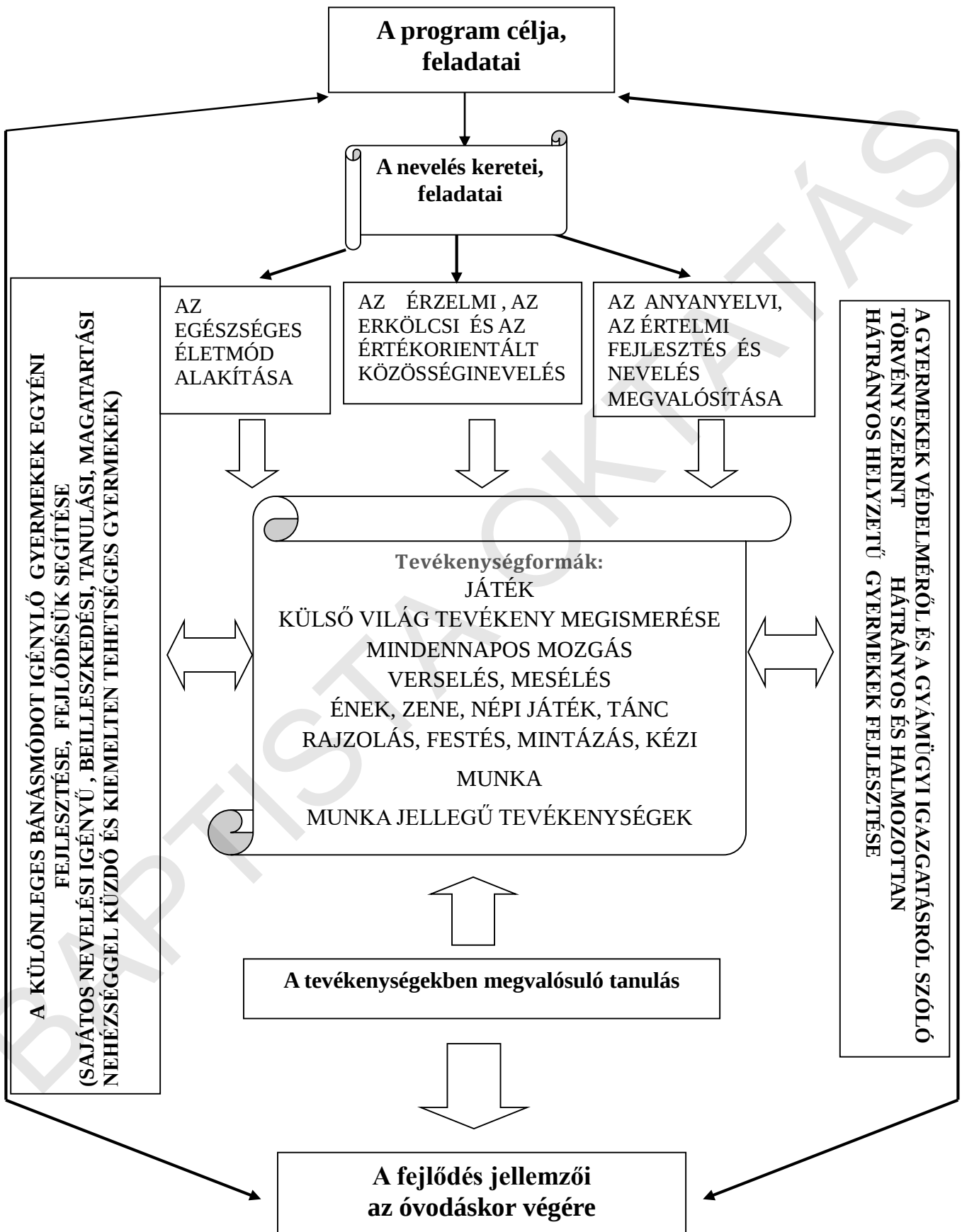
Ismeri a házi, a vadon élő és az állatkertben élő állatokat	Feladatlap
Ismeri környezete növényeit, azok gondozását	Megfigyelés, beszélgetés
Ismeri az évszakokat, megérti az ok-okozati összefüggéseket	Beszélgetés, Feladatlap, DIFER mérés, évszacos
Ismeri az idő múlását érzékeltető kifejezéseket: évszak, hónap, hét napjai, napszakok	Beszélgetés, DIFER mérés
Megérti, ismeri a környezeti elemek fontosságát	Beszélgetés, megfigyelés
Ismeri az elemi közlekedési szabályokat, közlekedési eszközöket.	Beszélgetés. feladatlap, társas játék
Ismeri a környezetükben lévő intézményeket, épületeket	Megfigyelés Beszélgetés
Megalapozódik a takarékoság (energia, víz, eszközök) és hulladékkezelés fogalma	Megfigyelés Beszélgetés Feladatlap Kukatündér
Segítséggel képes feleleveníteni szokásokat, néphagyományokat	Megfigyelés
Tud műveleteket végezni 10-es számkörben	Megfigyelés Feladatlap
Helyesen használja a mennyiségekkel kapcsolatos, összehasonlítást kifejező szavakat (több, kevesebb, ugyanannyi).	Megfigyelés, DIFER mérés
Ismeri a sorszámneveket 10-ig	Megfigyelés, Feladatlap
Képes megítélni állítások igazságát vagy hamisságát	Megfigyelés, beszélgetés
Képes különböző geometriai alakzatok azonosítására, válogatására	Megfigyelés, Feladatlap
Térben és síkban használja a jobbra – balra irányokat és a relációs kifejezéseket.	Megfigyelés
Mozgás	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Szeret mozogni	Megfigyelés
Kitartó a mozgásos tevékenységben	Megfigyelés
Tudja mozgását irányítani	Megfigyelés
Nagymozgása harmonikus	Megfigyelés
Finommozgása összerendezett	Megfigyelés, DIFER mérés
Egyensúlyérzéke biztos	Megfigyelés
Kialakult testsémája van, oldalisága pontos	Megfigyelés
Téri tájékozódása megbízható	Megfigyelés
Verselés, mesélés	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Igényli a mesehallgatást	Megfigyelés
Szívesen ismételtet mondókákat, verseket, rigmusokat	Megfigyelés
Szívesen mesél, bábozik, dramatizál	Megfigyelés
Tud meséket, történeteket folytatni, kitalálni és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni	Megfigyelés
Mesetudata kialakult	Megfigyelés, beszélgetés
Óvja a könyvet, ismeri annak funkcióját	Megfigyelés
Részt vesz drámajátékokban	Megfigyelés
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	

A gyermek szeret, és gátlások nélkül tud egyedül énekelni	Megfigyelés
Felismeri és megkülönbözteti az élő és élettelen környezet hangjait	Megfigyelés, Világunk hangjai CD
Tud egyenletesen körben járni	Megfigyelés
Képes egyszerű játékos mozgások esztétikus végzésére, táncos mozdulatok ismétlésére	Megfigyelés
Érzi az egyenletes löktetést és a dalok, mondókák ritmusát, mozgása harmonikus	Megfigyelés
Felismeri, érti, megkülönbözteti a zenei fogalompárokat, képes azokat énekléssel, mozgással alkalmazni	Megfigyelés
Szívesen és helyesen használja az óvodai ritmushangszereket	Megfigyelés
Zenei alkotóképessége egyéni adottságainak megfelelően tud ritmust, mozgást, dallamot improvizálni	Megfigyelés
Örömmel, figyelmesen hallgat értékes élő és gépi zenét	Megfigyelés
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Önként, örömmel ábrázol	Megfigyelés
Eszközhazsnálata biztos	Megfigyelés
Élményeit, elképzeléseit- egyéni képességei szerint- vizuálisan is ki tudja fejezni	Megfigyelés
Színhasználata változatos	Megfigyelés
Emberábrázolásban megjeleníti a részleteket is	Megfigyelés
Önállóan tud választani, a megismert és elsajátított vizuális technikák közül	Megfigyelés
A természet kincseit kreatívan felhasználja	Megfigyelés
Téralakításban, építésben ötletes	Megfigyelés
Munka jellegű tevékenységek	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Megfelelő sorrendben végzi az önkiszolgáló munkafeladatokat	Megfigyelés
Szívesen végez munkát a közösségért, segít a kisebbeknek, az óvoda dolgozóinak	Megfigyelés
Megtanulja a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát	Megfigyelés
Munkáját kitartóan végzi, az elkezdett tevékenységet befejezi	Megfigyelés
Igényes saját maga és környezete rendezettségére, tisztaságára	Megfigyelés
A környezetében lévő növényeket, állatokat – segítséggel- óvja, gondozza	Megfigyelés
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	A mérés módja, eszköze
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	
Szívesen vesz részt az óvodapedagógus által tanulási céllal kezdeményezett játékban	Megfigyelés
Feladatvégzése önálló, jó megoldásokra törekvő	Megfigyelés, rövid DIFER mérés feladatai
Képes következtetések levonására, ítéletalkotásra, változások felismerésére	Megfigyelés, rövid DIFER mérés feladatai
Próbálkozik többféle megoldás keresésével	Megfigyelés, Beszélgetés
Munkatempója megfelelő	Megfigyelés
Eszközhazsnálata biztos	Megfigyelés

Kialakulnak a tanuláshoz szükséges tapasztalatai, alapismeretei és gyakorlati készségei.	Megfigyelés, rövid DIFER mérés feladatai
Ismeri saját értékeit	Megfigyelés, Beszélgetés
Betartja a tevékenységekhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert	Megfigyelés
Képessé válik a figyelem összpontosításra, szándékos figyelme tartama eléri a 10-15 percet	Megfigyelés

Óvodák egyéni nevelési arculatának kimeneti mutatói	A mérés módja, eszköze
Béla Király Úti Óvoda	
Nagymozgásuk, finommozgásuk összerendezetté válik testsémájuk, oldaliságuk pontosabb lesz.	Megfigyelés
Csökkenő lesz a lábboltozat deformitása, és a hanyagtartás a gyermekek között.	Megfigyelés
Erősödik a gyermekek állóképessége, fizikai aktivitása	Megfigyelés
Megerősödik önbizalmuk, önértékelésük, alkalmazkodó képességük.	Megfigyelés
Petőfi Óvoda	
Fejlődik környezetért felelős magatartása	Megfigyelés, Beszélgetés
A kommunikációjába beépülnek az egészségtudatos szavak, fogalmak	Megfigyelés, Beszélgetés
Ismer néhány egészségmegőrző elemet (egészséges táplálkozás összetevői, mozgás egészségmegőrző szerepe)	Megfigyelés, Beszélgetés
A megszerzett ismeretek, a közös pozitív élmények hatására, igényükké válik az egészséges életmód szokásainak megtartása.	Megfigyelés
A változatos mozgás lehetőségének biztosításával erősödik állóképessége, kitartása.	Megfigyelés
Pityang Óvoda	
Fogékony az élőlényekkel, a természeti jelenségekkel, a környezetvédelemmel kapcsolatos témákban.	Megfigyelés, beszélgetések
A környezettudatos magatartás egyes elemei megjelennek viselkedésében.	Megfigyelés, beszélgetések, Kuka tündér társasjáték
Legalább 10 növény és 10 állatfajt ismer.	Megfigyelés feladatlap,
Ismeri a néphagyományokhoz kötődő jeles napok szokásait.	Megfigyelés, beszélgetések
Szívesen vesz részt a népi játékokban.	Megfigyelés, beszélgetések, szervezett és spontán játékok
Sásastó Úti Óvoda	
Kondicionális képességei megfelelőek /erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság/	Megfigyelés: Labdavezetés, futás
Koordinációs képessége megfelelő /téri táj., egyensúlyérzék, relációs képesség/	Megfigyelés: Labirintusban iránykövetés egyensúlyozó kötélen, padgerendán haladás
Lábboltozatának izomzata erősödik, ügyesedik.	Megfigyelés: talp lenyomat készítés Lábbal papír tépés,
A finommozgás és a kéz izomzata erősödik, határozottabbá válik, /eszközhasználat	Megfigyelés: Gombolás, kötés, fonás, nyírás
Versenyjátékokban kialakul kudarcűrő képessége	Megfigyelés: Labdavezetés kézzel – lábbal, szlalom futás

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról képezi az alapját intézményünk helyi programjának azzal, hogy meghatározza az óvodai nevelés célját, főbb irányelveit, tisztázza a fejlesztési feladatokat.

Az intézményi pedagógiai program (PP) az óvoda kötelezően előírt alapidokumentuma, mely már tartalmazza a helyi sajátosságokat, az óvoda sajátos arculatát, hagyományait.

Az éves pedagógiai munkatervet az vezető a nevelőtestülettel együtt készíti el, ami a Fenntartó jóváhagyásával lesz hatályos. Jelentősége abban áll, hogy hidat képez a PP és a gyermekcsoport nevelési/tanulási terve között. Segít értelmezni a PP konkrét megvalósításának feltételeit az adott gyermekcsoport nevelési gyakorlatának megtervezése, megszervezése számára.

Az intézmény éves munkaterve nevelésiévenkénti bontásban biztosítja a program megvalósításának aktuális feladatait, emellett minden évben meghatározásra kerül, hogy a program beválásának vizsgálatát az intézmény mely területeket kiemelve vizsgálja.

Az éves munkaterv az előző év eredményei, tapasztalatai alapján határozza meg a nevelési év aktuális feladatait.

A munkaterv részét képezi az **Esemény/programterv**.

A **csoportok nevelési/fejlesztési terveit** és azok értékelését a PP és az éves pedagógiai munkaterv alapján a csoportos óvodapedagógus készítik el 4 (szept.-dec.) – 5 (jan.-máj.) – 3 (jún.-aug.) hónapos időtartamokra bontva. Ez azért fontos, hogy az óvodapedagógus folyamatként lássa, kezelje a nevelési tevékenységnek, a szokások kialakulásának, a tapasztalatszerzésnek, megismerésnek az útját.

Szeptember 1. és május 31. között a tanulási tartalmak tervezése, a szervezett fejlesztőmunka tematikus tervek alapján, az oviKréta rendszerben vezetett csoportnaplóban történik. A tematikus terv - témájától függően - 1-4 hetes időintervallumra készíthető. A pedagógus a gyakorlati megvalósulásról reflexiót fogalmaz meg. A tervezésben fontos, hogy a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, spontán helyzetekhez igazodhasson, a feladatok egymásra épüljenek, az élethelyzet, az aktuális feladat irányítsa a folyamatot.

Az óvodapedagógusok a napi tevékenységek megtervezik, ez segítik egyéni szakmai fejlődésüket és a belső-kölső ellenőrzést is.

Az óvodapedagógusnak ismernie kell a **gyermekek egyéni fejlettségét**, a kialakításra váró képességeket, az elsajátítandó műveltség tartalmát. Ehhez kell igazodnia a tevékenységek tervezésének a csoportnaplóban és a képességfejlesztésnek.

INTÉZMÉNYÜNK KAPCSOLATAI

Cél:

- Az intézmény partnerlistájában szereplő közvetlen és közvetett partnerekkel hatékony partneri együttműködés kialakítása.
- Kölcsönös nyitottság, egymás munkájának megismerése, segítése
- Új együttműködési formák kialakítása

Az óvoda egyik legfontosabb partnere a szülő. Az intézmény minden óvodájában arra törekszünk, hogy a szülők megelégedettségére lássuk el, fejlesszük a gyermeket. Az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki. Kérjük a szülők együttműködését, hogy segítsék az óvodai folyamatokat a gyermekek érdekében, mert munkánk nem lehet eredményes a családi megerősítés nélkül.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – örömteli érzelmi állapotot és bizalmi kapcsolat alakulását építjük.

Az intézmény kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Az óvoda kapcsolatainak területe 2018. augusztusától kiegészült „A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.”

Az Intézményi megvalósítás során tájékozódunk a településünk testvér településivel kapcsolatosan az önkormányzatnál, kapcsolat keresése, szakmai kapcsolat kiépítése érdekében. A megvalósításhoz keressük a forrást, pályázati lehetőségeket.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az intézmény nyitott és kezdeményező.

Kapcsolattartás Partnereinkkel	Cél, tartalom	Munkaforma
Család	- szoros, bizalomra épülő, egymást segítő partneri együttműködés kialakítása a gyermek fejlődése érdekében.	-beiratkozás - szülői értekezletek - családlátogatások - egyéni beszélgetések - fogadó órák - ünnepek -közös programok -Szülői Szervezettel együttműködés
Bölcsőde	- zökkenőmentes átmenet - gondozónőkkel jó kapcsolat - látogatás	- megbeszélés, - tájékoztatás - látogatás

NABOK Kossuth Lajos Általános Iskola és Kollégium Tagintézménye	- zökkenőmentes iskolaátmenet biztosítása - Baptista iskola beiskolázásának támogatása - tanítónők beiskolázási tevékenységének támogatása - közös szülői értekezlet szervezése - rendezvények összehangolása, látogatása	- koordinálás - megbeszélés, - tájékoztatás
BAMI Baptista Alapfokú Művészeti Iskola	- közös programok, - rendezvények látogatása - látogatás	-megbeszélés -tájékoztatás -egyeztetés
Illéssy Sándor Baptista Középiskola	- közös programok, - rendezvények látogatása - látogatás	-megbeszélés -tájékoztatás -egyeztetés
Református Óvoda (Református Kollégium tagint.)	- óvodai beíratással kapcsolatos egyeztetés	- megbeszélés, egyeztetés - kölcsönös tájékoztatás
Arany J.Ált. Iskola (Református Kollégium tagint.)	- zökkenőmentes iskolaátmenet biztosítása	- koordinálás - megbeszélés, - tájékoztatás
Közművelődési intézmények: Vigadó Kulturális Központ , Könyvtár	- művelődési intézményekben meghirdetett programok látogatása, mely az óvoda munkáját kiegészíti	- bábelőadás, színház - könyvtár - múzeum , kiállítás - vetélkedő, szavalóverseny
Egészségügyi intézmények: Gyermekorvos Fogorvos Védőnők	- a gyermekek egészségvédelmének biztosítása - a gyermekek óvodai beíratásának támogatása	- védőnői szűrés - fogászati szűrés, kezelés - a szülők számára szervezett programok, fórumok
Családsegítő – és Gyermekjóléti Szolgálat	- rászoruló gyermekek problémáinak figyelemmel kísérése, megelőzése, segítése	- tájékoztatás - információcsere - fórumokon való részvétel - karitatív tevékenységek szervezése (ruha, játék, könyvgyűjtés)
Logopédiai Szakszolgálat Nevelési tanácsadó	- kölcsönös együttműködés	- tájékozódás - információcsere - a szolgáltatások biztosításának megszervezése - konzultációk a gyermekek fejlődéséről - fejlesztési terv kidolgozása

J-N-Sz-Megyei Pedagógiai Intézet TKV Szakértői Bizottság	- kölcsönös együttműködés	- tájékozódás - információcsere - a szolgáltatások biztosításának megszervezése - konzultációk a gyermekek fejlődéséről
Fenntartó- Baptista Szeretetszolgálat EJSZ	- jó együttműködés, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolattartás	- kölcsönös tájékoztatás - egyéni beszélgetés - szakbizottsági ülésen és képviselőtestületi ülésen való részvétel
Baptista Szeretetszolgálat EJSZ által fenntartott intézmények	- rendezvénylátogatás - jó együttműködés	- ünnepi rendezvények, programok látogatása - kölcsönös tájékoztatás - beszélgetés
Kisújszállási Baptista Gyülekezet	- rendezvénylátogatás	- ünnepi rendezvények, programok látogatása - beszélgetés
Pedagógiai Oktatási Központ Szolnok (POK)	- kölcsönös együttműködés	- továbbképzés - szolgáltatások igénybevétele - információs támogatás
Kisújszállás Város Önkormányzata	- együttműködés, tájékoztatás	- kölcsönös tájékoztatás - információcsere
Kisújszállás város testvértelepüléseiben lévő külföldi magyar óvodák	- kapcsolatfelvétel külföldi magyar óvodákkal, intézmények közötti kapcsolattartás	- kölcsönös tájékoztatás
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	- feltárásban és problémamegoldásban való együttműködés - óvodai beíratás támogatása - a hiányzások minimalizálásának segítése	- találkozók szervezése - megbeszélés - tájékozódás

Az együttműködés várható eredményei:

- ✓ Nő a partnerek elégedettsége
- ✓ Az együttműködésben új formák alakulnak ki, melyekre jellemző a folyamatos fejlődés
- ✓ Szakmai kapcsolat alakul ki külföldi magyar óvodával
- ✓ Különböző nevelési szintek hatásainak összehangolása
- ✓ Az intézmény menedzselése, - információk gyűjtése, - kontroll az intézmény hatékonyságáról.

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

Sajátos nevelési igényű gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. /2011. évi CXCV tv szerinti definíció/

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékos, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység **olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.

b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.

c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

d) A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;

- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- **pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,**
- **külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,**
- **a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.**

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése .

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)

- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés

során

/Pitypang Óvoda/

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek vakok, aliglátók és gyengénlátók.

Feladat:

- minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban,
- a közösséghez való alkalmazkodást,
- a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását,
- a közösség előtti szereplést.

Kiemelt feladat:

- az önkiszolgálás megtanítása,
- a tárgyak és helyük megismertetése,
- a rendszeret, a higiénié (a szem és a kéz tisztán tartása).

Az adott szembetegségre vonatkozóan mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

Vak gyermekek óvodai nevelése:

- is kiemelt szerepet kap a játék (ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztése),
- a testkultúra kialakítása,
- a tartáshibák megelőzése,
- a helyes testtartás megtanítása, folyamatos fejlesztése.
- a hallást és a mozgás egyidejű fejlesztése a zenei neveléssel.

Az önkiszolgálás:

- A sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása.
- A környezetük valóságghú megismerése.

Az eszközök :

- A jól tapinthatóság biztosítása.
- A tapintható jelzések alkalmazása,
- A bútorok lehetőség szerinti állandó rendje.

A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai tevékenységek során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, -olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

A gyengénlátó gyermekek óvodai nevelése

- Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik,
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

**A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai
nevelés során
/Pitypang Óvoda/**

A közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek.

A halláskárosodás miatt bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészleteti állapotban van., ami függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van. Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai segítségítés.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A beszéd fogyatékos gyermek fejlesztés:

- középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

**SNI gyermekek fejlesztését szolgáló dokumentumok felsorolása:
/a dokumentáció egy része intézményfüggő/**

Dokumentum megnevezése	Kiállítja / vagy vezeti
Felterjesztés nevelési tanácsadói vizsgálatra	A gyermek óvodapedagógusi, továbbá 4.vagy 5. éves védőnő által kiállított státuszlap szükséges
Szakértői vélemény iránti kérelem	Nevelési tanácsadó és a gyermek óvodapedagógusi
Szakértői vélemény alapvizsgálatról	Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság
Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció egyéni fejlődési	Az intézmény megnyitja, a szakértői véleményben javasolt végzettségű, a rehabilitációs órákat tartó

lap	gyógypedagógus vezeti
Egyéni fejlesztési tervek	A gyermek óvodapedagógusai
Szakértői kontroll vizsgálatra felterjesztés	A gyermek óvodapedagógusi, orvos, véleményt ad a rehabilitációt végző gyógypedagógus.
Kontrollvizsgálat eredménye	Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság
Egyéb intézmény függő dokumentumok : - a fejlődés nyomonkövetését rögzítő dokumentum	A gyermek óvodapedagógusai

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése során elvárt eredmények, sikerkritériumok:

- ✓ A gyermekek beilleszkednek a közösségbe, lehetőségükhöz képest közösség aktív tagjaivá válnak.
- ✓ A gyermekek állapotuktól függően eljutnak környezetük segítségével az önállóság általuk elérhető legmagasabb szintjére
- ✓ Alkalmazkodóbbakká válnak
- ✓ Természetessé válik a másság elfogadása, segítőkész, odaforduló magatartás
- ✓ A sérülés specifikus fejlesztés hatására az egyes funkciók hatékonyan fejlődnek.
- ✓ Egészséges személyiség fejlődés, reális énkép, reális önértékelés alakul ki a gyermekekben.
- ✓ A differenciált fejlesztés következtében induló hátrányaik csökkennek.
- ✓ Az egyéni érési ütemnek és képességnek megfelelően alkalmassá válnak az iskolakezdésre.
- ✓ Erősödnek pozitív személyiségjegyeik
- ✓ Alakul önismeretük, formálódik énképük, fejlődik önbizalmuk, és kudarctűrő képességük

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. /2011. évi CXCV tv szerinti definíció/

Cél:

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az óvodai életben a közösség aktív tagjává váljon
- Önmagához képest fejlődjön
- Iskola alkalmasság elérése

Feladat:

- Beilleszkedésük támogatása
- Szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezet biztosítása.
- Egyéni szükségletek figyelembe vétele
- Differenciált, egyéni fejlesztés személyes megvalósítása a napi tevékenységekben
- Egyéni fejlesztő foglalkozások biztosítása / kudarc lehetőségének kizárása /
- Környezet ingereinek leredukálása
- Bátorító nevelés elveinek érvényesítése

Alapelveink:

- Alkalmazkodunk a gyermekek állapotához, környezeti érzékenységéhez
- A pozitívumok erősítése, a negatívumok megfelelő kezelése
- Biztosítunk számukra:
 - biztonságos, befogadó környezetet,
 - rendszeres egyéni fejlesztés lehetőségét,
 - speciális módszereket, módszertani eljárásokat.

A tanulási nehézségekkel küzdő gyermek jellemzői, tünetek:

- figyelmetlenség
- könnyen elterelhető figyelem
- összerendezetlen rajzok, rendetlen munkák
- ügyetlen mozgás
- ingadozó teljesítmény
- egyensúlyérzékelési zavar
- bizonytalan test séma
- koncentrációs képesség gyengesége
- szabálytalan ceruzafogás
- térorientáció zavar
- jobb-bal irányok tévesztése
- nagy és finom mozgás koordinációjának zavara
- finommotorika fejletlensége
- alak-felismerési zavar
- térbeli relációk helyes felismerésének nehézsége
- gyenge ritmus érzék
- rossz a beszédhang megkülönböztető képessége
- hallási figyelem problémái, hanganalizálási gyengesége

Első fontos lépés a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek felmérése, megismerése. A gyermek személyisége, viselkedése kizárólag közvetlen környezetében, a családban érthető meg, ezért kiemelt szerepet kap a családokkal való kapcsolattartás (fogadóóra, szülői értekezlet, családlátogatás)

A beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermekekkel való foglalkozás különleges bánásmód, pedagógiai módszerek, programok alkalmazását kívánja meg:

- egyéni foglalkozás, fejlesztés
- differenciált feladatadás
- életkori sajátosságoknak megfelelő szabadidős programok szervezése

Kiemelt feladat ezen gyermekek önértékelésének, énképének és kudarc-tűrő képességének fejlesztése. Ha az óvoda pedagógiai módszerek nem vezetnek eredményre, a segítségnyújtás külső intézmények szakembereinek bevonásával történik:

- Nevelési Tanácsadó
- gyermekorvos
- pszichológus, gyermekpszichiáter
- védőnő
- családgondozó

A fejlesztés érdekében:

- elsődleges feladatunk az óvodai **prevenció, diszlexia prevenció**, mert így megelőzhető az iskolai kudarc.
- törekszünk a gyermeket stimuláló megfelelő környezet biztosítására, mely támogatja a szenzomotoros képességeinek fejlődését
- inger gazdag környezettel, sokféle apró kihívásokkal teli elfoglaltságot biztosítunk.
- az alábbiakat alkalmazzuk a tanulási zavarok megelőzésében:
 - felolvasás, verselés, mesélés
 - éneklés
 - széles körű mozgásfejlesztés (célba-dobások, labdajátékok, gombfoci, egyensúlyfejlesztő gyakorlatok
 - játék
 - barkácsolás
 - népi és gyermekjátékok
 - társas és kártyajátékok
 - **AYRES terápiás eszközök** (egyensúly rendszer ingerlése, forgások, hintázás)

Magatartási problémák jellemző megjelenése az óvodában

- **Agresszív viselkedés**

Az agresszív gyermek jellemzője, hogy igyekszik társait alárendelt helyzetbe hozni, és a testi erejét fitogtatja még akkor is, ha alkati sajátosságai ennek ellentmondanak. Verbálisan is agresszív, drasztikus, sokszor trágár, közönséges szavakat használ, nonverbális megnyilvánulásaival is félelmet kelt társaiban. Jellemző a mindenkit túlharsogó stílus, az erős indulattal, erőteljes gesztikulációval és mimikával telített mondanivaló. Egyedül nem tudja lekötni magát, csak társakkal szeret játszani. Játékára jellemző, hogy nem csak a játék tartalma, hanem stílusa is agresszív. Nem csak eljátssza, hogy lelő valakit, hanem közben fájdalmat is okoz. Ezek a gyermekek nem csak a társaikkal, hanem a felnőttekkel is durvák és erőszakosak, gyakran nem a megfelelő eszközökkel akarják magukra felhívni a figyelmet és vezető szerepet

betölteni. Az agresszív viselkedést kiválthatja az agresszió látványa (szülői minta, média), az a tapasztalat, hogy az agressziót jutalmazták, illetve nagyon gyakori, hogy a gyermekben lévő frusztráció okozza az agressziót. Az agresszió egyfajta önjutalmazó szerepet is betölthet, az önbizalom fenntartását is szolgálhatja.

- **Szorongás**

Játéktevékenysége szegényes, szerepjátékokban az alárendelt szerepét tölti be, nem kezdeményez. Visszatérő probléma, hogy nem mer a többiek közé menni, távolról szemléli őket. Kommunikációja közbeni mimikája, gesztusai szegényesek, sokszor kerüli a szemkontaktust, megnyilvánulásai visszafogottak. Gyakori, hogy „a gátoltság, féltékenység miatt kialakul egy cselekvési deficit”, melynek következménye lehet, hogy képességei alatt teljesít. Szorong, fél az új helyzetektől, feladatoktól.

Magatartási problémák lehetséges tünetei:

- csapongó érdeklődés, motiváció hiánya, zavara, gyenge feladattudat,
- fáradékonyság – szórt, könnyen elterelhető figyelem, érdektelenség,
- agresszív viselkedés, agresszivitás a beszédben, visszabeszélés,
- alkalmazkodóképesség zavara, társas kapcsolatok hiánya, félelem a felnőttektől, társaktól, félelem a feladathelyzetektől, zárkózottság,
- hazudozás, hangulatingadozás, hangoskodás vagy túlzott csendesség,
- önbizalom hiánya, gyakori sírás, körömrágás, ujjszopás, gyakori hasfájás, bepisilés,
- szemkontaktus kerülése, nyugtalanság, dadogás
- túl mozgékony, impulzív, szófogadatlan.

Ennek érdekében:

- elengedhetetlen az érintett családok alapos megismerése, a fokozott együtt működés.
- bizalom kiépítése a gyermek –pedagógus között.
- az érintett gyermekek alkalmazkodásának elősegítése
- a gyermek tevékenységének folyamatos figyelése, pedagógiai elemzése.
- következetes, érthető szabályrendszer működtetése.
- a helytelen viselkedéskor a probléma teljes feltárása, megbeszélése.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek integrált nevelése során elvárt eredmények:

- ✓ A gyermekek beilleszkednek a közösségbe, lehetőségükhöz képest közösség aktív tagjaivá válnak.
- ✓ Alkalmazkodóbbakká válnak
- ✓ Erősödnek pozitív személyiségjegyeik
- ✓ Alakul önismeretük, formálódik énképük, fejlődik önbizalmuk, és kudarcűrő képességük

Kiemelten tehetséges gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. /2011. évi CXCV tv szerinti definíció/

Tehetség: „Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos

vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” (Harsányi István)

A tehetség természeti erő, amely a megjelenésére alkalmas környezetben alkotó erővé válhat. A tehetség sajátos attitűd és reakciómód, amely kiemelkedő képességek kifejlesztésére és alkotó teljesítménybe fordítására irányul. Mindenkire úgy kell tekinteni, hogy akár tehetség is lehet.

A törvényi definíció utal a Renzulli-féle tehetségmodellre, amely négy összetevőjét emeli ki a tehetségnek:

- **átlag feletti általános képességek**
 - magas szintű elvont gondolkodás, fogalomalkotás, kombinációkészség
 - jó memória és beszédképesség
 - gyors, pontos, szelektív információfeldolgozás stb.
- **átlagot meghaladó speciális képességek**
 - nyelvi
 - zenei
 - matematikai-logikai
 - vizuális-téri
 - testi-mozgásos
 - szociális-interperszonális
 - intraperszonális
- **kreativitás**
 - rugalmas, eredeti gondolkodás
 - ötletgazdagság, szokatlan feladat-és helyzetmegoldások
 - fogékonyság az új és különös gondolatokra, tevékenységekre, alkotásokra
 - kíváncsiság, merészség és szellemi játékosság
 - humorérzék
- **feladat iránti elkötelezettség**
 - elmélyült érdeklődés, lelkesedés képessége
 - bizonyos területeken meglepő mennyiségű ismeret
 - kitartás, önállóság- sokszor makacsság
 - belső motiváltság, érdeklődésvezéreltség
 - önbizalom, hit a saját képességekben

Cél:

- A kiemelkedő képességű, tehetségígéretes gyermekek képességeinek hatékony kibontakoztatása, ezáltal személyiségük komplex fejlesztése.
- Az óvoda és a család fokozott együttműködése a tehetséges gyermek érdekében.

Feladat:

- A gyermek tehetségének felismerése
- Tehetségígéretes azonosítása (érdeklődés térképe vagy többszöri intelligencia teszt eredményét megerősítő pedagógusi megfigyelés alapján)
- Nyitott, támogató attitűd biztosítása
- A gyermek motivációjának, kíváncsiságának, kreativitásának ösztönzése, megismerési, alkotási szükségleteinek kielégítése
- Tehetséggondozó műhelyek működtetése, melyek segítik a különböző tehetségterületeken, a tehetségígéretes óvodás gyermekek adottságainak, képességeinek kibontakoztatását

- Gazdag tevékenységbázis, sokoldalú tevékenységi lehetőség biztosítása
- A tehetséges gyermek rendszeres egyéni, csoportos differenciált fejlesztése
- A gyermek erős és gyenge képességeinek komplex fejlesztése
- Egyéni fejlesztési terv készítése, a fejlődés dokumentálása
- A pedagógusok továbbképzéseken vegyenek részt, képezzék önmagukat és biztosítva legyen az egymástól való tanulás lehetősége a témában

Alapelvek:

- A tehetséges gyermek nevelése a komplex pedagógiai folyamat része.
- A szunnyadó tehetség rejtekezik, gyakran ezért is nehéz felismerni.
- A speciális képességek csak speciális bánásmód hatására tudnak fejlődni
- A hatékony tehetséggondozás tevékenység- és nem teljesítményalapú

Az óvodáskort a tehetséggondozás szempontjából alapozó korszaknak tekintjük. A tehetséges óvodáskorú gyermek számára éppúgy fontos a gyermeki életet a maga mindennapjaiban megélni, mint azoknak a gyermekeknek, akiknek nincs követhetően kiemelkedő affinitása valamely területre vonatkozóan. Éppen ezért óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket, nem különítjük el őket a társaiktól. Arra törekszünk, hogy kiküszöböljük a kreativitást gátló tényezőket. Legfontosabb feladatunk tehát számukra is az érzelmi biztonságuk és a szabad játék lehetőségének megteremtése, valamint a differenciált pedagógiai légkör és módszerek biztosítása. Ez az az út, amely hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy képességei optimálisan kibontakozhassanak.

Ennek érdekében:

- feladatunk a gyermekek biztatása, támogatása
- adott területen mélyebb ismereteket szerezhessenek
- egyéni fejlesztési terv alapján történő fejlesztés
- a tehetség felismerés és tehetséggondozás módszertanának alkalmazása
- a Fejlesztők Munkaközössége által tehetséggondozó program kidolgozása
- tehetségműhelyek komplex személyiségfejlesztő programjainak kidolgozása
- intézményi szakmai munkaközösségben tehetséggondozó program kidolgozása
- a család meggyőzése arról, hogy segítse a gyermeket.

A kiemelten tehetséges gyermekek nevelése, fejlesztése során elvárt eredmények:

- ✓ Tisztában van kiemelkedő képességével, és ennek megfelelően reális önértékeléssel rendelkezik
- ✓ A kisebb és nagyobb óvodai közösségben is érvényesülni tud a tehetséges gyermek kiemelkedő képessége
- ✓ A tehetséges gyermek egyéni fejlesztési tervében megfogalmazott célkitűzés megvalósul
- ✓ A gyermek adott területen kiemelkedő kimeneti mutatókat ér el, korosztálya átlagánál folyamatosan magasabb teljesítményt nyújt
- ✓ A tehetséges gyermek *gyenge* oldalának/kevésbé tehetséges/ területei is fejlődésnek indulnak, hiányosságai kompenzálódnak, nincsenek kirívó szociális problémáik
- ✓ Erősödnek pozitív személyiségjegyei
- ✓ Egyéni érési ütemének és képességeinek megfelelően alkalmassá válik az iskolai életre

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztése

Cél:

- A gyermekek rendszeres óvodába járása, ezáltal esélyeik javítása
- Iskolaalkalmasság elérése

Feladat:

- Befogadó környezet biztosítása
- A gyermek családi körülményeinek megismerése
- A hátrányos okok feltárása, további tennivalók meghatározása, szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítása
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő támogatás
- Támogató, meggyőző munka a szülők felé

A jelenleg érvényben lévő jogszabályok alapján, hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családbafogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú – (alacsony iskolai végzettség, melynek igazolása a kérelemen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családbafogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ – (alacsony foglalkoztatottság, melynek fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek – (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény)

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

A fenti definíció értelmében jól látszik az, hogy a HHH gyermek többnyire szegény és iskolázatlan szülők gyermeke. Ezek a gyermekek óriási hátránnyal indulnak kortársaikhoz képest, és ezt a hátrányt saját erőből nem tudják behozni. Ezt ismerte fel az oktatásirányítás 2003-ban, amikor kiadta az Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR) elnevezésű pedagógiai programot, melynek elemei beépítésre kerültek a pedagógiai programunkba.

Az óvodai mindennapokban nagy figyelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű családokból érkezett és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, törekedve esélyegyenlőségük biztosítására. A szülőkkel való együttműködés a kölcsönös tiszteletadással, az otthon és az óvoda világának találkozásával, a lemaradások ellensúlyozását eredményezi.

Céljaink elérése és feladataink teljesülése érdekében kiemelten fontosnak tartjuk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai fejlesztését.

Legfontosabb a gyermekek rendszeres óvodába járása, ezért ezt minden óvodapedagógus figyelemmel kíséri, folyamatosan tartja a kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a tanköteleskorú gyermekekre. Ha szükséges, többször is ellátogat a családhoz. Az együttnevelés érdekében elsődleges feladatunk a családok megnyerése, a családok életére is ható pozitív minta, figyelemfelhívással, példaadással, tanácsadással erősítjük a szülő felelősségérzetét gyermeke nevelésében.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek integrált nevelés érdekében:

- családokkal való kapcsolattartásunkat még szorosabbá, intenzívebbé tesszük
- elfogadó környezetet biztosítunk a gyermekek számára
- a szükségletekhez igazodó, differenciált fejlesztéssel, tehetséggondozással alapozzuk meg az iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek kialakulását
- harmonikus, beilleszkedésre képes személyiség formálással könnyítjük meg a társadalmi beilleszkedés folyamatát
- hátránykompenzáló tevékenységeket szervezünk

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek integrált nevelés során elvárt eredmény:

- ✓ A gyermekek beilleszkednek a közösségbe, a közösség aktív tagjaivá válnak
- ✓ Természetessé válik a különbözőség elfogadása, segítőkész, odaforduló magatartás jellemző minden gyermekre
- ✓ Egészséges személyiségfejlődés, reális énkép, önértékelés
- ✓ A differenciált fejlesztés eredményeként induló hátrányaik csökkennek
- ✓ Az egyéni érési ütemnek és képességnek megfelelően alkalmassá válnak az iskolakezdésre

Képességbontakoztató, integrációs felkészítés keretébe tartozó pedagógiai feladatok

Bevezető

„A hátrányos helyzet és a társadalmi leszakadás elsősorban nem nevelési-oktatási probléma. A gazdasági válságtünetek felerősödése azonban nyilvánvalóvá tette, hogy a társadalmi kirekesztettség elleni fellépésnek az oktatás az egyik legfontosabb terepe: a nem megfelelően méltányos oktatás már az indulásnál megalapozza az egyenlőtlenségeket, illetőleg képtelen ellensúlyozni a tanulók szociokulturális helyzetéből eredő hátrányokat. A hátrányos helyzetű gyermekek nevelését segítő kezdeményezéseknek ezért nemcsak az esélykülönbségek csökkentését, hanem az előítélet-mentes, befogadó, és szolidáris társadalom kialakítását is célul kell, hogy tűzzék. A gyermekek között nem szelektáló, gyermekközpontú, korszerű, differenciált, pedagógiai formákat alkalmazó iskola teremthet esélyt a társadalmi integráció eléréséhez.” (Fülöp Istvánné, 2011)

A képességbontakoztató, integrációs felkészítés keretébe tartozó pedagógiai feladataink:

a) INTÉZMÉNYI SZINTEN

- A hatékony integrált neveléshez szükséges pedagógiai módszerek, óvodai tanítási-tanulási folyamatok -szervezési eljárások alkalmazásában az óvodai és óvodán kívüli foglalkozásokon (pl. differenciált tanulási folyamat szervezés, tevékenységközpontú ismeretátadás, kooperatív tanulás, projekt módszerek, drámapedagógia stb.);
- Az infokommunikációs eszközök intenzívebb óvodai használatában (a gyermekek óvodai mindennapjaiban a tudatos felhasználóvá nevelés váljék hangsúlyozottá).
- A gyermekbarát intézményi környezet kialakításában (a frontális foglalkoztatási forma helyett, mikro-csoportos foglalkoztatási formára alkalmas csoportszobai be- és elrendezés);
- A széleskörű óvodán kívüli foglalkozások és szabadidős programok biztosításában, szervezésében;
- A pedagógus szerep megváltozásában (ismeretközvetítő szerep helyett facilitátor szerep);
- A szülők és az óvoda, partneri kapcsolatának javításában az intézmény mindennapi életébe történő hangsúlyosabb bevonással;
- A társadalmi és szakmai környezettel való együttműködés erősítésében (pl. roma önkormányzat, gyermekjóléti szolgálat, óvodák, alap- és középfokú oktatási intézmények, szakmai szolgáltatók, szakszolgálatok, civil szervezetek stb);
- Az intézményfokozatok közötti átmenet pedagógiai segítségével: óvoda–iskola, (közös programok szervezése, egymás munkájának megismerése, tanítási tartalmak összehangolása, tanulók átvétele intézményváltáskor, nyomon követés, esetmegbeszélések, közös programfejlesztések);
- Az inkluzív intézményi pedagógiai attitűd kialakításában (befogadó szemlélet kialakítása a pedagógusokban, a gyermekekben és a szülőkben az eltérő szociális háttérű, a sajátos nevelési igényű és a roma gyermekek, tanulók iránt).

b) EGYÉN SZINTJÉN

- Valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek bevonása a programba, megnyerve a szülőket is partnerként. Ehhez az intézményben a pedagógiai munka kiemelt területévé válik: az érintett gyermekek hátrányainak feltérképezése az alapvető képesség és készségterületeken, az egészséges személyiség-fejlődés, a szociális fejlettség, a közösségi kapcsolatok és tanulási nehézségek területe;
- A feltérképezett hátrányok enyhítésére kidolgozott egyéni fejlesztési tervek készítésében: megjelölve benne a hátrányokat, azok fokát, a kompenzációs

- feladatokat, a tevékenységeket, a módszereket és a szervezeti kereteket, színtereket, gyakoriságot – ennek megfelelő folyamatos egyéni fejlesztés;
- A differenciált tanulásszervezés, valamint a fejlesztő, felzárkóztató, tehetség-gondozó és az érdeklődési körnek megfelelő szakköri foglalkozások biztosításában: ennek eredményeként az iskolaérettség eléréséhez szükséges képességek, készségek fejlődése, Difer mérési eredmények az érintett gyermekek körében folyamatosan javuló mutatókat érnek el;
 - További fontos követelmény: fokozott figyelem irányítása az érintett gyermekekre, pozitív befogadó intézményi attitűddel, folyamatos pozitív mintaadással;
 - Háromhavonként értékelő megbeszélés, amelybe minél több érintett fél bevonása indokolt.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében intézményünk a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglaltak szerint biztosítja:

- a) a személyiségfejlesztéssel,
- b) közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- b) a tanulási kudarcnak kitett gyermekek fejlesztését segítő programot,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

I. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Fejlesztési feladatok a gyermekek személyiségfejlesztésére:

1. A reális önismeret, önkép kialakítása. A megfelelő önértékelés kialakítása (önkifejezés, önjellemzés, önábrázolás, önmegfigyelés fejlesztése). A testi-lelki egészség gondozása, a gyermek belső, személyes harmóniájának megerősítése. Az átélés élményének gyakorlása.
2. A gyermek erősségeinek feltárása és ismerete a személyiségében és a tevékenységeiben. Pozitív személyiségjegyek erősítése (alkalmazkodás, engedelmesség, engedelkenység, előzékenység, kedvesség, bizalom, , a rossz cselekedet jóvá tétele, hazugság elítélése, kitartás, pozitív akarati vonások, bátorság stb.).
3. A gyermek fejleszthető területeinek feltárása és ismerete a személyiségében és kognitív területen.
4. A gyermek érdeklődési irányainak feltárása, megsegítése.
5. A gyermek egészséges önbizalmának erősítése. Az egészséges önbizalom kialakítása. (Mivel adok okot társaimnak arra, hogy büszkék lehessenek rám?)
6. A gyermek küzdőképességének növelése, akarati vonások erősítés. Akarati vonások erősítése , frusztrációs tolerancia erősítése.
7. Az egészséges önbecsülés segítése.
8. A gyors helyzetfelismerés és a jó döntéshozatal megsegítése.
9. A jó összhang megteremtésének segítése gyermek és pedagógus között.
10. A szorongások feloldásának segítése.
11. Önmagáért és környezetéért is felelős magatartás kialakítása.
12. Nyílt kommunikáció kialakítása.
13. A korcsoportbeli, a családi, a felnőtt példakép fontossága a gyermek személyiségének fejlődésében.
14. A gyermek személyes igényeinek, törekvéseinek feltárása; egyéni céljainak, feladatainak tudatosítása.

II. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Fejlesztési feladatok a gyermek közösségi beilleszkedésének segítésére:

1. Csoportszabályok kialakítása, kiegészítése, rögzítése, betartásának fontossága. A közösségi normák elfogadtatása és betartatása a gyermekkel.
2. Kapcsolatfejlesztés segítése. A bizalom erősítése a társ felé. A gyermek barátkozásainak megsegítése.
3. A csoport nyújtotta biztonság kialakítása. A szeretet, összetartozás, biztonság átélése. A társas kapcsolatok javítása, az egymást segítő közösségi közeg megteremtése. A feloldódás megsegítése. Rokonszenv, ellenszenv, bajtársiasság kifejezése, kezelése. Gyors szociometria játék a pedagógus tájékozódására (szóban vagy írásban: Veled szívesen...).
4. Az egymás iránti figyelem, tapintat fejlesztése, a rosszallás vagy elismerés megfelelő kifejezése. A tapintatos közlés, kérés elsajátítása. A helyes kommunikáció tanítása a problémás esetekben. A feszült állapot megkönnyítése tematikus szavakkal, kifejezésekkel. Tapintat a társakkal tevékenységek közben.
5. Az egyéni teljesítményének elismerésének fontossága a csoportban.
6. Konfliktustűrő, -kezelő, -megoldó képesség fejlesztése. Csúfolódások, bántások kezelése, az agresszivitás kezelése. A düh levezetésének módjai. Egyéni bánásmód az agresszivitás visszaszorítására. Mások haragjának megértése. A bocsánatkérés módjai.
7. A kommunikációs és kooperációs készség fejlesztése a közösségben. Vitázó és érvelő képesség erősítése közös munkavégzés közben. Együttműködési készség és döntéshozatal fejlesztése a közösen végzett munkálatok során.
8. A társakkal, másokkal szembeni előítélet-mentes magatartás megsegítése. A gyermek, személyes és társadalmi identitásának megerősítése. A szegényekkel való szolidaritás érzésének megtapasztalása.
9. A gyermek magatartási zavarainak enyhítése. Magaviseletének megfelelő kezelése.
10. A gyermek óvodai rendezvényeken való részvételének megsegítése. Közösségi élmény átélése. A megbeszélés igényének kialakítása.

III. Szociális hátrányok enyhítésével kapcsolatos feladatok

Fejlesztési feladatok a gyermek szociális hátrányainak enyhítésére:

1. A gyermek verbális és kommunikációs készségének fejlesztése (beszédfejlesztés, véleménynyilvánítás gyakorlása). Mesemondással, -hallgatás utáni véleménynyilvánítással, mondókákkal, kiszámolókkal, versekkel, szólásokkal, közmondásokkal. A verbális kreativitás fejlesztése (pl. a mese kitalálásában, folytatásában, versírásban). Szövegértési és -alkotási készség fejlesztése. Szókincs fejlesztése: szavak gyűjtése, megmagyarázása, körbeírása, tulajdonságok gyűjtése, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése. Gyűjtőfogalmakhoz tartozó szavak gyűjtése. Relációs szókincs fejlesztése.
2. Életkorának megfelelően érzelmek tudatos felvállalásának megsegítése. Az érzelmi intelligencia fejlesztése nonverbális eszközökkel. A száj és a szem mozgásának, a mimikai kifejezések jelentősége az előadásban. Imitációs készség fejlesztése. Indulatok, érzelmek kifejezésének gyakorlása mozgással, mimikával. A jelentéssolvasás gyakorlása. A mozgások, nézések fontossága, közlő értékük.
3. Szokás és hagyománytisztelet fejlesztése családjában, környezetében, a magyar népszokások megismerésével és a multikulturális tartalmak megjelenítésével is.

4. A megfelelő reagálás kialakítása jutalmazások és büntetések esetén. A tehetséggondozás, a művészetek fontossága, művészeti nevelés.
5. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a családi szokások, családi kötődések által. A család, a kölcsönös megbecsülés fontossága. Az összetartozás, a segítség fontossága. Példaképek fontossága a családban. Az érzelmekből fakadó gondolatok kifejezése.
6. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: kötődés a szülőhelyhez. A település ismerete életkori szinten, szeretete, értékeinek megőrzése.
7. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: az illemszabályok ismerete. A szabályok tudatos betartásának igénye. Egymásra figyelés és tapintat az illemben. Az ünnepi öltözet, a szép beszéd, éneklés, a helyes testtartás fontossága ünnepségeken. A helyes viselkedéskultúra elsajátítása.
8. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: kommunikáció idegen felnőttel (bolt, könyvtár, telefon).
9. A napirend fontossága. Tudatos tervezés fontossága a napirendben. A szabadidő hasznos eltöltése. Igényesség fejlesztése a televízió műsorválasztásban. (Szülők bevonása ezen a területen szükséges) Az értelmes időtöltés fontossága.
10. A higiéniai szabályok ismerete és betartásának igényessége. Az ápoltság és az ápolatlanság következményei. Igényesség az ápoltság és a tisztaság megőrzésében. A tiszta környezet fontossága.
11. A tudatos egészséges és biztonságos élet. A fizikai állóképesség megőrzése, erősítése. Tartózkodás az egészségkárosító rossz szokásoktól.

IV. Tanulási kudarc és nehézség enyhítése

Fejlesztési feladatok a gyermek tanulási kudarcainak és nehézségeinek enyhítésére:

1. A tanulás, tudás értékének tudatosítása. A gyermek feladattudatának fejlesztése. A gyermek tanulási motivációjának előhívása, fejlesztése, erősítése, fenntartása.
2. A gyermek képességeinek megfelelő tevékenységek fontossága, ennek igényének tudatosítása.
3. A gyermek szociokulturális hátrányainak kompenzálása a tanulás folyamatában. A gyermek családi kultúrájához igazodó tanítás-tanulás. A multikulturális tartalmak megjelenése a tanulás folyamatában.
4. A gyermek érzékszervi működésének segítése: a hallásérzékelés, a beszédhallás fejlesztése, hangfelismerések fejlesztése.
5. A gyermek érzékszervi működésének segítése: A látás fejlesztése. Mozdulatok, pozíciók megfigyelése. Színfelismerés fejlesztése.
6. A gyermek/tanuló tanulási kudarcainak enyhítése fejlesztő feladatokkal. A gyermek sikerélményhez juttatása.
7. A gyermek tanulási képességeinek fejlesztése játékos feladatokkal: az írás-mozgás koordináció fejlesztése; a beszédészlelés fejlesztése; a beszédértés fejlesztése; a szöveg-értés fejlesztése. A gyermek nyelvi hátrányainak enyhítése. A beszédprodukció fejlesztése (szókincs, mondókák, versek, kérdésfeltevés, válaszadás, beszélgetés, a nyelv helyes használata, tartalomelmondás, vélemény megfogalmazása stb.). Ritmusérzék fejlesztése (szótagolás, mondókázás, ritmustapsolás). A fantázia fejlesztése (meseszövés, mesebefejezés, játékok). A vizuális, motorikus, verbális emlékezet fejlesztése (feladatokkal, játékokkal). A kreatív gondolkodás fejlesztése (önállóan, csoportosan, játékokkal, feladatokkal). A figyelem, a megfigyelő és összpontosító képesség fejlesztése (feladatokkal, játékokkal). A testkép-tudat, testkép-ismeret fejlesztése. A téri tájékozódás fejlesztése (térhasználat, térérzékelés, térkihasználás, észlelésérzékenyítés).
8. A gyermek mozgásának fejlesztése játékokkal, feladatokkal, mozgásfejlesztés

játékosan (mozdulat és mozgásutánzás, éneklés mozdulattal követése). Nagymozgások fejlesztése (ügyesség, gyorsaság fejlesztése). A mozgáskoordináció fejlesztése. A finommozgások fejlesztése (praktikus mozgások, ízlés, pontosság, tisztaság igénye, eszközök tulajdonságai, balesetveszély elkerülése).

A képesség-kibontakoztató felkészítés keretében a pedagógus feladata az I.–IV. bekezdésben foglalt pedagógiai rendszernek megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így különösen:

- hátrányok feltérképezése,
- egyéni fejlesztési terv készítése,
- ennek alapján történő kompetenciafejlesztés,
- az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása óvodai és óvodán kívüli foglalkozásokon,
- a gyermek képességszintjének megállapítása, nyomonkövetése
- a gyermek családjával történő rendszeres kapcsolattartás.

A különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások részletes szabályait a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet tartalmazza.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Nkt. 4. § 18. tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni, illetve tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

Intézményi kötelezettség a tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók számára

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a **felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette**, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló nevelés-oktatásához szükséges eszközöket az iskola vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

Különleges adatok továbbítása, rögzítése

Nkt. 41. § (8) A gyermek, a tanuló

a) sajátos nevelési igényére, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségére, **tartós gyógykezelésére vonatkozó adatai**, továbbá a gyermek, tanuló speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakorvosi, iskolaorvosi diagnózisának adatai **a pedagógiai szakszolgálat, a nevelésioktatásiintézmények és az egészségügyi szakellátó között**,

b) óvodai fejlődésével, valamint az iskolába lépéshez szükséges fejlettségével kapcsolatos adatai a szülőnek, a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek, az iskolának,

Nmr. 102. § (4) „A csoportnaplóba a gyermek, tanuló sajátos nevelési igényére, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségére, **tartós gyógykezelésére vonatkozó**, továbbá a gyermek, tanuló speciálisköznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakértői vélemények, fejlesztési és rehabilitációs tervek, pedagógiai vélemények, feljegyzések, szakorvosi és iskolaorvosi diagnózisok tölthetők fel.

Az intézményes óvodai nevelésben való részvétel kötelezettsége alól felmentett gyermek szülője számára, az óvoda biztosítja a tanácsadás, konzultáció lehetőségét.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

JÁTÉK

Cél:

- Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol az óvodában jellemző a spontán játék érvényesülése
- A gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása a játékban
- Kezdeményező, személyek közötti pozitív kapcsolattartásra képes gyermekek nevelése

Feladat:

- A játék feltételeinek biztosítása, ahol a gyermek mindennapi játéka örömforrás
- A gyermekek játékban alakuló társas kapcsolatainak támogatása, fejlődésbeli különbségek tolerálása
- Támogató, ösztönző, indirekt óvodapedagógusi magatartás, reakció biztosítása

1.A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Óvodáskor kezdetére a gyermek fejlődésének egy új szakaszába lép. Mozgásának és értelmi képességeinek fejlettsége lehetővé teszi, hogy jobban megértse környezetének jelenségeit, az emberek tevékenységét, kapcsolatait és mindez sajátos tevékenységében, a játékban valósulhat meg.

A játék az óvodás gyermek elsődleges, alapvető, spontán, mindennapjait átszövő, semmi mással nem helyettesíthető, nem pótolható, magáért a tevékenység örömeért végzett, önkéntes szabadon választott komplex gyermeki tevékenység.

Játékon keresztül ismerkedik a gyermek mozgáskészségének lehetőségeivel, a tevékenységek folyamatában fejlődik kézügyessége. Jelentős hatással van értelmi képességeinek fejlődésére, fejlődik érzékelése, észlelése, tartósabbá válik figyelme. Megbízhatóbb lesz megfigyelőképessége, tudatosabb az emlékezetbe vésés és a felidézés fokozza tájékozódó-kutató tevékenységét, fejleszti lényegmegragadó képességét. A játéknak jelentős képzeletfejlesztő hatása van, a tevékenységek közben felmerülő problémák megoldását a gondolkodás fejlődése segíti.

A játék kezdeményezőbbé, találékonyabbá teszi a gyermeket, fokozza bátorságát, önállóságát, önbizalmát. Hozzásegíti ahhoz, hogy a cselekvéseiben türelmes, kitartó legyen, miközben fejlődik akaraterije, kialakul benne a későbbi munkafegyelem alapja. A közös tevékenységekben megtanulja az alkalmazkodást, közben alakul jelleme.

A játékban a gyermek megoldási módokat kap egyes élethelyzetekben való viselkedésre, újra élheti kellemes élményeit. Kiélheti szorongásait, negatív élményeit, megnyugodhat.

A gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb személyiségformáló tevékenysége, ezáltal az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, amit az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználni a készség, képességfejlesztés, a nevelés érdekében.

Ennek érdekében:

- figyelembe vesszük, hogy a játék a gyermek önként választott tevékenysége, szabad akaratból, külső kényszerítő körülmények nélkül jön létre
- biztosítjuk a folyamatos, önfeledt, minden nap visszatérő, hosszantartó szabad játék lehetőségét
- fontosnak tartjuk, hogy az élményeket, élethelyzeteket játék közben újra felidézzék, átéljék és kijátsszák.
- lehetőséget adunk a nézelődésre, válogatásra, töprengésre, kísérletezésre, a legvonzóbb játék elkezdésére
- segítjük a játékban a szabadon, következmények nélküli próbálkozást
- teret engedünk, hogy a gyermekek játék közben kiélhessék szorongásaikat, újra éljék kellemes élményeiket
- elősegítjük a szabad képzettársítások fejlődését

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A gyermek nevelésében a család a meghatározó. A kisgyermek első játszótársa a szülő. Lényeges, hogy a szülők biztosítottak-e lehetőséget az igazi játék kialakulására, mit és hogyan játszottak otthon a gyermekkel. A szülő tud információt adni a gyermek szokásairól, kedvenc játékáról.

Az óvoda szeretetteljes légköre, vidám hangulata a szülő és gyermek számára biztonságot, nyugalmat áraszt. Az átmenetet az óvodapedagógus gyengéd türelmes, szeretetteljes, elfogadó magatartással segíti, ezáltal mélyül a gyermekkel való érzelmi kötődése. Ilyen légkörben a gyermek jól érzi magát, szabadon tud játszani.

Az óvoda a sajátos nevelési eszközeivel, kiegészíti, támogatja, segíti a családi nevelést a játék területén is. Tartalmas, folyamatos együttműködéssel elérhető, hogy a szülők elfogadják, megértsek a játék egyedülálló és fontos szerepét a gyermek személyiségfejlődésében.

Ennek érdekében - az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása játékban:

- utánozható és bevonható játszótárs
- a ráfigyelés, az odafigyelés, a megfigyelés számára elengedhetetlen, oldja a feszültséget, elszigeteltséget
- viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát, elfogadtatja a másságot
- személyisége biztonságot nyújt, gyermekszertetet sugároz
- gyermeki módon, örömmel, szívesen játszik
- magatartása együttműködő, támogató, segítő, ösztönző

- fantáziát serkentő és a kíváncsiságot ébresztő derű, humor jellemzi
- csoportjában kialakítja az együttélés szabályait
- nem hagyja magára a gyermeket a játékban
- bekapcsolódik, nem irányít, alakítja, támogatja a gyermekek közötti játék és társas kapcsolatokat, az együttélés szabályainak alakulását
- kisebbeknél kezdeményező, rendelkezik a játékból való „olvasni tudás” képességével, mely empátiát, tapintatot igényel
- olyan szinten segít, amilyenre a gyermeknek szüksége van
- segít a gyermekek közötti konfliktusok elrendezésében, lehetséges megoldás megtalálásában
- a játékba csak a gyermek testi épségének védelmében avatkozik be
- tiszteletben tartja a gyermekek játék kezdeményezéseit, a gyermekek által vállalt szabályokat
- óvodába érkezés előtt tájékozódik a gyermek kedvenc játéktevékenysége és a szülők játékkal kapcsolatos gyakorlata felől
- segíti a szülőket, hogy megismerjék a játék nevelő hatását

3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Játékra ösztönző szeretetteljes, nyugodt óvodai légkörben a gyermeknek lehetősége van megválasztani a játékhoz szükséges társat, eszközt. Egyéni vágyait, ötleteit a kötetlen játéklehetőségekben, szabadon megvalósíthatja. Így a világ dolgai iránt érdeklődő, önállóan kezdeményező gyermekké válik. E sajátosan hatékony légkört csak személyiségközpontú óvodapedagógus tudja megteremteni, „katalizátorként” működtetni.

A gyermek saját személyiségén keresztül érzékeli az életet, tapasztal meg eseményeket, melyek pozitív vagy negatív élményt váltanak ki belőle.

A különböző jellegű játékokhoz különféle játékra csábító, állandó és ideiglenes, a gyermekek eltérő igényeit kielégítő játszóhelyek szükségesek. Ezek a helyek legyenek rugalmasan változtathatók, átalakíthatók. „Ahogy változnak a gyermekek játékigényei – naponta többször is –, ugyan ez a hely lehessen az építéshez egy védett kuckó, vagy éppen palota.”

Ezt segíti a csoportszoba könnyen mozgatható, átalakítható bútorai.

Ennek érdekében:

- elsődlegesnek tartjuk a játékra ösztönző nyugodt légkör kialakítását, mely elengedhetetlen feltétele az egész óvodai életnek, mert e nélkül elmélyült, örömet adó játék nem lehetséges.
- fontosnak tartjuk az együttélés alapvető szabályainak és szokásainak kialakítását, folyamatos alakítását, megerősítését, elfogadtatását, betartatását,
- megteremtjük a gyermek és környezete közötti összhangot, hogy a játék mindennap örömforrás legyen
- megfelelő helyet alakítunk ki a csoportszobában a játékhoz
- lehetőséget adunk kuckósításhoz a „búvóhelyek” kialakítására.
- a csoportban vannak állandó játszóhelyek, de a változtatásra is lehetőséget adunk

- segítjük a több napon át tartó játékokat (bővítés, kiteljesítés)
- az udvari játék során lehetőséget biztosítunk változatos mozgásra: nagymozgás fejlesztésre, mászókázasra, térbeli helyzetek gyakorlására, labdajátékokra stb., törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn
- biztosítjuk a különböző életkorú és fejlettségű gyermekek számára az eltérő játékeszköz-igényt
- rendelkezésünkre állnak tematikus és polifunkcionális játékszerek, használati tárgyak, népi játékeszközök, különböző anyagfélések
- a játékeszközeink könnyen tisztíthatók, nem balesetveszélyesek, esztétikusak, motiváló hatásúak, megfelelő minőségűek, különböző alapanyagúak, sokféleképpen variálhatók
- a készen kapható játékszereken kívül, játékokra alkalmas anyagokat, félkész eszközöket biztosítunk
- a nagymozgások fejlesztésére az udvaron és a csoportszobában – ahol adott a tornaszobában – egyaránt biztosítunk megfelelő eszközöket
- a különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeknek sok közös tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget, személyiségük fejlődésének érdekében.
- figyelembe vesszük egyéni élményeiket, lehetőségeinkhez mérten a gyermekek egyéni elképzeléseit, /melyet a különböző családi háttér befolyásol/
- építünk a szülővel közösen végzett gyűjtőmunka örömére

Óvodáskorban megjelenő játékfajták, játék formák:

Gyakorló vagy funkciójáték

„Magam csinálom...”

- funkciógyakorlás, manipuláció, rakosgatás
- mozgásformák ismételtetése, ritmikus utánzás
- halandzsza szövegek, dallamok szabályos ismétlése
- beszédhang gyakorlása
- a véletlen mozgások, amelyekből fakadó siker ösztönzi a gyermeket

Konstruáló, építő (alkotó) játék

„Csináljunk valamit, valamiből...”

- különböző játékszerek rakosgatása, amiből a gyermek létrehoz valamit
- motiváló hatású eszköz
- megjelenik a tervszerűség
- átéli az alkotás örömet, fejlődik kreativitása, kez ügyessége, finommotorikája
- társakkal együtt, vagy társak mellett tevékenykednek
- fontos az eszközök változatossága (szín, forma, nagyság, alapanyag, félkész, kész)

Szerepjáték

„Mintha...”

- a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, vágyait fejezi ki
- a gyermeki fejlődés szempontjából leggazdagabb hatású
- megjelenik a társigény és az együttműködés igénye
- a környezet hatásai meghatározzák a tapasztalatokat, élményeket
- kifejezett formájában a gyermek a felnőtt szerepét, a felnőttek közötti viszonylatokat játékkörülmények között reprodukálja
- a legalkalmasabb a gyermek megismerésére

Szabályjáték

„Önként vállalom, betartom...”

- fontos a szabályokhoz való alkalmazkodás igénye
- direkt irányítást igényel
- értelemfejlesztő: érzékelést, észlelést, megfigyelést, figyelmet, logikus gondolkodást, ismereteket fejlesztő játékok
- szocializációt fejlesztő játékok

Népi játék

„Megy a gyűrű vándorútra...”

- erő és ügyességi játékok (ugrálás, futás, bújócska)
- dramatizációs játékok (utánzó játékok)
- szellemi képességeket fejlesztő játékok (zálogosdi, találós kérdéses)
- dalos népi játékok, körjátékok
- eszközös játékok, verseny játékok (labdajátékok, szembekötösdi)
- játékeszköz készítés

Dramatikus játék, bábozás:

„Valóság tudat – mesetudat – játéktudat...”

- saját, vagy irodalmi élmények kijátszása, kötetlen módon
- pszichikus funkciót fejleszt

Drámajáték:

„Hoztam neked valamit...”

- a játékra alapoz, a gyermeki cselekvésre koncentrál, feltárja és fejleszti a gyermek kreatív képességeit.
- hatékony segítséget nyújt a kommunikációs készségek, képességek kibontakoztatása terén.
- a résztvevők a folyamat létrehozói, befolyásolói és szabályalkotói egyaránt.
- Fajtái: ismerkedési játékok, koncentrációs játékok, memória játékok, kapcsolatteremtő és bizalomjátékok, azonosulásra, utánzásra épülő játékok, kommunikációs játékok, beszédfejlesztő játékok, nonverbalitást fejlesztő játékok, empátiát, önismeretet, társismeretet fejlesztő játékok, népi gyermekjátékok, kreativitást, fantáziát fejlesztő játékok, rögtönzések, életjátékok, szociodráma, tanítási dráma

Barkácsolás :

„Valamit biztosan lehet belőle csinálni...”

- kötetlen, a játék igényéből indul ki
- fontos, hogy az eredmény beépülhessen a játék folyamatába

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Ha a gyermek érzi: óvják, védik, elfogadják olyannak amilyen, mindig számíthat a felnőttek segítségére, támogatására, és önállóan, szabadon tevékenykedhet – boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott lesz.

Meghatározó ebben az óvodapedagógus személyisége, elkötelezettsége. Aki meggyőződéssel, szakmai tudással, felelősséggel, hitelesen, a gyermeket értve, tudatos és tervszerű. Ugyanakkor rugalmasan alkalmazkodik egy-egy játék közben kialakult helyzethez.

Ennek érdekében:

- az óvodapedagógusnak feltételteremtő, folyamatokat befolyásoló, fejlesztő szerepe van

5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenyszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A gyermek óvodába érkezésétől a hazamenetelig folyamatos napirend szerint – időkeretek között – szerveződnek, valósulnak meg az óvodai tevékenységek. Mindez elősegíti a gyermekek számára, igényeikhez, egyéni képességeikhez alkalmazkodó tevékenységek megvalósulását, az egyéni segítségnyújtást, differenciálást.

A napirendi időkeretek rugalmas kezelése eredményeképpen minimális az egyes tevékenységek közötti várakozási idő, nincs torlódás, zsúfoltság, legtöbb időt, a gyermekek önálló kezdeményezésén alapuló játék kapja. Lehetőséget kell biztosítani a megkezdett játék folytatására mindaddig, míg az számukra érdekes, örömet adó.

Ennek érdekében:

- folyamatos napirenddel biztosítunk rugalmas időkeretet a játékidő zavartalanságához, az elmélyült tevékenységek folyamatosságához
- elegendő időt biztosítunk a játékra, hogy kijátszhassa magát a gyermek
- gyermekcsoportok szakaszosan mennek ki az udvarra és jönnek be
- jelezzük a játék befejezésének közeledtét

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ Játéktémái változatosak
- ✓ Képes a játék megtervezésére, megszervezésére
- ✓ Képes szerepeket megosztani
- ✓ Kitartóan - akár több napon keresztül is –játszik egy játéktémát
- ✓ Egyéni ötletei alapján, kreatívan konstruál
- ✓ Képes bonyolultabb szabályjáték megtanulására, a szabályok betartására, a szabályok kitalálására
- ✓ Próbálkozik játékeszközök készítésével

VERSELÉS, MESÉLÉS

Cél:

- Szeressenek meséket, verseket hallgatni és mondogatni
- Pozitív személyiségjegyek, erkölcsi tulajdonságok megalapozása a meséken, verseken keresztül

Feladat:

- A gyermekek megismertetése a mesékkel. A mesehallgató gyermekké válás elősegítése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése.
- A mindennapi irodalmi élmény biztosítása
- Dramatizálási lehetőségek biztosítása, támogatása
- A mesék hallgatása során élménynyújtással feszültségek feloldása, mese- és valóságtudat, belső kép kialakítása, kreativitás fejlesztése.
- Az irodalmi repertoár összeállításának szempontrendszerébe beépíti a pedagógus a fenntarthatóság alap gondolatait.

1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

3. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mesében megelevenedő tárgyi világ elősegíti a kisgyermek számára a szűkebb és tágabb környezete megismerését. Az ismeretlen nagyvilág elveszíti ijesztő mivoltát.

4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás nélkülözhetetlen a kisgyermek egészséges személyiségfejlődése szempontjából.

7. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt fontos szerepe van. Helyet kell kapniuk a mindennapi mesélés során a népmeséknek, népi hagyományokat felelevenítő

mondókáknak, rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek.

Az irodalmi nevelés az anyanyelvi kultúra és a műveltség megalapozását szolgálja. Sokféle tevékenységhez - a gyermekek kezdeményezéseire és az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzeteihez - spontán kapcsolódik. Az óvodában a mondókák, versek, mesék olyan varázseszközök a kezünkben, melyekkel a gyermekek értelmi, érzelmi szükségleteinek kielégítésén túl az anyanyelvi kompetenciáikat is fejleszthetjük.

A mese a csend szigete. Oldja azt a szorongást, melyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekekből. A mese az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít. Csodákkal van tele, közel áll a gyermekek képzeletvilágához.

A verselés és mesélés élmény a kisgyermek számára. Ez érzéki benyomásokból támad, és érzelmi állapotokat hoz létre. Kezdetben a gyermek a befogadó, az óvodapedagógus az „előadó”.

Ezért lényeges, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes verset, mesét halljanak a gyermekek. Nagyon fontos a tiszta forrásból merített igényes irodalmi anyagkiválasztás, az azok közötti helyes egyensúly megteremtése, az ismétlések örömteli átélésének lehetősége.

„A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.” (ONOAP)

A népi mondókák és a népmesék anyanyelvünk sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát, nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik. Ugyanez érvényes a klasszikus és kortárs költők és írók műveire is. Fontos a kisebbség és más népek kulturális értékeinek a megismertetése is. Az irodalmi művek tartalma hozzájárul a gyermekek világképének kialakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, az erkölcsi és esztétikai értékek közvetítéséhez. Hatását tekintve gazdagítja, színesebbé teszi a gyermekek lelkivilágát. „Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.” (ONOAP)

A népi mondókák, versek, népi játékok — ismeretlen és ismert szerzők által megzenésített formában — erősítik az irodalom és a zene kapcsolatát, fokozzák a gyermekekre gyakorolt hatását.

A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermeket, az improvizálást támogató felnőtt erre maga is példát adhat.

A nagyobb gyermekeknél megjelenik az elbeszélések iránti érdeklődés, személyes történetek és a saját mese létrehozásának igénye.

A mese, a vers, a bábozás és a drámajátékok segítik az emberi kapcsolatok kialakítását, a világ megismerését, oldják a szorongást. Hozzájárul az indulatok feldolgozásához, érzelmeik kifejezéséhez, szókincsük bővüléséhez, ritmusérzékük és artikulációjuk fejlődéséhez.

A drámajátékok egyben — pedagógiai vezetéssel — lehetőséget adnak arra is, hogy a gyermekek kijátsszák, amit átéltek, és újabb összefüggésekkel ismerkedjenek meg.

I. szint – Örömmel vesznek részt ölbeli játékokban, ismételtetik az óvodapedagógussal a rövid,

ritmikus verseket, mondókákat, állathangutánzókat. Szívesen hallgatnak láncmeséket, állatmeséket. Figyelemmel kísérik a társaik és az óvodapedagógus bábjátékát. Próbálják a drámajáték szabályait betartani.

II. szint – Megismernek és megtanulnak tevékenységhez kapcsolódó mondókákat és verseket, kis segítséggel elmondják. Szívesen hallgatnak a természetről, állatokról szólómeséket, egyszerűbb tündérmeséket. A mesék lényeges elemeit bábozással és dramatizálással megjelenítik, bekapcsolódnak a drámajátékba az óvodapedagógus segítségével.

III. szint – Megtanulják és alkalomszerűen felidézik a mondókákat, hangsúlyozva, önállóan elmondják a tanult verseket. Szívesen hallgatnak bonyolultabb állat és tündérmeséket, folytatásos meséket, elbeszéléseket. Ismert meséket szívesen báboznak, dramatizálnak az óvodapedagógus segítségével, és egyedül is. Meséket, történeteket találnak ki, és azt mozgással megjelenítik, szívesen vesznek részt a drámajátékban, akár önálló szabályt is alkotnak.

Ennek érdekében:

- a gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő időt, helyet, eszközt az irodalmi, anyanyelvi tevékenységekhez az óvoda egész területén – csoportszobában, öltözőben és az udvaron egyaránt.
- mindennap biztosítjuk az irodalmi élményt a gyermekeknek.
- biztosítjuk a megfelelő azonosulást, átélést segítő érzelmi légkört és az igazi meséléshez csöndet, nyugalmat, állandó, meghitt környezetet.
- a befogadási időszakban a kapcsolatok erősítésére kihasználjuk az irodalom érzelmeinek befolyásoló hatását, gyakran nyújtunk lehetőséget az együttjátszásra.
- törekszünk arra, hogy tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni.
- tartalmilag olyan irodalmi anyagokat választunk, melyek fejlesztik az emberi kapcsolatokat, önismeretet alapoznak és segítik a környezet, a világ megismerését.
- irodalmi anyagunk egyaránt tartalmaz népi, klasszikus, kortárs és más népek irodalmi műveit.
- megfelelő minőségű, mennyiségű változatos eszközt biztosítunk a gyermeknek - hozzáférhető helyen /mesekönyvek, lapozgatók, bábok, dramatikus kellékek, megfelelő méretű paraván, stb./
- a mese, vers élményszerű, hangsúlyos előadásával formáljuk belső meseképüket, gyarapítjuk szókincsüket.
- törekszünk az élményszerű, hangulatos, figyelemfelkeltő és figyelemfenntartó előadásmódra.
- kihasználjuk az élményekhez társuló környezeti séták, kirándulások és más események adta lehetőségeket.
- olyan meséket is választunk, melyek segítik a gyermekek szorongásának, gátlásainak oldását, az indulatok feldolgozását, belső képteremtésre, megláttatásra tanítanak.
- lehetőséget biztosítunk, hogy irodalmi élményeiket megjelenítsék ábrázolásban és kifejezzék mozgással.
- lehetőséget biztosítunk arra is, hogy az általuk kitalált történeteket elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik, befejezzék.
- a dramatikus játékhoz elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a szimbolikus szerepre utaló kelléket, jelmezt, eszközt. Ezzel segítjük, hogy a gyermek mesevilágába való átlépése, átváltozása, a szerepbe való beleélése még sikeresebb legyen.
- használjuk a drámajátékokat a gyermekek személyiségének fejlesztésére.

- az egyéni adottságuknak megfelelően, nyelvi játékokkal is fejlesztjük beszédképességüket, nyelvi képességeiket.
- különböző bábfajtákat biztosítunk, melyekkel gátlásaikat, szorongásaikat feloldhatják, érzelmeiket kifejezhetik.
- az iskolák és közművelődési intézmények által szervezett programokon lehetőség szerint részt veszünk.
- ösztönözzük a szülőket arra, hogy otthon minél többször meséljenek gyermeküknek.

Az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása verselés, mesélés során:

- Megteremti a biztonságot, azonosulást elősegítő érzelmi légkört, csendet.
- „A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.” (ONOAP)
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással biztosítja a gyermek testi-lelki harmóniáját.
- Ölbeli játékok, mondókák együttjátszásával, mondogatásával megteremti az érzelmi biztonságot.
- A mesemondás alkalmát - mesehallgatásra utaló, ráhangoló- ismétlődő szokással teremti meg.
- Az irodalmi anyag összeállításánál, figyelembe veszi a gyermeki érdeklődést a fejlődépszichológiai, érési sajátosságokat, az egyéni képességeket.
- Biztosítja, hogy a gyermekek más népek verseit, meséit és kortárs szerzők alkotásait is megismerjék, a népi, klasszikus és kortárs irodalmi művekből körültekintően válogat.
- Nyelvtanilag helyesen, megfelelő kiejtéssel, artikulációval, a beszéd zenei elemeinek érvényesítésével tolmácsolja az irodalmi művet, tekintete, mimikája, hanglejtése fokozza a meseélményt.
- Megfelelő empátiával, gyermekközeli előadásmóddal éri el, hogy a gyermekek érzelmi biztonságban érezzék magukat, s így belső képviláguk a hallottakról kialakulhasson.
- Megismerteti a gyermekeket a mesében, versben előforduló idegen szavak, kifejezések jelentésével.
- Elérhető, könnyen hozzáférhető helyen biztosítja a gyermekek számára a meséskönyveket, lapozgatókat, bábozat, a dramatizáláshoz szükséges kellékeket.
- Lehetőséget ad és kínál a gyermeki önkifejezésre, a mese, a vers, mozgással és ábrázolással történő megjelenítésére.
- Lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek saját meséjüket elmondják.
- Az egyéni fejlesztésre szoruló, sajátos nevelési igényű vagy szorongó gyermekeknél a konkrét hiányosságokat megcélózva alkalmazza, a vers, mese, báb, drámajáték kínálta fejlesztési, feszültségoldási lehetőségeket.
- Együttműködik a logopédussal, a beszédhibás gyermekek fejlesztése érdekében.
- Együttműködik a szülőkkel, meggyőzi őket, az otthoni mesélés jelentőségéről, fontosságáról.
- Kerüli az általa készített illusztrációk használatát, hogy segítse a gyermek belső képalkotási képességét.
- A felhasznált irodalmi anyagot folyamatosan színesíti, bővíti.
- Fontosnak tartja, hogy az irodalmi műveken keresztül is megismertesse a gyermekeket a fenntartható fejlődési célokkal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ Igényli a mesehallgatást
- ✓ Szívesen ismételtet mondókákat, verseket, rigmusokat
- ✓ Szívesen mesél, bábozik, dramatizál
- ✓ Tud meséket, történeteket folytatni, kitalálni és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni
- ✓ Óvja a könyvet, ismeri annak funkcióját
- ✓ Mesetudata kialakult
- ✓ Részt vesz drámajátékokban.

ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

Cél:

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése közös éneklés, zenehallgatás során.
- Alakuljanak ki az alapvető zenei képességek

Feladat:

- Naponta juttassuk a gyermekeket zenei élményhez
- Zenei ízlésük formálása mozgás, ritmus, énekes játékokon keresztül.
- Zenei kreativitás fejlesztése

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

4. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A gyermekek különféle nyitottsággal és befogadóképességgel születnek. A kisgyermek első zenei élményeit a családjában éli át. Minden tanulási és viselkedési terület fejlesztésére jó hatással van. Felkelti és fokozza az aktivitást, képes szabályozni a feszültséget, indulatokat kelt és levezet, nyugalmat teremt, érzelmeket mobilizál, serkenti a képzeletet, az emlékeket, befolyásolja a közérzetet, alakítja a viselkedést, az átélhető öröm élményével vesz körül.

A család az óvodai zenei neveléssel együttműködve segítheti a gyermek zenei fogékonyságának megalapozását. Zenei nevelésünk során kellő motiválással ráirányítjuk a gyermekek figyelmét környezetünk hangjainak érdekességére, szépségére. A zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan fontos, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A gyermek-felnőtt kapcsolat az óvodában talán egyetlen területen sem jelentkezik olyan intenzíven, „testközelben”, mint az esztétikai, és azon belül az ősi múltba, a néphagyományokba ezer szállal kapcsolódó ének, zenei nevelésben, a mondókákban, a gyermekjáték-dalokban, altatókban.

Az óvodai zenei nevelés a mondókákat és az énekes játékokat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából, és a népzenei sajátosságokra épülő komponált gyermek-műdalokból meríti.

A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt az óvodáskorú gyermek számára. Az énekes gyermekjátékok alapozzák meg a zenei anyanyelvet, mely szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. A zene az önkifejezés eszközévé válik a gyermekek számára azáltal, hogy ki tudják fejezni saját érzéseiket, jókedvüket, szomorúságukat, örömeiket a dal, a zene, a hangok segítségével. Egy – egy gyermekdal valódi dráma, a gyermekek feszültséggel teli helyzeteket élnek át, amelyek a játék végére oldódnak. Közben dolgozik a képzelet, az intellektus, a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást tanul, fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrája.

Az óvodában a zenei nevelésben elsőbbsége van az emberi hangnak, az éneklésnek. Ehhez kapcsolódik a természetes mozgás, amely a gyermekek mondókáit, dalait kíséri.

Az ének, zenei tevékenység fejleszti a gyermekek ritmus, hallás és komplex zenei képességét. A dalos játékok, népi mondókák megismerésével, eljátszásával a népszokásokkal is találkoznak a gyermekek és ezzel segítik azok tovább élését. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Gyermekkorban a jó, értékes zene hatása életre szóló. Az óvodai ének, zenei nevelés a Kodály Zoltán útmutatásai alapján, Forrai Katalin által kidolgozott zenei anyagra épül.

A zene egy nép kultúrájának sajátos része, amellyel a kötődések, az identitás megalapozható.

A dalok kiválasztásának szempontjai: a gyermekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, aktualitás, érthető játékszabályok, a térformák és a mozgásanyag változatossága, ünnepkörök, jeles napok.

„A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.” (ONOAP)

A zenei képességfejlesztés tartalma:

- A gyermekek tiszta éneklési készségének kialakítása.
- A ritmus, hallás és komplex zenei képességeik fejlesztése.

Ritmusfejlesztés

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése.
- Dal, mondóka ritmusának érzékeltetése.
- Tempóérzék (gyors-lassú) fejlesztése.

Hallásfejlesztés

- Hangmagasság iránti érzék
- Dinamikai érzék
- Zenei emlékezet
- Belső hallás
- Éneklési készség
- Hangszínérzék

Komplex képességfejlesztés

- Zenei formaérzék
- Zenei alkotókedv
- Esztétikus játék- és táncmozdulatok kialakítása

Zenehallgatás

A zenehallgatásra nevelés alkalmi és időpontja nem határolható be. A nap bármely szakában megszólalhat a dal, néhány gyermeknek, vagy az egész csoportnak. Feltétele azonban a nyugodt légkör és a gyermek érdeklődése.

I. szint – Örömmel vesznek részt felnőttel ölbeli játékokban, ismételtetik az arc, kéz- ujj-, és lovagoltató, egyszerű utánzó mozgással kísért játékokat. Szívesen játszanak 3 - 4 hangból álló énekes játékokat, ismétlődő mozdulatokkal kísérve. Felismerik beszéden, mondókán, éneken keresztül a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély fogalom párt és az óvodapedagógussal együttesen gyakorolják. Felismerik közvetlen környezetük néhány hangját. Használják az egyszerű ritmushangszereket. Az egyenletes lüktetést játékos mozdulatokkal kifejezik.

II. szint – Kedvvel éneklük a tanult dalokat és mondanak mondókákat közösen és önállóan is. Képesek a dalokhoz kapcsolódó változatos játékformákat csoportosan játszani: párválasztó, szerepcserélő, sorgyarapító, különböző térformák gyakorlására alkalmas játékok, (csiga, hullámvonal, kör). Többféle ritmushangszert használnak, melyekkel gyakorolják az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát. Érzékelik a 2-es, a 4-es lüktetést. Megismerik a szünet fogalmát és érzékelik a helyét. Megpróbálnak jól ismert mondókák, dalok szövegének helyettesítésére szótagos halandzsát mondani. Megkülönböztetik a környezet hangjait. Képesek éneken, beszéden, tapson, zöreijhangokon és ritmushangszereken át halk – hangos, gyors-lassú, magas- mély fogalom párokat megkülönböztetni és hangoztatni.

III. szint – A gyermekek mozgása már fejlettebb, a dalok szövegét jobban megértik, a közös játék során betartják a játékszabályokat. Képesek bonyolultabb dalos játékok játszására, (párcserélő, kapus, hidas, sorgyarapító,- fogyó, ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok, dupla kör) Gyakran énekelnek önállóan, kifejezik a dalok ritmusát. Maguk is szívesen játszanak ölbeli játékokat a kisebbekkel. Megkülönböztetik és kifejezik éneken, beszéden, tapson, zöreijhangon és ritmushangszereken át a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párok kisebb, finomabb eltéréseit, és összekapcsolják azt tempóváltoztatással, dallambújtatással. Dallambújtatás során hosszabb motívumokat bújtatnak el. Szívesen játszanak dallam és ritmusvisszhang játékot. Dallamvonalat érzékeltetnek a levegőben. Önállóan kezdik a dalt tisztán, bátran énekelnek és tartják a tempót. Felismerik a dalokat rövid motívumokról. Ritmuszenekart alakítanak. Képesek ritmus és dallam improvizációra.

Ennek érdekében:

- megfelelő légkörrel biztosítjuk az érzelmi motiváltságot, hogy örömmel, felszabadultan énekeljenek a gyermekek
- a kisebbekkel gyakran játszunk ölbeli játékokat (testközelség biztosítása)
- gyakran énekelünk, zenét hallgatunk, felfedezzük az élő és élettelen környezetünk hangjait
- dalokkal, mondókákkal, népi játékokkal, népi gyermektáncsal, kreatív táncsal kialakítjuk az együtt játszás, mozgás örömeit
- az egyenletes lüktetést változatos formában fejezzük ki
- a zenei képességfejlesztés egyes fokozatait sokszor gyakoroljuk, időt adva ezzel az érési folyamatra

- a felhasznált zenei anyagot igényesen választjuk ki, figyelembe véve a gyermekek fejlettségét, egyéni képességeit és a csoport képességszintjét
- a közös énekléssel, mondókázással, népi játékok segítségével együttes élményt biztosítunk, játékos jókedvet teremtünk és a zenei anyanyelvi örökséget gazdagítjuk
- kihasználjuk az énekes játékok kapcsolatfelvételt, együttműködést és összetartozást elősegítő hatását a társas kapcsolatok alakításában
- fontosnak tartjuk a zenei kreativitás, zenei önkifejezés fejlesztését, teret adunk a gyermeki képzetnek, az egyéni érzelmek kifejezésének
- az improvizációs képesség fejlődése érdekében. lehetőséget teremtünk a spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra
- lehetőséget adunk énekes beszélgetésekre, mintát nyújtunk változatos dallamfordulatok kitalálására. (névéneklés, visszhangjáték)
- használjuk a „zenevarázs” újszerű eszköztárát, módszereit
- az esztétikus táncos mozgást egyszerű tánclépések változatos térformák, különféle járások, kartartások alkalmazásával alapozzuk meg
- a gyermekek számára könnyen elérhető helyen tartjuk a hangszereket (triangulum, többféle dob, cintányér), rögzítjük a használatukkal kapcsolatos szabályokat
- megismertetjük a szülőket is a zenei nevelés dalaival, mondókaival, a zene fejlesztő hatásával

Az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása az ének, zene, népi játék, tánc során:

- A zene befogadására való képesség megalapozása érdekében, a napi tevékenységek során többször is énekel (a helyzethez illő) dalokat, felkelti a zene iránti érdeklődést.
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése.
- Alkalmat ad a mondókás-, énekes játékokkal a társak közötti kapcsolatteremtésre.
- A dalanyag kiválasztásánál figyel arra, hogy a dalok hangkészlete megfeleljen a gyermekek egyéni fejlettségének, a csoport zenei adottságának.
- Fejleszti a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, megalapozza a zenei önkifejezés képességét.
- Saját énekével, hangszeres játékával is formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Tisztán, megfelelő hangmagasságban, helyes artikulációval énekel, kifinomult zenei érzékkel rendelkezik.
- A zenei anyagot minél kifejezőbben tudja előadni /tempó, hangszín, hangerő/.
- Zenei tervező és fejlesztő munkája a gyermekek egyéni képességeihez igazodik.
- Egyénenként és kisebb csoportokban alkalmazza a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- Játékos mozdulatokkal segít oldani a gyermekek feszültségét.
- Biztosítja a játékosságot és az élményszerűséget.
- Megfelelő motiválással a zene nyugodt, figyelmes befogadására neveli a gyermekeket
- A zenehallgatás során megismerteti a gyermekeket klasszikus és értékesnek tartott modern zenei alkotásokkal is.
- Megismerteti a gyermekeket más népek gyermekdalaival is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ A gyermek szeret, és gátlások nélkül tud egyedül énekelni
- ✓ Felismeri és megkülönbözteti az élő és élettelen környezet hangjait

- ✓ Tud egyenletesen körben járni
- ✓ Képes egyszerű játékos mozgások esztétikus végzésére, táncos mozdulatok ismétlésére
- ✓ Érti az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát, mozgása harmonikus
- ✓ Felismeri, érti, megkülönbözteti a zenei fogalompárokat, képes azokat énekléssel, mozgással alkalmazni
- ✓ Szívesen és helyesen használja az óvodai ritmushangszereket
- ✓ Zenei alkotóképességének, egyéni adottságainak megfelelően tud ritmust, mozgást, dallamot improvizálni
- ✓ Örömmel, figyelmesen hallgat értékes élő és gépi zenét

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Cél:

- A gyermeki alkotó tevékenység megnyilvánulása
- A gyermeki fantázia világ kibontakoztatása

Feladat:

- A rajzolás, mintázás, kézi munka mindennapos feltételeinek a megteremtése
- Vizuális tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának, differenciált fejlesztése, a gyermekek kreativitásának kibontakoztatása.
- Esztétikai érzék fejlesztése
- Kreativitás fejlesztése sokféle technika megismertetésével

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. „Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.” (ONOAP)

4. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeiteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

5. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A gyermeki ábrázolás a világ megismerésének sajátos formája. Sokszínű nevelési terület, mely az egész óvodai életet áthatja.

Az ábrázolás az önmegvalósítás, önkifejezés, örömszerzés eszköze. A gyermek ízlésének, alkotó- befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását, az esztétikai nevelést szolgálja.

Az érdeklődő óvoda számára a rajzolás, festés, formázás azt a lehetőséget nyújtja, hogy a firkákon, majd az egyre tökéletesedő formákon keresztül mondhassa el az észrevett és látott dolgok lényegét szavak nélkül.

Az ábrázolás lehetővé teszi a gyermek számára a körülöttük lévő világ megismerését, újraalkotását, melynek során megfigyeléseik sokszínűségéről, pontosságáról lényegkiemelésük minőségéről is számot adhatnak munkájukkal.

A gyermekrajzokban olyan élmények, ismeretek, érzések és indulatok jelennek meg, amelyeket a gyermek szavakban nem tud, vagy nem akar kifejezni. Az óvodapedagógus számára sokat mond egy firka rajz, még többet egy emberalak vagy egy családrajz.

Ebben a tevékenységben a gyermek találkozik az őt körülvevő anyagokkal, eszközökkel.

A 3-7 éves gyermek rajzi tevékenységét ősi spontaneitások irányítják. A gyermeket firkáiban a gesztus öröme vezérli. Rajzi képzeletének kialakulását személyes élményanyaga befolyásolja.

Az ábrázolás sajátos módszerekkel fejleszti a gyermek emlékezetét, képzeletét. A megismerés és kifejezés folyamatában fejlődik esztétikai fogékonysága, érdeklődő képessége. A feladatmegoldása közben érzékelései (látási, tapintási, mozgási) összerendeződnek, s ez hozzájárul vizuális élményeinek teljesebb befogadásához és átéléséhez.

A vizuális nevelés tartalma az óvodáskorban a rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, konstruálás, kézimunka, a művészetekkel való megismerkedés, a környezetalakítás.

A vizuális nevelés a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi kép olvasási, komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képességet. Célja a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.

E tevékenység közben erősödik önkifejezése, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról - s egyben önbizalma is erősödik, hiszen ez az a tevékenység, amelyben nem lehet „rosszat” létrehozni

Az építő – ábrázoló – alakító tevékenység segíti a gyermekek téri, formai és színeképzeletének kialakulását, gazdagodását.

I. szint: Megismerkednek az anyagokkal, azok tulajdonságaival. Megismerik a különböző ábrázolási alaptechnikákat, eszközöket (gyurmázás, festés, agyagba, homokba karcolással, nyomhagyás) Tapasztalatot szereznek az építés során a különböző tárgyak formáiról.

II. szint : Megjelenik a szándékos képalakító tevékenység, az ember, a környezet, a tárgyak, cselekmények ábrázolása. Változatosan használják a különböző technikákat és eszközöket. Játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készítenek. Az építés során variálják a teret. Segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

III. szint: Saját élményeken alapuló cselekményes, mozgásos témákban megjelennek a mesék, a versek, az énekes játékok, kirándulások, ünnepek ábrázolásai is. Gazdagodnak a technikai megoldások és az eszközlehetőségek. Megjelennek a kooperatív együttműködés elemei. Többnyire önállóan készítik elő az anyagokat, eszközöket az alkotó tevékenységhez.

Ennek érdekében:

- fontosnak tartjuk, hogy az alkotó tevékenységhez megfelelő légkör, hely, idő, legyen biztosítva,
- gondoskodunk arról, hogy megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag álljon szabadon a gyermekek rendelkezésére a nap folyamán
- fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket esztétikus környezet vegye körül

- lehetőséget adunk a gyermeki önkifejezésre
- törekszünk arra, hogy a gyermekek élményei a vizuális tevékenység témáiban is megjelenjenek
- a differenciálás alkalmazásával, az utánzási lehetőségeket kihasználva biztosítjuk, hogy bátrabban nyúljanak a nehezebb technikák felé és hamarabb felfedezzék azokat
- figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, támogatjuk a tehetséget
- lehetőséget adunk egyéni, páros és mikrocsoportos tevékenységekre
- a csoportszobák tükrözik az évszakokat, a projektek témáinak alakulását
- a gyermekek munkáival díszítjük a közvetlen környezetünket, ezzel is egymás munkáinak a megbecsülésére neveljük őket.
- lehetővé tesszük, hogy mind azt a „kincset”, amit a gyermekek a természetben gyűjtöttek, alkotó-alakító tevékenységükhöz felhasználhassák
- nemzeti szimbólumok életkornak megfelelő megismerése, felismerése, megnevezése. pl. nemzeti színű zászló, címer, kokárda, korona
- figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, támogatjuk a tehetség kibontakoztatását (tehetségműhelybe irányítjuk)
- alkalmanként lehetőséget adunk rá, hogy a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken is láthatóak legyenek Pl.: Családi nap, Ballagás, Anyák napja, Tehetségnap, Tematikusan meghirdetett kiállítások.
- lehetőségeinkhez mérten megismertetjük a gyermekeket műalkotásokkal, ellátogatunk kiállításokra, megnézzük a városban található műemlékeket
- a szülőket is ösztönözzük arra, hogy otthon is teremtsék meg az alkotás lehetőségét a gyermekek számára

Az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása a tevékenység során:

- Olyan légkört teremt, melyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be a tevékenységbe
- A tevékenységeket – a szabad játék zavarása nélkül - kötetlen formában szervezi, kezdeményezi
- Felébreszti a gyermekben az építés, rajzolás, festés, mintázás, konstruálás és kézimunka során az alkotás igényét és örömet
- Épít a gyermekek kíváncsiságára, megadja számukra a választás lehetőségét anyagban, témában, technikában
- Az eszközök használatát megismerteti, megmutatja, szokásokat alakít, a technikákat bemutatja
- A nagymozgásokból kiindulva, az egyéni fejlettséget figyelembe véve, fokozatosan juttatja el a gyermekeket a megfelelő finommotorikus szintre.
- Biztosítja a vizuális tevékenység során, a gyermek téri-formai és színeképzeiteinek kialakulását, gazdagítását.
- Az ábrázolókedv fokozása érdekében egyénileg megerősítve támogatja a gyermekeket, csak akkor segít, ha a gyermek elakad
- A gyermek fantáziáját, kreativitását hagyja kibontakozni, segíti fejlődni
- Törekszik az esztétikai igényesség kialakítására
- Önértékelésre, mások munkájának megbecsülésére nevel
- A változatos tevékenységek során figyel a gyermek rajzában megnyilvánuló jelzésekre
- A gyermekek fejlettségi szintjét figyelembe véve biztosít együttalkotási lehetőségeket
- Nyomon követi a gyermekek szín és formavilágának, technikai ismeretének, eszközhasználatának fejlődését és tapasztalatait írásban rögzíti.

- Külső jegyeiben és viselkedésében is modellértékű. Saját példamutatása ízlést alakító, formáló mind a gyermekek, mind a családok számára.
- Alkalmanként bevonja a szülőket az óvodai készülődésekbe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ Önként, örömmel ábrázol
- ✓ Eszközhasználata biztos
- ✓ Élményeit, elképzeléseit- egyéni képességei szerint- vizuálisan is ki tudja fejezni.
- ✓ Színhasználata változatos
- ✓ Emberábrázolásban megjeleníti a részleteket is
- ✓ Önállóan tud választani, a megismert és elsajátított vizuális technikák közül,
- ✓ A természet kincseit kreatívan felhasználja
- ✓ Téralkításban, építésben ötletes

MINDENNAPOS MOZGÁS

Cél:

- Szívesen, bátran mozogjanak szabadon
- Egyéni fejlettségi szinthez igazodó mozgásos tevékenységekben való aktív részvétel
- A gyermekek testi-motoros képességeinek fejlesztése, mozgásigényük kielégítése, mozgáskedvének fenntartása, egészségük megóvása.

Feladat:

- Biztosítjuk a spontán mozgást egész évben az udvaron és a tornaszobában /ahol erre lehetőség van/
- Változatos szerek, játékos mozgáslehetőségek biztosításával harmonikus, összerendezett mozgásfejlesztés
- A személyiség akarati tényezőinek fejlesztése, alakítása.
- Az egyéni képességeket figyelembe vevő mozgásfejlesztés

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban –megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján,

az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatívmozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb, legalapvetőbb megnyilvánulási formája. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek **szeretnek mozogni**, tevékenykedni. A 3-7 éves gyermek a mozgástevékenység által szerez információt a környezetéről, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is. Saját testének és mozgásos képességének megismerése segíti az „én tudat” és a szocializáció fejlődését.

Az óvodás gyermek fejlődésében jelentős szerepet tölt be a mozgás, mert számára az igazán érthető és feldolgozható információ az, amit megtapasztalhat mozgás és tevékenység által.

A közös örömmel végzett mozgás fejleszti a társakhoz való alkalmazkodás készségét. Közben fejlődik önuralmuk, együttműködési és tolerancia készségük. Lehetőségük van különböző viselkedésminták tanulására. Átélik a sikert, kudarcot, megtanulják ezek kezelését, elviselését. Óvodáskorban a gyermek mozgásfejllettsége képet ad a gyermek általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról. Fontos a mozgásra inspiráló környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges szabályok elsajátítása.

A mozgás jelen van a szervezett foglalkozásokon, a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben és a munkában.

„A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.” (ONOAP)

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység

Spontán mozgás során minden gyermek számára biztosított a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelő tevékenység. A közösen kialakított szabályok betartása mellett kellemes légkörben örömmel mozognak, játszanak a szabadon választott eszközökkel.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető. (ONOAP)

A mozgásos percek az óvodai mozgásfejlesztés szerves részét képezik. Rendszeres, naponta végzett irányított mozgásos tevékenység, mely felfrissíti a gyermeki szervezetet, segíti a rendszeres mozgásigényt, az egészséges életvitel igényének kialakítását. Anyaga: a már megismert gimnasztikai gyakorlatok, utánozó mozgások, mozgásos szabályjátékok, tartásjavító, preventív mozgás elemek, zenére végzett mozgás, relaxációs gyakorlatok.

A szervezett mozgásos tevékenység tudatosan tervezett és rendszeres ráhatás, mely a testgyakorlatok, mozgástevékenységek alkalmazásával, a motoros képességek és a mozgás-

készségek kibontakozását, a mozgásműveltség és a személyiség sokoldalú fejlesztését szolgálja.

Feladata: a gyermeki **szervezet** sokoldalú, **arányos fejlesztése**, a **vázizomzat erősítése**, a **helyes testtartás megalapozása**, a nagy **mozgásigény** sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő **kielégítése**.

Az irányított mozgásfejlesztéskor fokozott figyelmet kíván a gyermekek élettani és egyéni sajátosságának figyelembevétele. A gyermekek csak a szervezet bizonyos fejlettségi szintjén érhetnek el bizonyos mozgásszintet is.

I. szint - A természetes nagymozgások fejlesztése történik: járás, futás, kúszás, mászás, csúszás, bújás. A testrészek ismeretét célzó gyakorlatok, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása utánpótlásra ösztönző mozgásos játékokkal.

II. szint – Hangsúlyossá válik a tér mozgásos megismerése, az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok. A testséma fejlesztésében kiemelt jelentőségű az oldaliság megtapasztalása, gyakorlása.

III. szint - Az észlelés fejlesztése a legfontosabb: alaklátás, formaállandóság, kinesztetikus mozgásészlelés, térészlelés, valamint a finommotorikus készségek továbbfejlesztése. A finommotorika fejlettsége teszi lehetővé, hogy bizonyos eszközökkel bánni tudjanak, és azokat felhasználják különböző képességeik fejlesztésében.

Az irányított mozgásfoglalkozások alapvető anyaga a 3-7 éves gyermekek következő motoros képességeit fejleszti:

- **Kondicionális képességek** fejlesztése: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség,
- **Koordinációs képességek** fejlesztése: téri tájékozódó képesség, mozgásérzékelés (kinesztetikus képesség), reakcióképesség, egyensúlyérzék, ritmusérzék.
- **Mozgékonyság, hajlékonyság**
- **Testséma** fejlesztése, önmegismerés, testtudat alakítás
- **Prevenációs mozgáselemek** beépítése a szervezett mozgásos foglalkozásokon és a mozgásos percek során: a testalkati deformitások megelőzése, lábboltozat és talpboltozat erősítése, gerinctorna, a hanyag testtartás kialakulásának megelőzése.

Ennek érdekében:

- úgy alakítjuk ki a gyermekek napirendjét, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő időt, helyet, eszközt a mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron egyaránt
- törekszünk arra, hogy jó légkörben szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vegyenek részt,
- alapvető feladatunk, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos, mozgásra inspiráló környezetben mozogjanak a gyermekek
- az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk, különböző fajtájú és méretű kéziszerkeket használunk
- biztosítjuk, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolják a különböző mozgásokat
- fontos szempont a foglalkozások szervezésénél hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak

- tudatosan kihasználjuk a különböző fejlettségű gyermekek együtt tornázásának pozitív hatásait (pl. utánzás)
- a mozgásanyag tervezésénél didaktikai és pszichológiai szempontok mellett gondolunk a helyi adottságokra és kihasználjuk a szervezett mozgás udvaron való végzésének lehetőségét
- nagy hangsúlyt fektetünk az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgáló játékokra, valamint a finommotorika fejlesztésére
- a mozgás fejlesztés során nagy hangsúlyt fektetünk a testalkati deformitások megelőzésére
- a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos és gyakori megnevezése által verbális fejlesztést is megvalósítunk
- ellenőrzéssel, hibajavítással – mely egyénre szabott – ösztönözzük a gyermekeket a pontosabb gyakorlat végrehajtására
- a gyermekek mozgását csak akkor korlátozzuk, ha önmagukra vagy társaikra veszélyesek, vagy zavarják a többiek tevékenységét, egyébként teret engedünk az egyéni megoldásoknak
- fontosnak tartjuk, hogy az aktívabb mozgást igénylő gyermekek megtanulják azokat a szabályokat, melyek segítik őket, a nyugodt tevékenységet igénylő gyermekekhez való alkalmazkodásban

Az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása a mozgástevékenység során:

- Körültekintő, kitartó, türelmes, következetes munkával rendszeres mozgásra szoktat, fenntartja a mozgáskedvet.
- Minden megnyilvánulásán tükröződik, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikerének
- Tudatosan szervezi a fejlesztési feladatokat, figyelembe veszi a gyermekek egyéni adottságait, képességeit és a fokozatosság elvét
- Differenciált feladatok adásával és segítségnyújtással éri el, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatot, a mozgás örömét
- Rövid, érthető, világos mozgásra ösztönző magyarázatot ad.
- Együttműködik a szülőkkel: saját munkájának megismertetésére törekszik, valamint arra, hogy meggyőzze a szülőket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ Szeret mozogni
- ✓ Kitartó a mozgásos tevékenységben
- ✓ Tudja mozgását irányítani
- ✓ Nagymozgása harmonikus
- ✓ Finommozgása összerendezett
- ✓ Egyensúlyérzéke biztos
- ✓ Kialakult testsémája van, oldalisága pontos
- ✓ Téri tájékozódása megbízható

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Cél:

- Ismerjék fel a környezeti értékeket, óvják azokat
- Pozitívan viszonyuljanak a természethez
- Tájékozott, sokrétű tapasztalattal rendelkező a természeti és társadalmi környezet iránt érdeklődő abban eligazodni tudó, környezeti értékeinket megóvó gyermekekké váljanak
- Ismerjék fel a körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit
- Ismerjék környezetük hagyományait

Feladat:

- A gyermeki tapasztalatszerzés színes lehetőségeinek biztosítása
- A környezetvédelem elemeinek tudatos alkalmazása
- Az óvodai életben olyan hagyományok kialakítása, amelyek gazdagabbá, szebbé, derűsebbé teszik a gyermekek mindennapjait.
- Helyi hagyományok, szokások megismertetése
- A környezet matematikai összefüggéseinek megvilágítása

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A gyermek beleszületik egy környezetbe, ahonnan magatartási, cselekvési szokásokat vesz át. Kíváncsisággal fordul az őt körülvevő környezet felé.

Az óvodában új kapcsolatrendszereket alakít ki, kitágul tevékenységi és információs köre. Ebben az életkori szakaszban teremtik meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakítjuk ki azoknak a szokásoknak, viselkedésformáknak a körét, amelyek szilárd alapot adnak

a korszerű környezeti kultúra kialakításához.

A környezeti nevelésben fontos, hogy áthassa az óvoda mindennapjait. Az állandó információt biztosító környezet kialakítja a gyermekben a környezetfigyelő magatartást. Az egészséges gyermek mindenre kíváncsi, mindenre választ vár a környezetében lévő felnőttektől. Nem közömbös tehát a gyermeket foglalkoztató pedagógus felkészültsége, korszerű szemlélete, lelkesedése, tervezőképessége.

Nevelőmunkánk során abból a tényből indulunk ki, hogy az ember a természet része, kapcsolatban van önmagával és környezetével. Ahhoz, hogy a gyermek szűkebb és tágabb környezetében el tudjon igazodni, meg kell ismernie környezete szokásait, de önmagát is. Én tudata, énképe a társak és a felnőttek róla alkotott véleménye alapján alakul ki.

A környezettel való együttműködésre, a szabályok elsajátítására, elemeinek megismerésére kiváló eszköz a játék. Nevelő hatásunk a magatartási és cselekvési szokásaik alakítására irányul. A jövőnk függ attól, hogy milyen értékrenddel, szemlélettel, viselkedéskultúrával rendelkezünk.

A nevelés csak a szülőkkel együtt lehet eredményes. A gyermekek példája, óvodai életünkről való rendszeres tájékozódás, a szülőkkel együtt átélt természet közeli programok segítik megérteni nevelési elképzeléseinket.

A környezet megismerésének tartalmát három egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan terület alkotja:

- a társadalmi és természeti környezet megismerése
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyai
- környezet és természetvédelem megalapozása

A természeti és társadalmi környezet témái, az ezekről szerzett tapasztalatok, ismeretek az életkor előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek, ez teszi lehetővé az alapos megismerést.

Főbb témakörök a környezeti nevelésben:

- Tapasztalatszerzés a levegő, tűz, víz és föld témakörben
- Az évszakok jellemzőinek megismerése, hatásuk az élővilágra.
- Játékos tapasztalatszerzés a természet és társadalmi környezetről
- Környezetbarát szokásrendszer kialakítása, erősítése.
- Ön és társismeret kialakítása, szociális érzékenység alapozása

I. szint:

Az óvodai szűkebb, majd egyre tágabb környezet, a vele foglalkozó felnőttek megismerése. Ismeretek szerzése a családról, testrészekről, érzékszervekről, azok ápolásáról és funkciójáról, az egészségmegőrzés, az orvos gyógyító munkájáról.

Gyalogos közlekedés szabályainak, a környezet közlekedési eszközeinek megismerése
Évszakok, alapvető időjárás és környezeti változások megfigyelése (lombhullás, hóesés, természet ébredése), az időjárási változások hatása az emberekre és az állatokra. A közvetlen környezetben található gyümölcsök, virágok, zöldségfélék, ezek legjellemzőbb tulajdonságainak megismerése. Közvetlen környezetben található állatok jellegzetességeinek, hangjának, viselkedésének megfigyelése. Alapszínek azonosítása, megnevezése. Egyszerű kísérletek végzése levegővel, tűzzel, vízzel, földdel. A környezet tisztaságának megőrzése, szépségének megláttatása.

II. szint:

Bővülő ismeretek a családról: családtagok teljes neve, a család lakcíme. A testrészek és érzékszervek funkciójáról, az alapvető testápolási szokások. A helyes közlekedés, az alapvető szabályok gyakorlása, a személy és teherszállításra alkalmas járművek megnevezése.

Az évszakok változásának megfigyelése. Ok-okozati összefüggések megállapítása: az időjárás - természet változása, az emberek, állatok időjáráshoz való alkalmazkodása között. A madárvédelem (etetés, itatás) fontosságának hangsúlyozása. Évszakhoz kapcsolódó kerti munkálatok, gyűjtőmunkák folyamata. Kísérletek kipróbálása: levegővel, tűzzel, vízzel, földdel.

Bővülő tapasztalatok, ismeretek gyümölcsökről, zöldségfélékről, virágokról. Állatok témakör bővítése: közvetlen életterében megfigyelhető szárnyas és emlősállatok. Alapszínek, kiegészítő színek. A környezetszépítés különböző lehetőségeinek kipróbálása.

III. szint:

Ismeretek feldolgozása: a családról, családtagok szerepéről, a szülők foglalkozásairól. Testrészeik védelme, ápolása. Szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközök felismerése, megnevezése. Napszakok – azok tevékenységeinek felsorolása, sorba rendezése. Az évszakok változásainak ok - okozati összefüggései. Ok okozati összefüggések megfogalmazása: levegő, tűz, víz, föld kísérletek során. Bővülő ismeretek, tapasztalatok: a virágokról, zöldségekről, gyümölcsökről. Kerti munkák. Különböző talajfélések megismerése, ezzel kapcsolatos tapasztalatszerzések (agyg, föld, homok, nedves, kemény, porhanyós).

Házkörül élő, vadon élő állatok csoportosítása: lakhely, életmód és hasznuk szerint. Akvárium gondozása. Színárnyalatok felismerése, megnevezése. Évszakkaptár, időjárásnaptár használata. Szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása, környezetvédelem.

Rendszeres tevékenységeink:

- Virágjaink, növényeink gondozása az udvaron és a csoportszobában.
- Madáretetés, itatás biztosítása az aktuális évszakknak megfelelően.
- Élősarok állatainak, növényeinek gondozása.
- Folyamatos termésgyűjtés.
- Élményszerző séták, kirándulások

Óvodáink hagyományos programjai:

- Születésnapokról megemlékezés (Csoportonkénti sajátos megünneplése)
- Édesanyák köszöntése (Óvodai program)
- Nagyok búcsúzása (Óvodai program)
- Gyermeknap (Óvodai program)
- Ovi-Gála (Intézményi program)
- Ovi-Olimpia (Intézményi program)

Hagyományápolás

A környezet átfogó megismertetésével közvetítjük a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző **néphagyományokat**. A hagyományok által őrizhetjük meg azt a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Amit ők a világról tudtak – ismeret, tapasztalat, természet, élőlények, életbölcseesség, viselkedésforma, erkölcs – örökségként ránk, utódaikra hagyták. A népi kultúra gazdag világa komplex lehetőséget rejt az óvodai nevelés számára: élményt ad, szórakozást nyújt, ismeretekhez segít, fejleszti az ízlést, közösséget épít, hazaszeretetre nevel, viselkedési mintákat közvetít, megalapozza a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát. A szokások többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a munkához és az emberi élet fordulópontjaihoz fűződik.

Néphagyományok, -szokásokhoz, keresztény ünnepekhez kötődő programjaink / szükség szerint szülői támogatással:

- népi jeles napokhoz kapcsolódó szokások,
- néphagyományok ápolását segítő programok

Őszi ünnepkör

- Szüret
- Reformáció napja, október 31.
- Hála adó alkalmak/csoportszintű,

Téli ünnepkör

- Adventi időszak
- Mikulás várás
- Karácsonyi ünnepkör /Karácsony váró délelőtt/ délután
- Farsang

Tavaszi ünnepkör

- Virágvasárnap
- Nagypéntek
- Húsvét
- Mennybemenetel napja
- Pünkösöd

Matematikai tapasztalatszerzés

A matematikai tapasztalatok akár a nyelv, áthatják az ember egész életét. A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel környezetének mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket az óvodai nevelés tudatosan fejlessze tovább, a gyermek egyéni fejlődését biztosító módszerekkel.

Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére.

A gyermekek spontán játéka, az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek, a szabályjátékok, társasjátékok, szituációs helyzetekben számtalan lehetőséget biztosítanak a matematikai megtapasztalásokra. A kezdeményezett játékos tanulási helyzetekben a gyermekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek.

A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. A matematikai fogalmakkal természetes módon ismertetjük meg, a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat a tárgyak természetes tulajdonságait figyeltetjük meg, így a matematikai kifejezések fokozatosan épülnek be beszédükbe, tudatukba. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, fejlődik tér, sík és mennyiségfogalmuk. A matematikai ismereteket a gyermek képességeit és érdeklődését megismerve egyéni képességeinek megfelelően fejlesztjük. Érdekes problémahelyzetek létrehozásával aktivizáljuk a gyermekek logikus gondolkodását, ébren tartjuk érdeklődését a variációs lehetőségek felismeréséig, alkalmazásáig. Ezáltal fejlesztjük a gyermekek logikus gondolkodását, problémafelismerő és megoldó készségüket.

A matematikai nevelés tartalma szoros kapcsolatban van az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi

szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

A matematikai nevelés tartalma: tájékozódás a térben, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben, spontán helyzetekben

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- utánzásos, minta-modellkövetés,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok.

Főbb témakörök a matematikai nevelésben:

- Halmazok képzése, összehasonlítása tulajdonság szerint; válogatása, bontása, sorba rendezése; becslés, párosítás.
- Műveleteket végzünk 10-es számkörön belül /bontás, több-kevesebb, ugyanannyi/
- Megismerjük a sorszámokat 10-ig.
- Mennyiségek összemérése, relációk - magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság.
- Tájékozódunk a térben, síkban; megismerjük, használjuk az irányokat kifejező névutókat, relációs fogalmakat
- Építések, alkotások, térbeli formák megismerése.
- Labirintus játékok
- Szimmetrikus alakzatok.

I. szint: matematikai kíváncsiság és érdeklődés felkeltése

II. szint: bevezetés a matematikába, alapvető matematikai műveletek végzése, matematikai szemlélet megalapozása.

III. szint: logikus gondolkodás kialakítása, matematikai műveletek megoldásának képessége, önálló feladatmegoldás.

Ennek érdekében:

- arra törekszünk, hogy minden érzékszervükkel való megtapasztalás útján szerezzenek ismereteket a környező világról
- szimulációs játékokkal megalapozzuk és bővítjük önmagukról, a családról, társaikról, a családtagok összetartozásáról kialakult ismereteiket, élményeiket
- a csoportszoba élősarkában rendelkezésre állnak a gyűjtött természeti kincsek, a barkácsolásokhoz, a vizsgálódáshoz, a növények és állatok gondozásához szükséges eszközök
- könyveket, képeket, videókat, diákat, fényképeket gyűjtünk, egy témakörhöz tablókat készítsünk

- apróbb kísérletekkel segítjük a gyermekeket környezetünk elemeinek megismerésében (levegővel, tűzzel, vízzel, földdel)
- a témák feldolgozásában a komplexitásra törekszünk
- figyelünk arra, hogy olyan hagyományok épüljenek be az óvodai életbe, mely szebbé gazdagabbá teszi
- lerakjuk a környezettudatos nevelés alapjait, törekszünk a környezettudatos viselkedés gyakorlására
- kirándulásokat, látogatásokat szervezünk
- tevékenykedve fedezzük fel, a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit
- olyan népi mondókákat, altatókat, énekes játékokat, népdalokat választunk amelyeknek szövege és zenéje a régi szokásokat idéz
- megismerkedünk a magyar népköltészet elemeivel / csúfolók, csujjogatók, találós kérdések, szólások, közmondások, népmesék, láncmesék, tündérmesék/
- kipróbáljuk a gyermekekkel a népi kismesterségek elemeit (Pl.: szövés, varrás, agyagozás, nemezelés)
- díszítőmunkában használjuk a népi motívumokat
- elfeledett népi ügyességi és sportjátékokat elevenítünk fel, ezzel is gazdagítva, színesebbé téve a gyermekek mozgáslehetőségeit (Pl.: karikakergetők, fogócskák, bújócskák, labdajátékok stb.)
- említés szinten megismertetjük a népi megfigyeléseket, időjárásjóslásokat
- megismertetjük a jeles napokhoz, népszokásokhoz tartozó tartalmi elemeket
- játékos cselekvéseket végzünk a gyermekekkel, a tapasztalatszerzésbe minden érzékszervüket bevonjuk
- hagyjuk, hogy ők fedezzék fel az összefüggéseket, próbálkozzanak a megoldással
- érdeklődésüket sokféle tevékenységgel tartjuk ébren
- a spontán helyzeteken kívül rendszeresen szervezünk matematika tartalmú játékos tapasztalási lehetőségeket
- a matematikai ismereteket a gyermekek képességeit és érdeklődését megismerve egyéni képességeinek megfelelően fejlesztjük
- egyéni, páros, mikrocsoportos és kooperatív foglalkoztatás alkalmával differenciáltan , matematikai játékokkal fejlesztünk
- a szükséges eszközöket maguk a gyermekek is elkészíthetik
- a matematikai fogalmak pontos használatára törekszünk
- a gyermekek értékelése konkrétan, reálisan, személyre szabottan történik

Az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása a külső világ tevékeny megismerése során:

- Megteremti a biztonságos, nyugodt, koncentrálásra, gondolkodásra, ismeretszerzésre motiváló légkört.
- Segíti a gyermekeket a világ, a közvetlen környezet felfedezésében és engedi, hogy élményeiket szabadon kinyilváníthassák.
- Elérhető, könnyen hozzáférhető helyen biztosítja a gyermekek számára a könyveket, kellékeket, eszközöket.
- A játékot olyan tanulási lehetőségnek tekinti, ahol a gyermekek feldolgozhatják mindazt, ami a spontán vagy a szervezett tanulás közben rájuk hatást gyakorolt.
- Épít a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira, vagy olyan jellegű ismeretszerzést biztosít, mely lehetővé teszi a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, az azokban való tevékeny részvételt, új ismeretek elsajátítását.

- Tapasztalati, cselekvési lehetőséget biztosít, segít eligazodni a környezetben, felhívja a változásokra a figyelmet, rámutat az ok- okozati összefüggésekre.
- A környezetismeret témaköreit folyamatban láttatja, ügyel arra, hogy a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő ismeretszerzési helyzeteket teremtsen.
- Hagyja a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni, lehetőséget biztosít az egyéni próbálkozásokra.
- A gyermekek kíváncsiságára alapozva, játékos cselekvés közben fedeztet fel, tapasztaltatja meg a gyermekekkel a matematikai: a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli összefüggéseket.
- Figyeli a gyermekeket, megismerve érdeklődésüket, képességeiket, előkészíti és megtervezi az egyénre szabott fejlesztési feladatokat.
- A témák feldolgozásánál figyelembe veszi az óvoda területi elhelyezkedését, adottságait.
- Megtálálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel.
- Tudatosan figyel a környezet- illetve természetvédelem megalapozására.
- Takarékosagra neveli a gyermekeket, megismerteti velük a különböző anyagok újrahasznosítási lehetőségeit.
- Megteremti az óvodában a hagyományápolás érzelmi bázisát.
- A gyermekek életkorának megfelelő, számukra érdekes népi szokásokat megjeleníti az óvodai nevelésben.
- A népi kultúra gazdag világából tudatosan válogat.
- Együttműködik a szülőkkel, és a gyermekeken keresztül próbál hatni a szülők környezeti kultúrájának alakulására, a hagyományok megőrzésére.
- Állandó önképzéssel, képzéssel bővíti, frissíti ismereteit, tudását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ A gyermek tudja személyes adatait (születési hely, idő, lakcím, szülei nevét , óvodája nevét)
- ✓ Ismeri a házi, a vadon élő és az állatkertben élő állatokat
- ✓ Ismeri környezete növényeit, azok gondozását
- ✓ Ismeri az évszakokat, megérti az ok-okozati összefüggéseket
- ✓ Ismeri az idő múlását érzékeltető kifejezéseket: évszak, hónap, hét napjai, napszakok
- ✓ Megérti, ismeri a környezeti elemek fontosságát
- ✓ Ismeri az elemi közlekedési szabályokat, közlekedési eszközöket.
- ✓ Ismeri a környezetükben lévő intézményeket, épületeket.
- ✓ Megalapozódik a takarékoság (energia, víz, eszközök) a hulladékkezelés fogalma
- ✓ Segítséggel képes feleleveníteni szokásokat, néphagyományokat.
- ✓ Tud műveleteket végezni 10-es számkörben.
- ✓ Helyesen használja a mennyiségekkel kapcsolatos, összehasonlítást kifejező szavakat (több, kevesebb, ugyanannyi).
- ✓ Ismeri a sorszámneveket 10-ig.
- ✓ Képes megítélni más állításainak igazságát vagy hamisságát.
- ✓ Képes különböző geometriai alakzatok azonosítására, válogatására.
- ✓ Térben és síkban használja a jobbra – balra irányokat és a relációs kifejezéseket.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Cél:

- Munkafolyamatok végzésének elsajátítása
- Szívesen végezzék a rájuk bízott feladatokat és önmaguk is vállaljanak megbízatásokat.
- Szívesen végezzenek munkát a közösségért

Feladat:

- A munkavégzéshez szükséges képességek, tulajdonságok, szokások alakítása.
- Azoknak a képességeknek, és készségeknek fejlesztése, amelyek segítik az önkiszolgáló és közösségért végzett munkát.

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka az óvoda gyermek számára játékos jellegű, gyakran a játékból kibontakozó tevékenység, melyet kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan végez. Az óvodába érkező 3-4 éves gyermek életében természetesen az önmaga komfortérzetét segítő munkák kapnak nagyobb hangsúlyt. Aztán a közösséghez való tartozás szükséglete elősegíti a másokért végzett munkák megjelenését.

Egy-egy tevékenységet nem az eredményért végez, hanem a tevékenység közben átélt érzésekért, a sikerélményért. A fejlődés egy bizonyos pontján egyre inkább megjelenik az eredményességre való törekvés, mint ösztönző erő. Jó érzéssel tölti el és további cselekvésre motiválja, mikor rájön, hogy egyre több mindenre képes egyedül, másoktól függetlenül, felelősséget vállal önmagáért és másokért.

A munka olyan célra irányuló tevékenység, amely figyelmet, felelősségvállalást igényel. Különösen az erkölcsi nevelésben van nagy szerepe, hiszen a közös munka elősegíti az együttműködést, egymás kölcsönös segítségét. Olyan értékes tulajdonságokra nevel, mint a kitartás, fegyelmezettség, önállóság, kezdeményezési kedv, a nehézségek leküzdésének képessége, a munka minél jobb elvégzésére törekvés. A nagyfokú önállóság és a döntési

helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

Munkajellegű tevékenységek az óvodában:

1. Önkiszolgálás

A gyermek saját személyével kapcsolatos feladatok: testápolás, étkezési szokások, öltözködés, saját személyükkel kapcsolatos igényesség, holmijuk rendben tartása, a környezet rendjének megőrzése.

2. Naposi munka

Közösségért végzett munka, amelyet az ebédelés időszakában, a gyermekek fejlettségétől függően vezetünk be, fokozatosan bővíthető tartalommal. Tízórai és uzsonna előtt és után nincs naposi jellegű munka, az adódó feladatokat megbízatások alapján végzik a gyermekek.

3. Környezet, növény- és állatgondozás:

Alkalmankénti munkavégzés, az óvoda belső környezetének, udvarának ápolása, tisztán tartása, védelme. Környezetszépítő munka évszaknak megfelelően.

A környező világ megismerésének egyik része a növények, állatok fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés. Lehetőségek az óvodán belül: növények ültetése, locsolása, élősarok gyűjtőmunkája, virágoskert gondozása; akvárium, terrárium, madáretető gondozása.

4. Alkalomszerű munka és megbízatások:

Az alkalmi megbízatások a nap folyamán gyakori elemei a gyermekek tevékenységének, a csoport életében előre nem meghatározhatóak. Olyan feladatokat kapnak, melyek a csoport életét egyszerűbbé, szervezettebbé teszik. (Csoportszoba átrendezése, díszítése, eszközök előkészítése, üzenetek továbbítása, felnőttek munkájának segítése.)

I. szint - A munka iránti érdeklődés felkeltése, munkajellegű tevékenységek megszerettetése, a belső motiváció kialakítása. Az önkiszolgálás saját személyével kapcsolatos tevékenységek elvégzése: - testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendjének megőrzése. Mindezeket kis segítséggel, állandó gyakorlással végzik.

II. szint - A gyermekek az önkiszolgálást kis segítséggel, ellenőrzés mellett végzik. Kialakítják / visszaalakítják a csoportszoba rendjét, az eszközöket megfelelő helyre teszik. Segítenek a környezet rendjének és tisztaságának megőrzésében. Folyamatosan közreműködnek a növény és állatgondozásban, kerti munkában, az udvar rendbetételében. Évszaknak megfelelően magokat, terméseket gyűjtenek. Teljesítik az óvodapedagógus kisebb megbízatásait.

III. szint - A gyermekek az önkiszolgáló tevékenységet önállóan, időnkénti ellenőrzés mellett végzik. Ellátják a naposi és felelősi feladatokat. Díszítik és önállóan rendezik a termet, ötleteiket elmondják. Vigyáznak a terem rendjére, ellenőrzik azt, felszólítás nélkül felveszik a leesett dolgokat. A játékeszközöket segítséggel megjavítják, ünnepekre ajándékot készítenek, segítik a kisebbeket és egymást az öltözésben, vetkőzésben. Folyamatosan gondozzák a növényeket, állatokat, közreműködnek a kerti munkában, az udvar rendben tartásában az évszaknak megfelelően. Képesek önállóan a munkamegosztásra, és a megbízatások teljesítése.

Ennek érdekében:

- úgy alakítjuk az óvodai napirendet, hogy egész nap biztosítunk a gyermekek számára megfelelő időt a munkajellegű tevékenységekhez, a csoportszobában, a mosdóban, az öltözőben és az udvaron egyaránt
- biztosítjuk a munkához szükséges *feltételeket*: célszerű, megfelelő méretű, anyagú munkaeszközöket, odafigyelünk azok rendben tartására.
 - elegendő *időt* hagyunk a munka elvégzésére.
 - megfelelő *helyet*, ahol a feladat önmagukat és másokat nem akadályozva végezhető.
 - nyugodt, békés hangulatot teremtünk a gyermekek önálló munkavégzésére
- figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, képességeit, ösztönözzük őket a munkavégzésre
- óvodáskor kezdetétől biztosítjuk a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló munkafeladatok és azok sorrendjének megismerését, figyelembe vesszük, hogy kezdetben a gyermekek a feladatokat, magáért a tevékenység öröméért végzik
- engedjük az újrapróbálkozást, támogatjuk az egyéni megoldásokat, megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét
- lehetőséget biztosítunk a közösségért végzett munka: a naposi munka megismerésére, gyakorlására. Megismertetjük őket a közösen végzett munka előnyeivel, az együttműködés lehetőségeivel. Kooperatív tevékenykedtetéssel, közös feladatok (közös cél - közös siker) biztosításával növeljük az összetartozás érzését
- a környezet és növénygondozási munka végzésének lehetőségével biztosítjuk a környező világ tapasztalatok alapján történő jobb megismerését
- alkalomszerű megbízatásokkal és állandó munkafeladatokkal pl. a természetsarok a szobanövények, az akvárium, terrárium lakóinak gondozása segítjük a valós szükségletek munkafadatainak megismerését
- olyan megbízatásokat is adunk, amelyekhez otthoni előkészületekre, gyűjtőmunkára is szükség van
- bevonjuk őket az óvodával, csoporttal kapcsolatos tervezgetésbe, kikérjük véleményüket (ünnepre készülés stb.)
- arra szoktatjuk őket hogy vegyék észre, ha szükség van valamire a környezetükben
- arra törekszünk, hogy a feladat célja a gyermek számára elfogadható legyen, lássa munkájának értelmét, hasznát.
- ügyelünk rá, hogy a feladat, tevékenység, egyénre szabott, teljesíthető legyen, de emellett igényeljen erőfeszítést, önálló szervezést a gyermekektől.
- a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően értékeljük a munkavégzést

Az óvodapedagógus szerepe, pedagógiai magatartása a munkajellegű tevékenységek során:

- Türelemesen, következetesen, folyamatos magyarázattal, bemutatással ismerteti meg a gyermekeket a saját személyükkel, kapcsolatos feladatokkal, azok sorrendjével
- Támaszkodik a munka játékkal megegyező sajátosságára
- Megszeretteti a gyermekekkel a munkajellegű tevékenységeket
- Gondoskodik arról, hogy a gyermekek saját személyük és a csoport érdekében maguk végezhessenek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat, melyek elősegítik a gyermekek személyiségének formálását.
- Differenciált feladatadással, a naposi tevékenységek folyamatos beépítésével, tudatosan szervezi a munkajellegű tevékenységeket, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek, megfelelő munkatevékenységet
- A munka irányítását tapintatosan, az egyéni sajátosságok figyelembevételével, gyermeki önállóság megsértése nélkül végzi.

- Aktív részvétellel, személyes példaadással erősíti a gyermekek motivációját a munkatevékenység iránt.
- Megismerteti a gyermekekkel a gyűjtőmunka szépségét, biztosítva a gyermeki önállóság és felelősségérzet fejlődését
- Kihasználja a munkajellegű tevékenységek közösségformáló hatását, ügyel a jó munkamegosztásra, az együttműködésre
- Lehetőséget nyújt a növény és állatgondozásra, mellyel a gyermekek környezethez való viszonyát alakítja./környezetvédelem/
- Hozzászoktatja a gyermekeket, hogy maguk is vegyék észre, ha a környezetükben szükség van valamire,
- Folyamatosan, reálisan, konkrétan előremutatóan értékeli
- Teret enged a gyermeki próbálkozásnak
- Együttműködik a szülőkkel, megismerteti őket az óvodai munkajellegű tevékenységek fejlesztő hatásával

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ Megfelelő sorrendben végzi az önkiszolgáló munkafeladatokat
- ✓ Szívesen végez munkát a közösségért, segít a kisebbeknek, az óvoda dolgozóinak
- ✓ Megtanulja a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát
- ✓ Munkáját kitartóan végzi, az elkezdett tevékenységet befejezi
- ✓ Igényes saját maga és környezete rendezettségére, tisztaságára
- ✓ A környezetében lévő növényeket, állatokat – segítséggel- óvja, gondozza

A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Cél:

- Kompetens gyermeki személyiség kialakítása
- A tanulás iránti motiváció megalapozása

Feladat:

- Elfogadó, támogató légkör biztosítása
- Tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása
- A gyermekek közötti együttműködési lehetőségek biztosítása, támogatása
- Pozitív megerősítés

A tevékenységek során alkalmazott kiemelt módszereink

Elsősorban olyan módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek segítik a gyermekek differenciált fejlesztését, a hátrányok csökkentését.

Úgy, mint:

- tevékenykedtetés
- felfedező tanulás
- drámapedagógia
- differenciálás
- projekt módszer
- önértékelés
- differenciált értékelés - biztatás, példaadás, jutalmazás - dicséret
- konfliktuskezelés

A tevékenységek során fejlesztett fontosabb képességek, készségek

- motiválhatóság
- együttműködési készség, munkamegosztás, közösségépítés
- szociális kapcsolatok, közösségi együttélés
- tolerancia, másság elfogadása
- empátia, szociális érzékenység
- érzelmi intelligencia
- kreativitás, önkifejezés
- kommunikációs készség
- problémamegoldó gondolkodás, értelmi képességek
- nagymozgás, finommozgás

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás az óvodában egyrészt spontán tevékenység, másrészt a nevelési célok elérése érdekében sajátosan tervezett és szervezett tevékenység, amely egyaránt magába foglalja a képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, valamint a motiváció fejlődését, tapasztalatok

és ismeretek szerzését. Óvodáskorban a tanulás még nem szándékos, nem tudatos tevékenység, hanem tapasztalatszerzés, amely a külső környezettel való kölcsönhatás során jön létre. A kisgyermek életében a játék, a munka és a tanulás nem egymástól különálló folyamatok vagy tevékenységek. Játék által is tanulnak, munka közben is játszanak, sőt a munkát és a tanulást is sokszor játékként élik meg.

„A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.” (ONOAP)

A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő játékos tanulás magába foglalja:

- a tapasztalatok gyűjtését, az ebből származó ismeretek alkalmazását,
- a pszichomotoros készségek gyakorlását,
- a tanulás elemi szintű technikáinak megismerését,
- a gondolkodás képzeti, elemi, fogalmi használatát,
- a társadalmilag, vagy helyileg kívánatos és lehetséges elemi szokások,
- szociális viszonyulások, magatartásformák megismerését.

A tanulásnak és a játéknak ebben a korban még nagyon sok közös vonása van:

- a tevékenységek szabad kiválasztása,
- a végrehajtás szabadsága,
- teret ad a gyermek önállóságára való törekvésének,
- lehetőséget biztosít az ismeretek rendszerezéséhez, jártasságok, készségek begyakorlásához,
- együttműködéssel kapcsolatos tapasztalatokat biztosít.

Ennek érdekében:

- biztosítjuk a különböző játékfajtákban lévő tanulás lehetőségét
- figyelembe vesszük, hogy a tanulás egy új ismeret felfedezése, egy cselekvés elsajátítása, egy magatartásforma begyakorlása, vagy egy belső hiányérzet feloldására való törekvés
- segítjük a spontán tanulás mellett jelentkező tudatos megismerési tanulási vágy kialakulását
- folyamatosan és fokozatosan fejlesztjük az együttműködési készséget és a feladattartást
- a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási tevékenységeket és módszereket alkalmazunk (differenciálás)
- valljuk, hogy a nap minden pillanata alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek
- nagyfokú tudatossággal, rugalmassággal, következetességgel, nyitottsággal végezzük munkánkat

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Ennek érdekében:

- építünk a gyermeki kíváncsiságra, támogatjuk a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét, egyéni adottságaik kibontakoztatását
- folyamatosan lehetőséget adunk az eszközökkel folytatott manipulálásra, biztosítva minden egyes gyermek számára a felfedezés örömét, a gondolkodási műveletek gyakorlását
- a felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítására és gyakorlására természetes szituációkat teremtünk
- törekszünk arra nevelni a gyermekeket, hogy megértőek és toleránsak legyenek társaikkal
- fejlesztjük a tervezés, a kooperatív együttműködés és megvalósítás készségét

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodás gyermek számára annyi ismerhető meg a világból, amennyi érzékszervei által befogadható, és amelynek élményszintű átvételére lehetőséget biztosítunk.

Ennek elérése játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokoldalú érzékszervi megtapasztalással lehetséges.

Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolása. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kell kiindulni. A komplex tevékenységek rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítetik, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben bővíthetők a 3-7 éves gyermek ismeretei.

Az önálló tevékenykedés életszükséglet és egyben tapasztalatforrás a gyermek számára. Ahhoz, hogy az ismeretek ténylegesen bevésothessenek, és rendszerre válhassanak, sok-sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatra van szükség. E tevékenységek közben átéli a felfedezés örömét. A pozitív és negatív élmények és ezek feldolgozása szabad alkotásokban (mozgás, hang, szó, kép és ezek variációja) elengedhetetlen feltétele a külső ingerek belsővé válásának és a harmonikus személyiségfejlődésnek.

Az ilyen típusú tapasztalatgyűjtés mindig magában hordozza a kudarc, a tévedés és a hibás döntés lehetőségét. A személyiségfejlődés szempontjából ezekre ugyanolyan szükség van, mint a sikerre, hiszen a segítségükkel alakulhat, fejlődhet többek között az akarat, kitartás, önismeret, kudarcűrész, döntésképeség, rugalmasság és a felelősségvállalás képessége.

A tudatos megismerési tanulási vágy az iskolába lépés előtti időszakra minden gyermeknél felfedezhető lesz, hiszen ez fontos kritériuma az iskolaérettségnek.

Legfontosabb jellemzője, hogy az adott gyermek kíváncsiságából, speciális érdeklődési területéből indul ki. Az ezzel kapcsolatos információk tartalma, terjedelme, a gyermek fejlettségétől, meglévő képességeitől függ. Ezt a pontot minden esetben észre kell vennünk és tiszteletben tartanunk.

Ennek érdekében:

- törekszünk arra, hogy belső indítékra (érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy) épülő motiváció készítse a gyermekeket a tevékenységre, ezáltal pozitív viszony alakul ki a gyermekekben a tevékenységek iránt
- törekszünk arra, hogy természetes és szimulált környezetben szerzett tapasztalatokra építsünk
- engedjük a fantázia, az alkotó gondolkodás szárnyalását
- a játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit, a kezdeményezett tevékenységeket, a gyermek önkéntelen tanulási sajátosságainak figyelembe vételével szervezzük
- kihasználjuk a gyermekek által otthonról hozott témák fejlesztő hatását
- a gyermek kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítésére törekszünk, mely kísérletezéseken, felfedező ismeretszerzésen, valódi cselekvésen alapul.
- a tevékenykedtetés közben biztosítjuk a gyermeknek, hogy saját teljesítőképességét megismerje

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A tanulás szervezeti módjai (munkaformák)

- egyéni munka
- cselekvéses tanulás
- páros munka
- mikrocsoportos munka
- frontális munka
- kooperatív munka

A **fejlesztés keretei** a szabadon választható, kötetlen tevékenységek, valamint kötelező tevékenységek (gyermekek tanköteles korukat megelőző nevelési évben)

Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak és a belátásos tanulásnak. Ez fokozza a felnőttek felelősségét, hisz minden tevékenységük, minden megnyilvánulásuk, minta a gyermek számára. A gyermek nemcsak magát a tevékenységet utánozhatja, hanem az óvodapedagógus tevékenységéhez való viszonyát is.

A gyermek saját tevékenysége, saját tapasztalatai által tanul az egész nap folyamán. Ez nem csak ismeretszerzés, hanem szociális tanulás is, önmagáért és a közösségért tevékenykedik. Közben elsajátítja el az együttélés, az egészséges életmód szabályait, a jó szokásokat.

Az együttélést segítő szabály- és szokásrendszer területei:

- az óvoda általános életrendjével összefüggők,
- az egészséges életmód kialakulását szolgálók,
- az egyéni és a közös játékok feltételeit megteremtők,
- a társas együttműködést elősegítők,
- a tevékenységeket, foglalkozásokat megszervezők,

- a magatartási-viselkedési szabályokat megfogalmazók,
- a csoport adottságaiból, hagyományaiból adódók,
- az óvoda helyi sajátosságaihoz alkalmazkodók,
- a család, óvoda, iskola hagyományait, ünnepéyeit kialakítók és szabályozók,
- egyéb, a csoport összetételétől, sajátosságaitól függők.

A játékos tapasztalatszerzés a tanulás lehetőségei:

A "valamit megtanulás" a gyermek részére spontán folyamat, a "valamit megtanítás" az óvodapedagógus részéről céltudatos, tervszerű tevékenység, a tanulási képesség megalapozása :

- a szokások elsajátítása: a tanulás önmagáért és a közösségért végzett cselekvés folyamata által valósul meg
- az érzelmeik kifejezését: az örömteli és spontán cselekvés közben a felnőttek és a gyermekek egymásnak modelljei, miközben a tanulás észrevétlenül, ám hatékonyan működik.
- az erkölcsi képességek fejlődése: az egész nap folyamán alakul, a mintának nagy szerepe van. Az egyes élethelyzetek megoldásaiban, a konfliktusok kezelésében, a szituációkról való véleményalkotásban, a döntéshelyzetekben történő választásokkal mind a morális képességek alakulásának, azaz tanulásának vagyunk tanúi.
- a spontán tanulás: amikor a gyermekek, megfigyelve, utánozva modellt, mintát követnek. tapasztalataikat feldolgozzák. Különböző eszközökkel manipulálnak, gyakorolnak, műveleteket, szerepeket, szabályokat sajátítanak el.
- a szervezett tanulás alatt: azokat az irányított megfigyeléseket, tapasztalatszerzéseket, felfedezéseket értjük, amelyeket az óvodapedagógus kezdeményez és vezet tudatosan. Ez akkor eredményes, ha az ismeretszerzés a gyermek kérdéseire, válaszára épül, választhat a felajánlott tevékenységek közül, és a feldolgozásban érvényesül a komplexitás. Az óvodapedagógustól ez a tanulási forma nagyfokú gyermekismeretet, széleskörű tájékozottságot és beleélő képességet feltételez.
- a szituatív (helyzethez kötött) tanulás: amelyben a gyermekek cselekvésbe ágyazott gyakorlati problémamegoldó gondolkodása fejlődik. A tapasztalatokat, ismereteket a megfelelő nevelési helyzetben gyakorolják. Felismerve a problémákat, megoldásokat keresnek, amelyekhez a feladatokat is képesek meghatározni és másokkal megosztani. Különböző megoldási lehetőségeket találnak ki, ezeket gyakorolják, átalakítják, kibővítik.
- az átlagostól eltérő tanulás, amelyben azok a gyermekek vesznek részt, akik fejlődésükben elmaradtak. Fejlesztésüket megfelelő eszközökkel, speciális nevelési eljárásokkal és szervezeti formák között a megfelelően képzett szakemberek és a gyermektársak közössége segíti.

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetek – beszélgetés, kérdés, spontán közlés – elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét.

A tanulás az óvodáskor végére, az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével válik önálló tevékenységi formává.

Ennek érdekében:

- szokásokat, szabályokat a nevelési folyamat szükségszerű velejáróinak tekintjük, mert ezek fogódzót, biztonságot jelentenek
- a szabályok ésszerűek, pontosak, egyértelműek, a gyermekek és a felnőttek egyaránt ismerik és saját szintjükhöz igazodva alkalmazzák őket
- elégséges időt teremtünk, hogy megfelelő gyakorlással — egyénenként — a szabály szokássá válhasson

- biztonságos, nyugodt óvodai mindennapokat biztosítunk, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre
- lehetőséget biztosítunk az egyéni élmények, ötletek elmondására, számíthatnak őszi érdeklődésünkre
- figyelemmel kísérjük a gyermekek tevékenységét és – meghagyva nekik a hibázás, tévedés próbálkozás, önkorigálás lehetőségét – csak akkor avatkozunk be, ha feltétlenül szükséges
- a nagyokat nem vonjuk ki a tartalmas játékból, a szervezett tanulás kezdése függ a játék intenzitásától
- a spontán tanulás mellett jelentkező tudatos megismerési tanulási vágy kialakulását segítjük
- segítjük a gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlődését
- figyelemmel kísérjük és fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- a hagyományörzés, a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan felhasználjuk a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulásra
- a szülőkkel megismertetjük és elfogadtatjuk a gyermeki tanulás sajátosságait

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Nagyon fontos a gyermek megismerése, fejlődésének a nyomon követése. A pedagógusnak mindig tudni kell, hogy a gyermek a különböző területeken hogyan fejlődik, ezért jól meg kell őt ismerni, amihez folyamatos megfigyelés szükséges. A folyamatos képességfejlesztés háttére csak így biztosított. A tevékenységek során, a személyre szabott értékelés segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A *nyomon követési* dokumentum vezetésének éppen az az előnye, hogy, a gyermeket mindig a saját képességének legmagasabb fokáig tudjuk - az egyénre szabott módszereket alkalmazva - eljuttatni. Az egyes részképességek ismeretében meg tudjuk határozni a következő lépést és szintet.

Ennek érdekében:

- figyelemmel kísérjük a gyermekek tevékenységét – meghagyva nekik a hibázás, tévedés próbálkozás, önkorigálás lehetőségét – csak akkor avatkozunk be, ha feltétlenül szükséges.
- pozitív megerősítéssel, dicsérettel, értékeléssel ösztönözzük a gyermeket az eredményes tevékenységre, a kívánt viselkedés elsajátítására
- minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez mérjük és értékeljük
- a gyermekek fejlődését folyamatos „nyomon követés” során rögzítjük, a fejlesztés feladatait ez alapján határozzuk meg

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- ✓ Szívesen és tevékenyen vesz részt az óvodapedagógus által tanulási céllal kezdeményezett játékban
- ✓ Feladatvégzése motivált, jó megoldásokra törekvő
- ✓ Képes következtetések levonására, ítéletalkotásra

- ✓ Próbálkozik többféle megoldás keresésével
- ✓ Munkatempója megfelelő
- ✓ Eszközhasználata biztos
- ✓ Kialakulnak a tanuláshoz szükséges tapasztalatai, alapismeretei és gyakorlati készségei
- ✓ Ismeri saját értékeit
- ✓ Betartja a tevékenységekhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert
- ✓ Képessé válik a figyelemözpontosításra, szándékos figyelmének tartama eléri a 10-15 percet

AZ ÓVODÁK EGYÉNI NEVELÉSI GYAKORLATA

BÉLA KIRÁLY ÚTI ÓVODA

A Béla Király Úti Óvoda bemutatása

*„ Ismerd meg gyermeked belső világát!
Nyújts neki biztonságot, nyugalmat és szabad mozgást,
Ezekről várható, hogy kiegyensúlyozott és boldog lesz. ”
/J. Wagelle/*

Óvodánk a városközponttól távolabb helyezkedik el, mégis könnyen megközelíthető. Utcafrontra néző, árnyékos udvarral rendelkezik. Az óvoda épülete 1979-ben, a Nemzetközi Gyermekévtől került átadásra óvodaként a gyermekközösség számára. Udvarát minden évszakban tudjuk használni és így maximálisan kielégítjük a gyermekek szabad mozgásigényét. Fenntartói forrásból folyamatosan bővül udvarunk eszköztára, ami minden korosztály számára megfelelő mozgáslehetőséget biztosít. Területi képviselőnk jóvoltából, óvodánk városi szinten egyedülálló KRESZ-parkkal rendelkezik, mely segíti a közlekedési szabályok megismerését, elsajátítását.

Óvodánk kettő, vegyes életkorú csoporttal működik. A csoportszobáink világosak, tágasak, aktualitásnak megfelelő dekorációval tesszük otthonossá, barátságossá a gyermekek számára. Hat óvodapedagógus gondoskodik a gyermekek neveléséről, fejlesztéséről, négy dajka, és két pedagógiai asszisztens segíti a nevelőmunkát. Egy óvodapedagógus fejlesztő pedagógusi szakképesítéssel rendelkezik. Az ő feladata az óvodánkba járó BTMN-es gyermekek fejlesztése. Intézményünk logopédusa heti rendszerességgel csoportos foglalkozásokat és egyéni fejlesztéseket tart a gyermekek számára.

2015-től működik térbeli-vizuális tehetséggondozás óvodánkban, amely fenntarthatóság jegyében az újrachasznosításra fordít nagy hangsúlyt.

Fontosnak tartjuk a családi, szeretetteljes, nyugodt, biztonságot nyújtó légkör megteremtését. Az év folyamán igyekszünk több olyan programot, rendezvényt szervezni, amelyen a szülők is részt tudnak venni, ezáltal is szorosabbá téve az óvoda-család kapcsolatát.

A csoportjainkban vannak hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, többen rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak. Fenntartóink jóvoltából a rászoruló családok az év folyamán több alkalommal részesülnek különböző adományokban.

Gyermekeink különböző, igen eltérő szociokulturális környezetből érkeznek óvodánkba. Ezt tiszteletben tartva, ahhoz igazodva, törekszük nevelőközösségünk a másság elfogadására. A befogadás/elfogadás a gyermekek aktuális érzelmi állapotának szem előtt tartása mellett empátikus, toleráns kapcsolatépítést, személyre szabott útkeresést igényel nevelőinktől.

A helyzetelemzés, a gyermekközösségünk összetétele és a korábbi évek tapasztalata alapján programunkban a fejlesztés leghatékonyabb lehetőségének tartjuk:

- a mozgásfejlesztés,
- érzelmi nevelés és a szocializáció alakítása.

A mozgás, mint fejlesztési terület az aktív nagymozgástól a finommozgásos manipulációig mindent magába foglal. Óvodánk változatos eszközökkel segíti a gyermekek mozgásfejlődését. Nevelőközösségünk a szervezett mozgásfejlesztés során alkalmazott szervezési formák, új pedagógiai módszerek, (differenciálás) eljárások által biztosítja az egyéni képességeket figyelembe vevő, a gyermekek fejlődési üteméhez igazított folyamatos, hatékony fejlesztést.

Biztosítjuk, hogy a gyermekek kísérletezés, próbálkozás által megismerhessék egyéni képességeiket, tapasztalatokat szerezzenek, kipróbálják önmagukat.

A mozgás egyéb területek fejlesztését is lehetővé teszi: egészséges életmód, értelmi, verbális

képességek , szocializáció.

A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodást, fejleszti gyermekeink önuralmát, toleranciáját, együttműködő készségét, akaratát.

A kompetencia alapú, szeretetteljes neveléssel, a gyermeki, illetve egyéni, aktuális szükségletek figyelembe vétele mellett a képesség-készség fejlesztése által szeretnénk elérni, hogy gyermekeink érdeklődőkké, az óvodából kilépve befogadókká váljanak az egész életen át tartó tanulásra.

A fenntartható fejlődést szem előtt tartó környezettudatos magatartásforma megalapozását is kiemelten fontos feladatunknak tekintjük.

Változatos tevékenységekkel, közvetlen tapasztalatszerzéssel igyekszünk biztosítani:

- a társadalmi, természeti környezet megismerését (szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet),
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyait,
- környezetünk védelmét.

A Béla Király Úti Óvoda nevelési gyakorlatában kiemelt tevékenység a mozgásfejlesztés

Ennek érdekében a Béla Király Úti Óvodában:

- nagy hangsúlyt fektetünk a mindennapos mozgásos percek beépítésére
- kiemelt figyelmet fordítunk a tartásjavításra,
- köredzéses szervezési formát is alkalmazunk a dinamikus mozgásfejlesztés, illetve a folyamatos mozgás megvalósítása érdekében a gyermekek életkori sajátosságainak és a csoport adottságainak figyelembevételével (3-6 éves gyermek nem tud kis térben lendületesen mozogni, sok a fiú és a magatartási problémákkal küzdő gyermek)
- a differenciálás – több szempont figyelembevétele mellett (eszköz, segítségadás módja, értékelés stb.) – a mozgásfejlesztés anyagának megválasztásában is megvalósul (ugyanaz a képességfejlesztés könnyebb és nehezebb feladatsoron keresztül) Az átjárási lehetőséget biztosítjuk a két feladatsor között (önmaguk kipróbálása, kísérletezés, próbálkozás)
- maximálisan kihasználjuk az óvodaudvar nagymozgást fejlesztő lehetőségeit változatos szervezeti kereteket biztosítunk a gyermekek mozgásának gazdagítására, a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítésére
- kiemelt figyelmet fordítunk a testi képességek rendszerén belül a koordinációs képességek pl. egyensúlyérzék (többféle egyensúlyozó játék használatával), téri tájékozódás, távolságbecslés, ritmus és tempóérzék stb. fejlesztésére
- a futó és dobójátékokat minél komplexebben alkalmazzuk
- a gimnasztikai elemeket játékos formában sokféleképpen alkalmazzuk
- arra törekszünk, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön.

A Béla Király Úti Óvoda nevelési gyakorlatában kiemelt tevékenység az érzelmi nevelés, szocializáció

Ennek érdekében a Béla Király Úti Óvodában:

- nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkört biztosítunk

- az elfogadás, a megértés, az önmagáért való szeretet segítségével tesszük lehetővé, hogy óvodánk gyermekei megőrizték, identitásukat, ugyanakkor az összetartozást belső szükségletként éljék át
- elősegítjük a pozitív érzelmi kötődések kialakulását a társakhoz, felnőttekhez
- törekszünk az átlagtól eltérő személyiségvonások felismerésére, korrekciójára, fejlesztésére
- kihasználjuk a vegyes csoportokban az utánzás, a mintakövetés lehetőségeit
- megismertetjük őket azzal, hogy a fokozatos önállósodás iránti igényük közben cselekedeteik másokat is érintenek, örömet és bánatot okozhatnak, ezért figyelniük kell egymásra
- kielégítjük az elismerésre, dicséretre, figyelemre, szeretetre irányuló igényüket, ezzel is megerősítve önbizalmukat, önértékelésüket
- személyes példaadással helyes viselkedésmintákat közvetítünk a gyermekek számára

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Nagymozgásuk, finommozgásuk összerendezetté válik testsémájuk, oldaliságuk pontosabb lesz.
- ✓ Csökkenő lesz a lábboltozat deformitás, és a hanyagtartás a gyermekek között.
- ✓ Erősödik a gyermekek állóképessége, fizikai aktivitása
- ✓ Megerősödik önbizalmuk, önértékelésük, alkalmazkodó képességük

PETŐFI ÓVODA

A Petőfi Óvoda bemutatása

*„Ha jövő évről akarsz gondoskodni – vess magot
Ha egy évtizeddel számolsz – ültess fát
Ha terved egy életre szól – embert nevelj”
(Kínai mondás)*

Óvodánk nevelőtestületének hitvallása, hogy a hozzánk járó 3-7 éves gyermekek örömmel, szívesen jöjjenek az óvodába, a nap során derűs, szeretetteljes környezetben, egészségesen fejlődjenek.

Három vegyes életkorú gyermekcsoportban, 6 fő szakképzett óvodapedagógussal, 3 fő csoportos dajkával, 1 fő pedagógiai asszisztenssel valamint egy konyhas dajkával dolgozunk.

Óvodánk a város központjában működik. Tágas csoportszobáinkban maximálisan tudjuk biztosítani az egészséges életmód kialakításához szükséges feltételeket. Berendezési tárgyait a gyermekek életkorához igazodnak, mobilak, esztétikusak, lehetőség szerint természetes anyagból készültek.

A szülők kellő mennyiségű s megfelelő tartalmú információval rendelkeznek szakmai munkánkról, az óvoda életéről. Nevelési törekvéseinkkel egyetértenek. Segítő szándékukként jött létre 1992-ben, s azóta is eredményesen működik Alapítványunk. A bevételből a gyermekek többoldalú fejlődését segítő eszközöket és játékokat vásárolunk. Az óvodánkban eddig kialakított hagyományokat a családok is támogatják és igénylik.

Óvodánk sajátos arculatának kialakításában a következő tényezőket vettük figyelembe:

- A gyermek legtermészetesebb megnyilvánulás formája a mozgás.
- A mai mozgásszegény életmód
- A családok megváltozott életkörülményeit; ezáltal az élményforrások csökkenését
- A környezettudatos szemlélet fontosságát a fenntarthatóság érdekében.

Sajátos arculatunk:

- Változatos, rendszeres mozgáslehetőségek, eszközök biztosításával törekszünk a gyermekek mozgásigényének maximális kielégítésére, sokoldalú fejlesztésére.
- A családokkal közös mozgásos programok szervezése
- A gyermekeket a környezet tevékeny megismerésére, a természet szeretetére, a környezet esztétikájára, védelmére neveljük.

Az elmúlt évek eredményei segítették programunk szellemiségének formálását:

Erősítjük a környezeti nevelésen belül a természetjárást, a természetvédelmet.

A családdal való rendszeres, kiegyensúlyozott kapcsolattartás eredménye, hogy hagyományos ünnepeinken a szülők szívesen vesznek részt, igénylik az együttműködést.

Őrizzük és éltetjük azokat a néphagyományokat, melyek a gyermekek korának megfelelőek.

Nevelőtestületünk folytatni kívánja a már megkezdett és egyre jobban kidolgozott pedagógiai tevékenységét.

A Petőfi Óvoda nevelési gyakorlatában kiemelt tevékenység a külső világ tevékeny megismerése

Ennek érdekében a Petőfi Óvodában:

- A *TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0046* pályázat tartalmi elemeinek beépítése programunkba: Jó gyakorlat átvételére a Vésztői Négyszínvirág óvodából. A címe: „Egészséges életmód projekt”.
- Három saját innovációt dolgoztunk ki: „Egészséges életmód moduláris program”, „Víz témahét”, „Föld napja – három hetet meghaladó projekt”

Ennek érdekében az egészséges életmód kialakítása során:

- a szülők támogatásával, heti rendszerességgel vitaminnapot tartunk
- az „Egészséges életmód projekt” megvalósítása (szülői támogatással)
 - „Zöldségprojekt”
 - „Tejprojekt”
 - „Gyümölcsprojekt”
 - „Mozgással az egészségért projekt”
 - „Lelki egészségvédelem projekt”

„Egészséges életmód” moduláris program megvalósítása:

- Ismeretnyújtással, közös tevékenykedtetéssel az egészséges életvitel megismertetésére törekszünk az egész tanév során.
- November hónapban a különböző programok, tevékenységek segítségével megismerkednek a gyermekek saját testükkel, annak ápolásával, az egészség megóvásával. Közös tevékenységeik során alakítjuk szemléletmódjukat.

Az „Egészséges életmód moduláris program” részei:

- Mozgás
- Testünk
- A helyes tisztálkodás – testápolás
- A helyes táplálkozás
- Optimális életritmus
- Környezetünk tisztasága

Ennek érdekében az érzelmi nevelés és a szocializáció alakítása során:

- kapcsolatteremtő és építő játékokat játszunk
- sok közös élményt biztosítunk séták, túrák, kirándulások alkalmával.
- társas- és szabályjátékok közös elkészítése, szabályok alkotása.

Ennek érdekében a külső világ tevékeny megismerése során:

- közvetlen tapasztalatszerzés által biztosítjuk, hogy pozitív viszony alakuljon ki a természethez, környezethez, az emberi alkotásokhoz
- óvodai kollektívánk a gyermekek és szülők számára példát mutat a környezetbarát életvitelről
- törekszünk arra, hogy minden érzékszervükkel való megtapasztalás útján szerezzenek ismereteket
- a környezeti nevelést komplex formában fogjuk fel, ezért a különböző tevékenységi területeket ennek megfelelően tervezzük, valósítjuk meg
- állandóan biztosítjuk a környezeti játékok feltételeit

- irodalmi anyagunkat a környezeti témákhoz kapcsolódva választjuk; folyamatosan bővítjük, megújítjuk
- újszerű ötletek és technikák alkalmazásával lehetőséget adunk a természet anyagainak megismerésére, a természet ábrázolására
- Zöld Óvodaként a zöld jeles napokat kiemelten kezeljük, melyek széles megvalósítási lehetőségeit kiemelten szervezzük, újszerű módszerek alkalmazásával tervezzük.

Zöld jeles napjaink:

Takarítási világnap (szeptember 19.) – a babaszobában lemossuk a bútorokat, elmossuk az edényeket. Az udvaron összegereblyézzük, járdát seprünk.

Állatok világnapja (október 4.) - Családi farm megtekintése.

Kirándulás közeli és távolabbi tájakra (gyalog és kerékpár túrák) – Ősszel és tavasszal a természet közvetlen megfigyelése. Közlekedési szabályok gyakorlása.

Víz világnap (március 22.) – Víz témahét - A gyermekek egy héten keresztül, különböző munkaformákban ismerkednek a Vízzel, élővilágával; felelevenítve előzetes – ezzel kapcsolatos élményeiket, ismereteiket (kirándulások, kísérletek...)

Föld napja (április 22.). – három hetet meghaladó projekt - A gyermekek több héten keresztül különböző tevékenységekben, munkaformákban ismerkednek a Földdel, a talajjal, az élő környezettel. Megismerkednek a növény- és állatgondozással, a környezetvédelem a hulladékkezelés fontosságával. Fontosnak tartjuk a megfigyelést és a közvetlen, tevékeny tapasztalatszerzést a gyermekek részére. Változatos programokkal, szülők bevonásával tesszük érdekessé a téma feldolgozását.

Madarak, fák napja (május 10.) - Jermy Gusztáv Természetrajzi Szertármúzeum megtekintése

Környezetvédelmi világnap (június 5.) – Környezetvédelmi játékok: szelektív hulladékgyűjtés, társasjátékok, játékok készítése hulladékból.

A Petőfi Óvoda nevelési gyakorlatában kiemelt tevékenység a mozgás

Ennek érdekében a Petőfi Óvodában:

- kiemelten nagy hangsúlyt helyezünk a rendszeres, változatos mozgáslehetőségek biztosítására, az egészséges életvitel alapozására.
- fontos feladatunknak tartjuk a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzését, a mozgás megszerettetését; a gyermekek állóképességének, kitartásának, erőnlétének fejlesztését az együtt átélt élményeken keresztül.
- állandó helyet, időt, eszközt biztosítunk a mindennapos mozgáshoz a csoportszobákban és az udvaron egyaránt
- az udvaron stabilan rögzített, fából készült tornaszereken gyakorolhatják a különböző mozgásokat (mászás, függés, átfordulás, egyensúlyozás, ritmikus mozdulatok). Többféle méretű kerékpárok, rollerek, gördeszkák állnak a gyermekek rendelkezésére.
- a csoportszobai játékok sok lehetőséget adnak a finommotorika, a szem-kéz koordináció fejlesztéséhez: tépés, vágás, gyöngyfüzés, rajz, festés, gyurmázás, agyagozás, hajtogatás, puzzle játék.

Rendszeres tevékenységeink:

Az óvoda kirándulásai:

Tavasszal és ősszel legalább 1-1 alkalommal **kerékpártúra** a nagycsoportosok részére.

Csoportos **gyalogtúra** alkalmával közeli munkahely megtekintése.(szülőkkel is)

Óvoda – család közös programjai:

Családi sportnap – közös zenés torna, családi kocogás az óvoda környékén, akadálypálya felállítása és családi váltó verseny az óvoda udvarán

November hónapban **„Egészséges hét”** – közös torna a szülőkkel, nyílt napok rendezése a csoportokban, játékos vetélkedő az iskolába menők részére

Közös kirándulás szervezése

Közös mozgás a gyermeknapon.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Fejlődik környezetért felelős magatartása
- ✓ A kommunikációjába beépülnek az egészségtudatos szavak, fogalmak
- ✓ Ismer néhány egészségmegőrző elemet (egészséges táplálkozás összetevői, mozgás egészségmegőrző szerepe)
- ✓ A megszerzett ismeretek, a közös pozitív élmények hatására, igényükké válik az egészséges életmód szokásainak megtartása.
- ✓ A változatos mozgás lehetőségének biztosításával erősödik állóképessége, kitartása.

PITYPANG ÓVODA

A Pitypang Óvoda bemutatása

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik.
De mi tudjuk, mire megy ki a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,
eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domokos)*

Óvodánk egy kisebb lakótelepen elhelyezkedő óvoda. Az épület 1976-ban társadalmi összefogással épült, a Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája intézmény székhelye.

Három óvodai csoportban hat fő óvodapedagógus gondoskodik a gyermekek neveléséről. Nevelőmunkánkat három dajka, egy konyhas dajka és egy pedagógiai asszisztens segíti. Az óvoda épületünk teljeskörűen akadálymentesített. Itt kaptak helyet az adminisztratív feladatokat ellátó munkatársak, valamint az intézményvezető is.

Az épületben három csoportszoba, egy fejlesztő szoba és kiszolgáló helyiségek találhatók, melyet tágas udvar vesz körül. Tavasztól ősziig az udvar növényei kellemes környezetet biztosítanak számunkra a mindennapi nyugodt, tevékeny élethez. 2021-től homogén csoportok működnek. A többfunkciós csoportszobák 25 férőhelyesek. Nevelőtestületünk nyitott a homogén csoportszervezésre. A többfunkciós csoportszobák 25 férőhelyesek. A kiszolgáló helyiségek elhelyezkedése ideális, méretük kicsit szűkös.

A gyermekek szabadban való tevékenységét a fedett terasz, az ütés csillapító gumitéglával borított területek biztosítják, melyek a kombinált eszközök alatt is megtalálhatóak. A fákkal, bokrokkal beültetett, műfüvel borított négyévszakos udvar homokozókkal és nagymozgást fejlesztő játékokkal változó időjárási viszonyok között is lehetőséget ad a szabadban történő mozgásra.

Munkánkra nagyfokú gyermekszertet jellemző. Arra törekszünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat óvodánkban, harmonikusan fejlődjenek, egyéni ütemüknek megfelelően jussanak el az iskolakészültségig.

Az óvodába járó gyermekek szüleivel jó partneri kapcsolat kialakítására törekszünk, biztosítva azt, hogy figyelemmel kísérjük munkánkat, aktív résztvevői legyenek rendezvényeinknek. Változó világunk befolyásolja a családok életkörülményeit, amely a gyermekekre hatással van. Az óvodánkba járó gyermekek családjának szociokulturális helyzete eltérő. Tapasztalatunk alapján a média, az internet térhódítása a természetes tapasztalatok arányát megváltoztatta, kevesebb az aktív tevékenység. Fokozottan törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, sokoldalúbb tapasztalatot szerezzenek a világról, ezzel is elősegítve a környezettudatos magatartás formálódását. Fontosnak tartjuk a helyi közösség értékeinek megismertetését, átörökítését, megőrzését a felnövekvő nemzedék számára.

Mindezek figyelembevételével végezzük nevelő, fejlesztő munkánkat. Ezért kiemelt nevelési területként kezeljük a külső világ tevékeny megismerését. Tapasztalatokra, felfedezésre épülő nevelőmunkánk eredményeként, a gyermekeknél megalapozódnak azon készségek, melyek

segítségével a környezetüket szerető, környezetvédelemre fogékony, hagyományaikat ismerő, iskolakezdésre kész gyermekeké válnak.

Felismertük az inkluzív pedagógia és a képességközpontú fejlesztés igényét. A kompetencia alapú nevelés bevezetésével előtérbe került a gyermekek egyéni képességek szerinti fejlesztése. A hangsúly az alapkészségek és a kulcskompetenciák fejlesztésére tevődött át.

A Pitypang Óvoda nevelési gyakorlatában kiemelt tevékenység a külső világ megismerése

Ennek érdekében az egészséges életmód alakítása során:

- fontosnak tartjuk, hogy az óvodába érkezőket évszaknak megfelelően esztétikus környezet fogadja.
- a csoportszobák és a folyosó díszítésében a színek harmóniájára törekszünk és az évszakok mellett a jeles napjaink témáihoz igazodunk
- kiemelt feladatunk a gyermekek mozgásigényének alakítása, ennek érdekében a tartásjavítás beépítése, igénnyé vált a mozgásos mindennapokba.
- a gyermekek mozgásigényének kielégítése érdekében- tornaszoba hiányában- igyekszünk a csoportszoba és az udvar adta lehetőségeket a legjobban kihasználni.
- az egészséges táplálkozás alakításához fontos, hogy óvodásaink megismerkedjenek a saláták, egészséges ételek elkészítésével, ezzel szülők szemléletformálására is van lehetőségünk (receptek tolmácsolása).
- a szülők támogatásával minden héten „vitamin napot” valósítunk meg

Ennek érdekében az érzelmi nevelés, szocializáció alakítása során:

- az óvodanyitogató napokon játékkal, apró ajándékkal fogadjuk leendő óvodásainkat, törekszünk arra, hogy élményként éljék meg az óvodával való első találkozást,

Ennek érdekében a külső világ tevékeny megismerése során:

- csoportszobáinkat napközben úgy alakítjuk, hogy lehetőség legyen a folyamatos tapasztalatszerzésre, kísérletezésre
- a természetsarok eszközeit (mikroszkóp, nagyítók, bogármegfigyelő, földgömb) a gyermekek igényüknek megfelelően, bármikor használják
- homok- víz asztal, vizes terepjáték használatával, a gyermekekkel spontán és szervezett módon megvizsgáljuk a környezet összefüggéseit
- a természet jelenségeinek megfigyelésére szél és csapadékmérőt használunk
- természet kincseit folyamatosan gyűjtjük és felhasználjuk a tevékenységekhez
- a zöld jeles napokat kiemelten kezeljük,

Állatok világnapja /október 4./:

- helyszíni és csoportszobai tapasztalatszerzések

Víz napja /március 22./

- a gyermekek részére játékos vetélkedőt szervezünk
- helyszíni és csoportszobai tapasztalatszerzések

Föld napja /április 22./

- a szülők támogatásával virágossá varázsoljuk óvodánkat „Egy család - egy virág” közös program keretében

Madarak –fák napja / május 10./

- ügyességi, környezeti témájú játékokat játszunk

Zöld jeles napjaink mellett kiemelten fontosnak tartjuk a szülőkkel, gyerekekkel közösen megrendezésre kerülő Őszi kavalkádunkat, a tavaszi Pitypang családi napot és a gyermeknap programjainkat.

Ennek érdekében a néphagyományok, jeles napok megismerése során:

- megismertetjük a helyi hagyományokat, ellátogatunk az Alkotó Házba, a Tájházba és a Néprajzi Kiállító Terembe
- óvodaszinten szervezünk őszi kavalkádot: ezen a napon az óvoda gyermekei népi játékokat játszanak, népzenere táncolnak, tököst faragnak, kukoricát morzsolnak, megismerkednek a szüreti multságok hagyományaival.
- a szülők bevonásával Hálaadó napot tartunk, ahol fontosnak tartjuk a köszönet és hála érzésének tudatosítását az emberi kapcsolatokban.
- az adventi időszakban használjuk az ünnepkör jelképeit, megismertetve a gyermekeket azok jelentésével (koszorú, alma, dió, mézes, fokhagyma, gyertya, fény, csillag, adventi naptár.)
- Mikulás napján verseket, dalokat tanulunk, az óvoda helyiségeit díszítjük az ünnepnek megfelelően. Óvodánkban hagyomány, hogy a Mikulás meglátogatja a gyermekeket.
- Luca napkor felelevenítjük az e naphoz kötődő hagyományokat
- Karácsony közeledtével érzelmileg készítjük fel a gyermekeket a Karácsonyra a családokkal közösen készülünk az ünnepre.
- az újévet jókívánságokkal, tréfás népi mondásokkal köszöntjük, megismertetve az ehhez kapcsolódó jelképeket (kéményseprő, négylevelű lóhere, patkó, malac, lencse)
- kialakult hagyományunknak megfelelően óvodánkban farsangi multságot szervezünk, a szokások széles körét megjelenítjük: jelmezes, álarcos vigadozások, fánk, tréfás népi játékok
- a húsvéti ünnepkör megismertetése során felelevenítjük a húsvéti hagyományokat, népszokásokat, a locsolkodást, tojásfestést.
- Pünkösd alkalmával fontosnak tartjuk a hagyományok, népszokások tiszteletét, tovább örökítését.

Fenntartható fejlődési célok(FFC) megvalósítása

Nap, mint nap szóba kerül, illetve a napi teendők során becsempésszük a gyerekek életébe a szemét, hulladék szelektív gyűjtését. Fejlesztőjátékok készülnek újra hasznosítható hulladékból, melyek tartalmilag gyakran kapcsolódnak a szemétgyűjtés, válogatás témájához. A mértéktartást mind az étkezés, mind a tisztálkodás kapcsán tudatosítjuk, rögzítjük a gyerekek mindennapjaiban. Az étel szedése, a gyümölcs fogyasztása, feldarabolása, melyből csak igényei szerint szed a tányérjára, a víz illetve a szappan, a papír használat, illetve a WC tartály adagolójának használata mind-mind segíti a fenntartható fejlődési célok megismerését illetve rögzítését. Igyekszünk minél több hulladékot újra hasznosítani kreatív tevékenységeink során, melyeket a gyerekek javarészt otthonról hoznak be az óvodába. Ezekkel a felhívásokkal a családokat is bevonjuk ennek a fontos célnak az elérésébe illetve tudatosításába.

Fellépés az éghajlatváltozás ellen

A klíma változás jeleit már a gyerekek is megtapasztalják, emelkedik a hőmérséklet, olvadnak a gleccserek, összeolvadnak az évszakok, aszályok, áradások, árvizek jelentkeznek. Cél, hogy ezeket a fogalmakat életkoruk szintjén ismerjék.

Az óvodás korosztály fő tevékenysége a játék. Sokoldalú tevékenységek segítségével a gyermekeket tapasztalataik, ismereteik révén rávezetjük arra, hogy képesek legyenek eldönteni, hogy a tevékenységeik közül mi hasznos és mi káros a természetre nézve. Ennek a képességnek a fejlődéséhez gyűjthetők mesék, versek. Szituációs játékok játszásával beszélünk arról, melyek

a jó és rossz cselekedetek.

Környezeti értékek felfedezése, megismerése séták, kirándulások alkalmával. A látott naplemek kapcsán beszélgetünk a napenergiáról is.

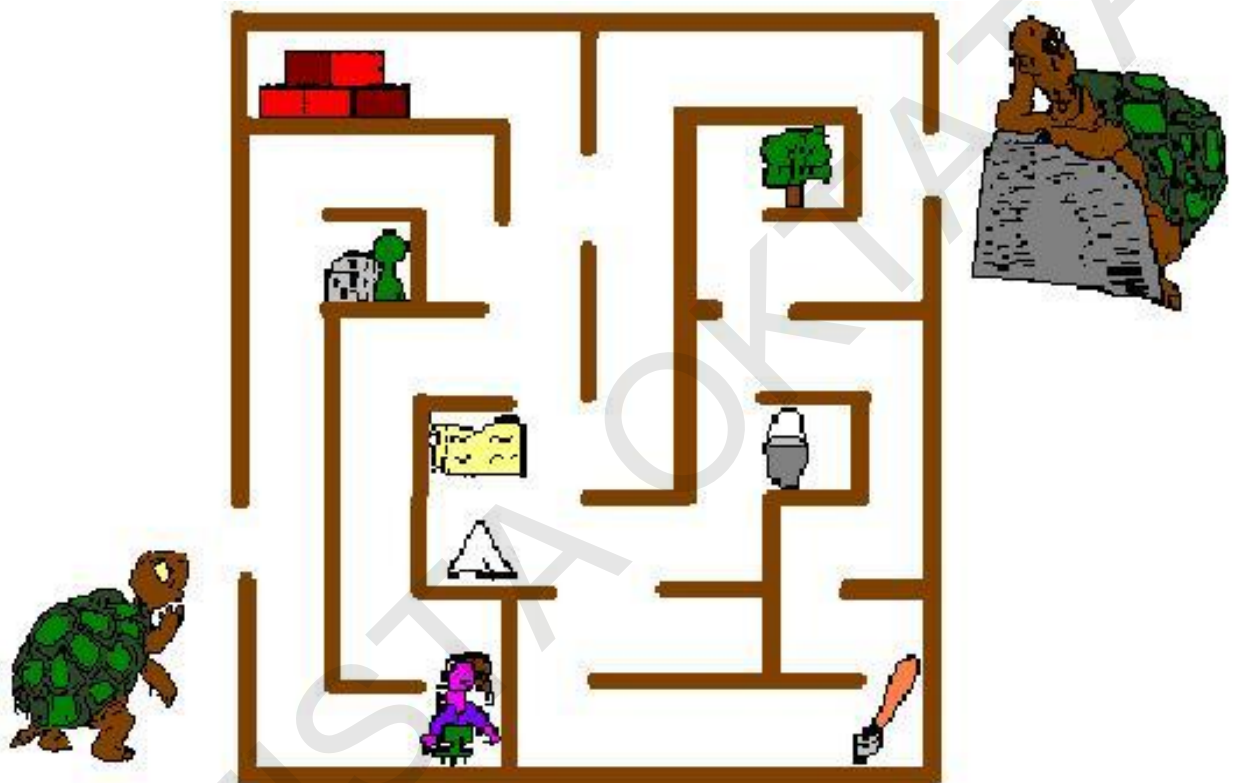
Gyűjtünk hulladékot, melyet szétválogatunk és közben megbeszéljük milyen anyagúak, hogyan helyezük őket a szemétbe, mi az, amit szelektíven gyűjtünk, miért, stb.ezzel próbáljuk játékosan alakítani a szelektív hulladékgyűjtést, gyakorlatát.

A szelektív hulladékgyűjtéssel kialakítjuk ezt a tudást, rá irányítjuk a figyelmüket arra, hogy a szelektíven gyűjtött hulladék jó játék is lehet, újra-hasznosíthatjuk, vagy hulladékgyűjtéskor leadhatjuk, ezzel is védve környezetünket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Fogékony az élőlényekkel, a természeti jelenségekkel, a környezetvédelemmel kapcsolatos témákban.
- ✓ A környezettudatos magatartás egyes elemei megjelennek viselkedésében.
- ✓ Legalább 10 növény és 10 állatfajt ismer.
- ✓ Ismeri a néphagyományokhoz kötődő jeles napok szokásait.
- ✓ Szívesen vesz részt a népi játékokban.

SÁSASTÓ ÚTI ÓVODA

A Sásastó Úti Óvoda bemutatása

*„A gyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti,
hogy egyszerűen magára hagyjuk,
hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet.
Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről. Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent, amire
képes önállóan el is végezhesse.”
(M. Montessori)*

Óvodánk, városunk keleti részében található, csendes, környezetben. Az épület iskolának készült, majd átalakították óvodának. Óvodánk épülete régi, de világos, csoportszobáink szépen berendezettek, a gyermekek munkái és a dolgozók által készített dekorációk teszik folyamatosan megújulóvá.

Három csoportszoba felújított mosdókkal, öltözőkkel és egy jól felszerelt tornaszoba biztosítja a feltételeket a fejlesztő munkához.

Udvarunk tágas; nagy árnyékot adó fák, örökzöld növények, virágok, füves területek váltják egymást, kiegészülve aszfaltozott közlekedési úttal a mobil eszközök használatához. Az udvari mozgásfejlesztő eszközök, változatos lehetőséget biztosítanak a gyermekek szabad mozgásához.

Óvodánkban jelenleg 3 homogén szervezésű (kis- középső- nagy)csoport működik. A csoportjainkban 6 fő óvodapedagógus nevelő munkáját, 1 fő pedagógiai asszisztens, 1 konyhas dajka és 3 fő dajka segíti.

Nevelő munkánkban elkötelezetten valljuk, hogy minden „élmény” arra tanítja gyermekeinket, hogy értékesek és tiszteletre méltóak, hogy egyéni különbségük érték, tudják, hogy szükségleteiket minden téren kielégítjük, és védelmezzük jogaikat.

Gyermekeinkhez, mint egyedi, szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletük, különbségük, máságuk ismeretében közelítünk.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztésén belül megalapozzuk: személyiségük autonómiáját, önérvényesítését, saját szükségletük kifejezésének képességét, a természet, az élőlények szeretetét, védelmét.

Legfontosabbnak tekintjük az egészséges testi és lelki fejlődést, a mindennapos mozgást, a mozgásban rejlő minden területre ható fejlesztési

lehetőségek kihasználását, az egészséges életmód szokásainak alakítását, a szükségletek kielégítését, az egészség óvását, védelmét.

Csoportjainkban a kompetencia alapú programcsomagra építve végezzük nevelő munkánkat, melyben a gyermekek egyéni megtapasztalás útján, többszemponú ismereteket szereznek.

A Sakkjátszótér, a néptánc komplex képességfejlesztő programjának beépítésével, nem csak a gyerekek iskolai életre való felkészítése, hanem a tehetséggondozás is a célunk.

Nagy hangsúlyt kap a szülőkkel való új minőséget jelentő kapcsolat, a szoros együttműködés, az együttnevelés. Az óvodánkba járó gyermekek szülei fontosnak tartják, hogy részesei lehessenek gyermekük fejlesztésének. Ennek bizonyítéka az 1993-ban szülői kezdeményezéssel létrejött Alapítványunk, mely azóta is eredményesen működik. Bevételeiből vásárolunk nevelő munkánkat segítő eszközöket, udvari-játékokat, fejlesztő játékokat, sporteszközöket.

A Sásastó Úti Óvoda nevelési gyakorlatában kiemelt tevékenység a mozgás

Ennek érdekében a Sásastó Úti Óvodában:

- biztosítjuk évszaktól függetlenül a víz, a nap, a levegő, edző hatásának kihasználását a szabadban játékkal, mozgással, amikor az időjárás engedi, mezítláb mozognak az udvaron
- az óvodánk környékén rendszeresen sétálunk, távolabbi részekre túrázunk és rövid kerékpártúrákat teszünk, lehetőség szerint a természetes környezetben biztosítjuk a tapasztalatokat a gyermekek számára
- lehetőséget adunk edzettségük, erőnlétük, állóképességük folyamatos fejlesztésére,
- egészséges életvitel megalapozása
- fontosnak tartjuk a társas együttélés szabályainak elfogadásában a mozgásos kapcsolatteremtő játékokat
- közösen végzett mozgás örömeivel elősegítjük a társas kapcsolatok alakulását
- fejlesztjük az együtt végzett gyakorlatokkal a gyermekek társakhoz való alkalmazkodó képességét, együttműködő készségét, akaratát önuralmát, toleranciáját
- lehetőséget adunk a versenyjátékok során szabálytudatuk, siker és kudarctűrésük egészséges versenyszellemük fejlődésére
- tudatosan alkalmazzuk a közösen végezhető mozgásos szabályjátékokat, melyek helyes magatartásformák elsajátítását is segítik, mint türelem, kitartás, mértéktartás, szerénység, eredményre törekvés

- biztosítjuk a mondókák, versek játékos utánzómozgással kísérését, lemozgását, megjelenítését, ezzel fejlesztjük testsémájukat, finommotorikájukat, térészlelésüket
- törekszünk az értelmi funkciók fejlesztésére a kombinált gyakorlatokkal, mozgásos szabályjátékokkal, versenyjátékokkal, /gondolkodás, mozgásélmény, figyelem, koncentráció stb./
- biztosítjuk a csoportszobában a játék alatt is a mozgáshoz szükséges eszközöket, kihasználjuk a szabadjátékban rejlő lehetőségeket a gyermekek mozgásának fejlesztésére
- biztosítunk a nagymozgások, finommozgások, szem-kéz koordináció fejlesztésére alkalmas változatos játék eszközöket
- készítünk különböző dobó, gurító, ugró, labirintus játék akadálypályákat a gyermekek testi fejlettségét figyelembe véve
- az udvaron lehetőséget biztosítunk a kert gondozására: levélsöprés, locsolás, gyomlálás stb.
- állandó helyet, időt, eszközt biztosítunk a mindennapos mozgáshoz, az aktív mozgást igénylő gyermekeknek:
 - a csoportszobában, /kijelölt területen/, kisebb helyigényű terápiás és motoros képességet fejlesztő eszközöket biztosítunk
 - tornaszobában folyamatosan rendelkezésre állnak a meglévő változatos eszközök /bóják, holdkomp, gördeszka, lépegető, pad, ugráló labdák, alagutak, kötelek, stb. / használata
 - a folyosókon „talp” jelölés segíti a téri tájékozódás fejlesztését
- mozgásos percekben:
 - verseny, és –szabályjátékokat játszunk,
 - Ayres, Wesco speciális eszközök, tornaszerek használata
 - lazító, relaxáló gyakorlatok végzése
- a szervezett mozgásfoglalkozásokat korcsoportonként szervezzük, a nagycsoportosoknál fokozottan figyelünk versenyszellemük, szabálytudatuk, kudarc tűrésük fejlesztésére
- udvari mozgás lehetőségeinek kihasználása:
 - stabilan rögzített, minősített- mozgásfejlesztő játékok
 - kerékpárok, rollerek, kéziszer, labdajátékokhoz hálók, mobil eszközök
- rendezvényeinket szükség szerint szülői támogatással szervezzük:
 - kerékpár és gyalogtúrák szervezése az óvoda környékén (nagymozgás fejlesztése)
 - szüreti multság (óvodaszinten) szüretelés, mustkészítés megismerése (finom motorika és nagymozgás fejlesztése) körjátékok, dalosjátékok,
 - „Sásastó nap”, melyen ismerkednek az új óvoda gyermekek és szüleik, szokásainkkal, hagyományainkkal, régi óvodásainkkal és az óvoda dolgozóival
 - karácsonyi készülődés (finommotorika fejlesztése) karácsonyi díszek, ajándékok, dekorációk készítése
 - nyílt farsang, házifarsang (nagymozgás és finommotorika fejlesztése): ügyességi versenyek, körjátékok, jelmezek, dekorációk készítése

- gyermeknapon mozgásos ügyességi és szabályjátékok játékos mozgásával nagymozgásuk fejlesztése
- pom -pomponos óvodai csoport fellépései különböző rendezvényeken (zenére való mozgás, szem-kéz -láb koordináció fejlesztése)
- környezeti jeles napok alkalmával játékos szellemi és mozgásos tevékenységek, vetélkedők szervezése
- mozgás fejlesztő munkánkhoz mozgásos játékgyűjteményünket használjuk, melyet folyamatosan bővítünk,
- tudatosan kihasználjuk a bábozás, dramatizálás nyújtotta mozgásos lehetőségeket, melyek a történettől függően különböző mozgásformák gyakorlására alkalmasak /fürge, lomha, ügyetlen, stb./
- lehetőséget adunk, hogy a tükörben figyelhessék mozgásukat jelmezbe, kellékbe öltözve, nyomon kövessék átváltozásukat, gyakorolják tükör előtt a szerepnek megfelelő mozgást, mimikát
- berendezünk egyszerűbb díszleteket, amikor is meghatározott teret kell bemozogniuk, ezáltal térészlelésük fejlesztésére nyílik lehetőség
- tudatosan figyelünk a gyermekek testi fejlettségének, mozgás-koordinációjának megfelelő dalanyag, zenehallgatási anyag kiválasztására
- figyelünk a gyermekek esztétikus mozgásának kialakítására:- testtartás,- fejtartás,- laza pontos járás,- körbejárásnál kissé arccal menetirány felé fordított test,- kaputartásnál, fogócskánál zárt láb,- kör szabályos formájának tartása
- törekszünk a járás, a játékos mozgások, egyszerű ismétlődő mozdulatformák átadására, gyakorlására, továbbfejlesztésére, változatossá tételére
- törekszünk az énekek, dalok ritmikus játékos utánzó mozgással kísérésére, tartalmának megjelenítésére, a kéz, kar, láb, test kismozgásainak életkor-, játékhelyzet szerinti változtatására
- alkalmazzuk a gyermektánc mozgáselemeit, mint páros forgás, guggolás, taps, kifordulás..
- alkalmat adunk az önálló mozgásimprovizációra, hogy a gyermekek elképzeljék egy állat, növény, jelenség jellemző mozgását, formáját és azt kifejezzék testtartással, mozgással
- lehetőséget adunk homokba, lisztbe, grízbe ujjukkal rajzolással a finommotorika fejlesztésére
- biztosítunk kezük izomzatának fejlődéséhez különböző minőségű anyagokat, papírokat, agyagot, gyurmát, barkácsoló, ábrázoló eszközöket, szövőkeretet, tűt, lyukasztót, sokféle gyöngyöt, fonalat stb. fűzéshez, fonáshoz
- alkalmanként a gyermekek berendezik az udvart mobil eszközökkel, kéziszerekkel
- megépíthetnek akadálypályákat, - melyek bejárással, /rollerrel, futókerékpárral/ térészlelésük, egyensúlyérzékük, koordinációjuk, stb. fejlődik

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Kondicionális képességei megfelelőek /erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság/
- ✓ Koordinációs képessége megfelelő /téri tájékozódás, egyensúlyérzék, relációs képesség/

- ✓ Lábboltozatának izomzata erősödik, ügyesedik.
- ✓ A finommozgás és a kéz izomzata erősödik, határozottabbá válik, /eszközhasználat/
- ✓ Versenyjátékokban kialakul kudarctűrő képessége

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE TERÜLETENKÉNT

Az egészséges életmód alakítása	%	%	%	%
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király	Petőfi	Pitypang	Sásastó
Önállóan végzi a személyével kapcsolatos tisztálkodási teendőket.				
Kulturáltan étkezik (terítés, evőeszköz használat, csendes beszéd)				
Igényli a rendszeres mozgást.				
Megfelelő módon öltözködik (sorrend,tempó, gombolás, cipőkötés)				
Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	%	%	%	%
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király	Petőfi	Pitypang	Sásastó
Szívesen jár óvodába.				
Képes önálló döntéseket hozni.				
Szívesen tevékenykedik a közösségért.				
Társai különbözőségeit tudomásul veszi, tolerálja.				
Képes a konfliktusok kezelésére.				
Társaival együttműködő.				
Különbséget tud tenni a helyes és helytelen viselkedés között				
Képes a késleltetett megerősítés kivárására.				
Képes uralni indulatait				
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	%	%	%	%
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király	Petőfi	Pitypang	Sásastó
Helyesen észleli és többnyire helyesen képi a hangokat				
Összefüggően, választékosan beszél.				
Képes a nonverbális jelek megértésére.				
Kialakul beszédfigyelme.				
Differenciált észlelése kifinomult				
Érzékelése pontos				
Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket				
Figyelemösszpontosításra képes				
Reproduktív emlékezettel rendelkezik				
Fogalmi gondolkodása kialakult				

Játék	%		%		%		%	
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király		Petőfi		Pitypang		Sásastó	
Játéktémái változtatások								
Képes a játék megtervezésére, megszervezésére								
Képes szerepeket megosztani								
Kitartóan - akár több napon keresztül is –játszik egy játéktémát								
Egyéni ötletei alapján, kreatívan konstruál								
Képes bonyolultabb szabályjáték megtanulására, a szabályok betartására, a szabályok kitalálására								
Próbálkozik játékeszközök készítésével								
A külső világ tevékeny megismerése	%		%		%		%	
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király		Petőfi		Pitypang		Sásastó	
A gyermek tudja személyes adatait: (születési hely, idő, lakcím, szülei neve, óvodája neve)								
Ismeri a házi, a vadon élő és az állatkertben élő állatokat								
Ismeri környezete növényeit, azok gondozását								
Ismeri az évszakokat, megérti az ok-okozati összefüggéseket								
Ismeri az idő múlását érzékeltető kifejezéseket: évszak, hónap, hét napjai, napszakok								
Megérti, ismeri a környezeti elemek fontosságát								
Ismeri az elemi közlekedési szabályokat, közlekedési eszközöket.								
Ismeri a környezetükben lévő intézményeket, épületeket								
Megalapozódik a takarékoság (energia, víz, eszközök) és hulladékkezelés fogalma								
Segítséggel képes feleleveníteni szokásokat, néphagyományokat								
Tud műveleteket végezni 10-es számkörben								
Helyesen használja a mennyiségekkel kapcsolatos, összehasonlítást kifejező szavakat (több, kevesebb, ugyanannyi).								
Ismeri a sorszámneveket 10-ig								
Képes megítélni állítások igazságát vagy hamisságát								
Képes különböző geometriai alakzatok azonosítására, válogatására								
Mindennapos Mozgás	%		%		%		%	

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király	Petőfi	Pitypang	Sásastó
Szeret mozogni				
Kitartó a mozgásos tevékenységben				
Tudja mozgását irányítani				
Nagymozgása harmonikus				
Finommozgása összerendezett				
Egyensúlyérzéke biztos				
Kialakult testsémája van, oldalisága pontos				
Téri tájékozódása megbízható				
Verselés, mesélés	%	%	%	%
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király	Petőfi	Pitypang	Sásastó
Igényli a mesehallgatást				
Szívesen ismételtet mondókákat, verseket, rigmusokat				
Szívesen mesél, bábozik, dramatizál				
Tud meséket, történeteket folytatni, kitalálni és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni				
Óvja a könyvet, ismeri annak funkcióját				
Mesetudata kialakult				
Részt vesz drámajátékokban				
Ének, zene, népi játék, tánc	%	%	%	%
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király	Petőfi	Pitypang	Sásastó
A gyermek szeret, és gátlások nélkül tud egyedül énekelni				
Felismeri és megkülönbözteti az élő és élettelen környezet hangjait				
Tud egyenletesen körben járni				
Képes egyszerű játékos mozgások esztétikus végzésére, táncos mozdulatok ismétlésére				
Érzi az egyenletes löktetést és a dalok, mondókák ritmusát, mozgása harmonikus				
Felismeri, érti, megkülönbözteti a zenei fogalompárokat, képes azokat énekléssel, mozgással alkalmazni				
Szívesen és helyesen használja az óvodai ritmushangszereket				

Zenei alkotóképessége egyéni adottságainak megfelelően tud ritmust, mozgást, dallamot improvizálni								
Örömmel, figyelmesen hallgat értékes élő és gépi zenét								
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	%		%		%		%	
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király		Petőfi		Pitypang		Sásastó	
Önként, örömmel ábrázol								
Eszközhasználatát biztos								
Élményeit, elképzeléseit- egyéni képességei szerint- vizuálisan is ki tudja fejezni								
Színhasználatát változatos								
Emberábrázolásban megjeleníti a részleteket is								
Önállóan tud választani, a megismert és elsajátított vizuális technikák közül								
A természet kincseit kreatívan felhasználja								
Téralakításban, építésben ötletes								
Munka jellegű tevékenységek	%		%		%		%	
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király		Petőfi		Pitypang		Sásastó	
Megfelelő sorrendben végzi az önkiszolgáló munkafeladatokat								
Szívesen végez munkát a közösségért, segít a kisebbeknek, az óvoda dolgozóinak								
Megtanulja a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát								
Munkáját kitartóan végzi, az elkezdett tevékenységet befejezi								
Igényes saját maga és környezete rendezettségére, tisztaságára								
A környezetében lévő növényeket, állatokat – segítséggel- óvja, gondozza								
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	%		%		%		%	
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	Béla Király		Petőfi		Pitypang		Sásastó	
Szívesen vesz részt az óvodapedagógus által tanulási céllal kezdeményezett játékokban								
Feladatvégzése önálló, jó megoldásokra törekvő								
Képes következtetések levonására, ítéletalkotásra, változások felismerésére								
Próbálkozik többféle megoldás keresésével								
Munkatempója megfelelő								

Eszközhazsnálata biztos									
Kialakulnak a tanuláshoz szükséges tapasztalatai, alapismeretei és gyakorlati készségei.									
Ismeri saját értékeit									
Betartja a tevékenységekhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert									
Képessé válik a figyelemöszponosításra, szándékos figyelmének tartama eléri a 10-15 percet									

Béla Király Úti Óvoda	Petőfi Óvoda	Pityang Óvoda	Sásastó Úti Óvoda
Nagymozgásuk, finommozgásuk összerendezetté válik testsémájuk, oldaliságuk pontosabb lesz.	Fejlődik környezetért felelős magatartása	Fogékony az élőlényekkel, a természeti jelenségekkel, a környezetvédelemmel kapcsolatos témákban.	Kondicionális képességei megfelelőek /erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság/
Csökkenő lesz a lábboltozat deformitás, és a hanyagtartás a gyermekek között.	A kommunikációjába beépülnek az egészségtudatos szavak, fogalmak	A környezettudatos magatartás egyes elemei megjelennek viselkedésében.	Koordinációs képessége megfelelő /téri táj., egyensúlyérzék, relációs képesség/
Erősödik a gyermekek állóképessége, fizikai aktivitása	Ismer néhány egészségmegőrző elemet (egészséges táplálkozás összetevői, mozgás egészségmegőrző szerepe)	Legalább 10 növény és 10 állatfajt ismer.	Lábboltozatának izomzata erősödik, ügyesedik.
Megerősödik önbizalmuk, önértékelésük, alkalmazkodó képességük.	A megszerzett ismeretek, a közös pozitív élmények hatására, igényüké válik az egészséges életmód szokásainak megtartása.	Ismeri a néphagyományokhoz kötődő jeles napok szokásait.	A finommozgás és a kéz izomzata erősödik, határozottabbá válik,/eszközhazsnálat
	A változatos mozgás lehetőségének biztosításával erősödik állóképessége, kitartása.	Szívesen vesz részt a népi játékokban.	Versenyjátékokban kialakul kudarctűrő képessége

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGET

A szociális hátrányokat előidéző tényezők:

- munkanélküliek a szülők
- a létminimum alatti havi jövedelemből él a család
- gondozatlan a gyermek és az otthoni környezete, ami miatt folyamatosan fennáll a fertőzésveszély
- nagyon szűk élettér, állandó saját otthon hiánya
- ingerszegény környezet

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel. A hátrányok feltárásában és azok enyhítését segítő tevékenységben kiemelt szerepet játszik az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős szoros együttműködése.

A szociális hátrányok enyhítését célzó tevékenységeknél az óvoda elsősorban olyan programokat tud felvállalni, amelyek nem igényelnek különösebb anyagi forrást, vagy a fenntartó biztosítja rá a forrást, vagy pályázati, vagy egyéb forrásból valósíthatók meg.

- Szülők tájékoztatása a szociális juttatásokról, kedvezményekről.
- Különböző programok szervezése a hátrányos helyzet csökkentése érdekében, lehetőség szerint a szülők bevonásával
- Környezetbarát szokások kialakítása
- Kompetencia alapú módszerek alkalmazása
- Szükségletek feltárása, a segítségnyújtás formáinak megkeresése, adományokkal támogatás
- Adomány gyűjtési akciók szervezése a óvodákban, a szülők körében
- Rétegszülői értekezletek tartása – tájékoztatásra, problémák megelőzésére, megoldására.
- **Anyagi támogatókkal: kirándulások, színházlátogatások szervezése**
- **Anyagi támogatókkal, pályázati forrásból: *Előadások, fórumok, esetmegbeszélések szervezése*** - Pl. gyermek nevelés, az óvodai életkor viselkedési sajátosságai, egészséges életmód, egészségkultúra, témakörben - védőnők, gyermekorvosok, fogorvosok, gyermekpszichológus részvételével.
- Az óvodáinkban olyan programok megrendezése - Pl. családi délután, Sport nap, barkácsdél előtt, -délután, kerékpártúra - ahol az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek kötetlen formában jobban megismerkednek egymással, közösséggé formálódásukat az együtt átélt élmények segítik.

A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Cél:

- A gyermekek hátrányainak csökkentése, egyéni fejlesztés az óvoda pedagógiai eszközeivel
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése
- Differenciált képességfejlesztés
- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével testi, szociális értelmi érettség elérésének segítése, a kudarc nélküli iskolakezdés érdekében
- A családok sajátosságait figyelembe vevő segítségnyújtás kialakítása

• Az óvodapedagógusok feladatai

- Minden óvodapedagógus felelős a csoportjába járó gyermekekkel kapcsolatos gyermekvédelmi feladatok felelősségteljes végzése
- Jelzik észrevételeiket az óvoda gyermekvédelmi felelősének, az óvoda vezetőjének és a gyermekek érdekében együttműködnek az adódó feladatok megoldásában
- Kiemelt figyelemmel kezelik a gyermekek hiányzásait

• Gyermekvédelmi felelős feladatai

- A gyermeki jogok érvényesítésének elősegítése óvodai és intézményi szinten
- Folyamatos figyelemmel kísérése a törvények adta lehetőségeknek, kedvezményeknek és erről a szülők tájékoztatása.
- Az érintett gyermekek, családok problémáját a gyermekvédelmi társszervezetek felé közvetíti, tovább viszi

• A veszélyeztető okok megszüntetése érdekében együttműködés hivatalokkal, szervezetekkel

- Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnői Szolgálat
- Gyámhivatal
- Pedagógiai Szakszolgálat (pl.: ha pszichológusra van szükség)
- Iskola lelkész
- Baptista Szeretetszolgálat
- Baptista Egyház

Ennek érdekében feladataink:

- valamennyi gyermek beóvodázását biztosítjuk hároméves kortól

- a három évesek beíratásakor az érintett szülők figyelmét felhívjuk a nyilatkozattétel jelentőségére, melyet a Polgármesteri Hivatalban tehetnek meg
- a csoportok kialakításánál törekszünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányának kiegyenlítetttségére (amennyiben ez a csoportbeosztás idején már ismert)
- a szociális körülményei miatt hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél törekszünk az önkiszolgálás, tisztálkodás, étkezési szokások területén mutatkozó hiányosságok pótlására
- a hátrányok enyhítésére fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg, nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra
- fontosnak tartjuk a bizalom erősítését, a magatartásbeli szélsőségek (túlzott szeretetigény, indulatos magatartás..) enyhítését.
- amennyiben több területen, az átlagnál nagyobb mértékű az elmaradás, felvesszük a kapcsolatot a Pedagógiai Szakszolgálattal
- az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait, szokásaik, sajátosságaik figyelembevételével.
- folyamatos kapcsolattartásra törekszünk a családokkal
- a gyermekek hiányzásait fokozottan figyelemmel kísérjük
- a óvodákban a gyermekvédelmi eseteket figyelemmel kísérjük
- a gyermekvédelmi munkát tagóvodánként gyermekvédelmi felelős koordinálja, együttműködve az óvoda nevelőtestületével.
- a gyermekvédelmi felelősök tájékoztatják a családokat a különböző kedvezmények lehetőségeiről
- törekszünk a gyermekvédelemben résztvevőkkel a partneri együttműködésre

Az óvodai beiratkozást megelőzően az intézményvezető felveszi a kapcsolatot a kormányhivatallal, valamint a védőnővel a településen élő 3. évüket betöltő gyermekek névsorát illetően, mely alapján elkészíti a leendő óvoda gyermekek névsorát.

A leendőóvodások szüleit rövid ovihívogatóval tájékoztatják a szülőket a beiratkozásról.

A beiratkozás elmaradása esetén levelet küldünk a távolmaradóknak, gyermekvédelmi felelősök felkeresi az érintett családot és felhívják a figyelmet a kötelező óvodába járásra.

Beíratkozás után pontosítjuk az adatokat a védőnővel.

További sürgős teendőre van szükség az alábbi esetekben:

- negatív szülői modell (alkoholista, durva, felelőtlen)
- súlyos anyagi nehézségek (kukázás, gyakori költözködés, állandó otthon hiánya)
- gondozatlanság, mely a gyermekekre és az otthoni környezetére is jellemző (szennyezett ruházat, ruh, tetű, stb.)
- testi, lelki bántalmazás
- súlyos egészségügyi károsodás (nagy mértékű érzékszervi, mozgásszervi károsodás)

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel:

Partnerek	Képviselője	Kapcsolattartás módja	Időkeretei
Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Gyermekjóléti Szolgálat	A szolgálat vezetője	Jelzőlap, Szakmaközi értekezlet Személyes találkozás	Évente legalább 2 x és szükség szerint
Védőnői szolgálat	A óvodák körzetének védőnői	Esetmegbeszélés Személyes találkozás	Évi 2x és szükség szerint
Vöröskereszt	A szolgálat vezetője	Személyes találkozás	Szükség szerint
Nagycsaládosok Egyesülete	Az egyesület vezetője	Személyes találkozás.	Szükség szerint
Gyermeorvos	Gyermekekörzet szerint	Esetmegbeszélés Személyes találkozás	Szükség szerint
Fogorvos	Körzet szerinti fogorvos	Esetmegbeszélés Személyes találkozás	Évi 1x orvos, és szükség szerinti kezelések
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Kisebbség által megbízott kapcsolattartó	Az óvodákban problémák összegyűjtése, családok segítése	Szükség szerint
Vállalkozók	Egyénenként	Személyes találkozás támogatás kérés	Szükség szerint

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

- ✓ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeresen és szívesen járnak óvodába
- ✓ A gyermekek egyéni fejlesztése, és a prevenció segítségével a hátrányok csökkennek, nő a sikeres iskolakezdés esélye
- ✓ Várhatóan a családok nevelésében a gyermek fejlődése iránti felelősségérzet fokozatosan erősödik. A gyermekvédelmi munka az intézményben folyamatosan fejlődik, a gyermekvédelemben partner társszervekkel az együttműködés eredményes

A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Cél:

- A család és az óvoda hatékony együttműködése a gyermek érdekében
- Az óvoda és a családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának megerősödése
- A kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségeinek alkalmazása
- A gyermekeken keresztül pozitív hatás a szülőkre

Ennek érdekében feladataink:

- a család szokás- és szabályrendszerének megismerése, s ha szükséges tapintatos befolyásolása, a gyermekek mélyebb megismerése, fejlesztése érdekében
- a gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése.
- a hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, fejlesztése, a jól működők továbbvitele
- az óvodai tevékenységek fejlesztő hatásának megismertetése a szülőkkel
- a családi nevelés elsődlegességének erősítése, tiszteletben tartása
- az együttműködés tartalmának, feladatainak meghatározása
- a partneri igények, elégedettség, elégedetlenség mérési módjának meghatározása

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés, a családi nevelést kiegészítve, azzal együtt szolgálja a gyermek érzelmi biztonságban történő fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Alapja a nyitottság, a kölcsönös bizalom és a segítségnyújtás. A nevelés módja minden családban más, de törekszünk a megfelelő kapcsolatteremtésre. Az óvodapedagógus a kezdeményező fél, neki kell megtalálnia a megfelelő formát.

Homogén csoportjainkban az óvodapedagógusok anyai bánásmódja, a részben osztott, vagy vegyes szervezésű csoportokban a testvérek együttléte is hasonlítható egy családhoz. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz családhoz illesztett segítségnyújtás módszereit alkalmazzuk.

A gyermek viselkedése, érzelmi élete, szokásai, főként a családi minta szerint formálódnak, ezért fontosnak tartjuk, hogy megismerjük azokat. Törekszünk az óvodai szokásrendszer megismertetésére, összehangoltan, közösen fejlesztjük a gyermekeket, ugyanakkor rajtuk keresztül pozitív hatást igyekszünk gyakorolni a szülőkre. Az óvoda megerősít, segít ott, ahol tud. Az együttnevelésben az óvodapedagógusnak kell vállalni a megértőbb, türelmesebb, érzelmileg elfogadóbb partner szerepét.

Nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda és a család kapcsolattartására, tükrözve az egyéni sajátosságokat. A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok szociális körülményeinek, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek, anyagi lehetőségeinek különbözőségét.

Óvodáinkban – a nemzeti köznevelési törvényben foglaltak szerint- **szülői igényre**, lehetőség van - a hét egy napján **hiteléttel** való ismerkedésre. A **Biblia óra** – **a fenntartó által biztosított foglalkozás**, melyen a gyermekek megismerkednek a biblia általános üzeneteivel, gondolataival, a bibliai történetek tartalmával. A biblia foglalkozások célja a bibliai történetek megismerése, erkölcsi, jellembeli tulajdonságok megalapozása. **Igény szerint lehetőséget biztosítunk más felekezetek, egyház által tartott foglalkozásra.**

A biblia órákat vagy hittan foglalkozásokat az óvodákban az intézményvezető által kijelölt helyiségben az egyház által megbízott hitoktató / vagy pedagógus végzi. A foglalkozások a hét egy napján, lehetőség szerint 8,00 – 8.30 közötti időpontban vannak.

A szülőt, a gyermeket közvetlen partnernek tekintjük, törekszünk arra, hogy megismerjük igényeit-, elégedettségét- és elégedetlenségét. Pontosan kell tudnunk mit várunk el egymástól.

Partnerközpontú működésünk alapvető feltétele, hogy a szülővel és a gyermekkel, mint közvetlen partnerrel jól működő, rendszeres véleményfeltáráson alapuló, folyamatosan fejlődő kapcsolat alakuljon ki, a minőségelvű szolgáltatás biztosítása érdekében. A szülőkkel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik.

Az intézmény menedzselése a szülők felé

- Nyílt napok szervezése a leendő óvodásoknak, szülők fogadása, az óvoda bemutatása
- Bölcsődések látogatása az óvodában
- Szülői értekezlet, a leendő óvodások szülei számára
- Szülői Fórum

Az együttműködés tartalmi formái

Kapcsolattartás formái	Cél, tartalom	Munkaforma
Nyitva tartás alakítása	- napi 10 órás nyitva tartással, illetve rugalmas kezdéssel biztosítjuk a szülők zavartalan munkába állását, továbbtanulását - szülői igényre a nyitva tartás fenntartói engedéllyel meghosszabbítható, illetve havonta egy alkalommal <i>szombati ovi</i> , délelőtt	- egyéni beszélgetés - csoportos beszélgetés - szülői értekezlet, felmérés

	- az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.	
Beíratás előtt nyílt napok	- ismerkedés az óvodával - betekintés az óvodai tevékenységekbe	- egyéni beszélgetés - közös játék a gyermekkel, szülővel
Beiratkozás	- adatfelvétel, tájékozódás a gyermekről	- egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- a család életkörülményeinek megismerése - „anamnézis” kitöltése - szülők szemléletmódjának megismerése - tájékoztató látogatás, ill. szükség szerint	- egyéni beszélgetés - játék a gyermekkel
Óvodakezdés	- új gyermekek befogadása - anyás beszoktatás lehetőségeinek felkínálása - szülő gyermek kapcsolatának megismerése - a szülőtől való elszakadás enyhítése	- közös játék a szülővel, gyermekkel
Szülői értekezlet, réteg szülői értekezlet	- az óvoda programjának megismertetése - óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése - jellemző problémák, kérdések megvitatása - egy-egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése - egy-egy csoportban készült fotók, videó felvételek megtekintése - egy probléma köré csoportosult szülők fóruma - felvilágosító előadás szakember meghívásával	- előadás - csoportos beszélgetés - tréning - mikrocsoportos esettanulmány
Nyílt napok	- betekintés az óvoda mindennapjaiba, előre egyeztetett időpontban	- megfigyelés, közös megbeszélés, - egyéni problémák megbeszélése
Fogadóóra	- rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, a fejlődés nyomonkövetésének megbeszélése - a logopédiai ellátás igénybevételére, fontosságára történő figyelemfelhívás, meggyőzés	- négy szemközt - beszélgetés

		- egyéni fejlődési naplóbejegyzéseinek megbeszélése - a gyermek alkotásai- nak megmutatása
Szülői Szervezet	- szülői feladatok koordinálása - szülői kezdeményezések megvalósítása	- megbeszélés, - értekezlet, - tájékoztatás
Családi sport rendezvények	- életmód, kultúra alakítása - közösségi szellem ápolása - egészséges életmódra nevelés	- csoporton belüli - óvodán belüli
Játék-délelőtt, délután	- közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - szülő-gyermek kapcsolat megismerése - játék elsődlegességének megerősítése	- közös játék - közös óvodai tevékenységek - versenyjáték
Karácsonyváró délelőtt, délután	- közös ünnepre hangolódás - kellemes hangulatú együttes tevékenykedés	- közös barkácsolás, kézművesség
Családi kirándulás	- egészséges életmódra nevelés - szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés - közös beszélgetések kezdeményezése	- kirándulások, túrák
Kirándulás egy adott korosztállyal	- egészséges életmódra nevelés - élményszerzés, ismeretek bővítés - alkalmazkodás eltérő környezethez	- csoportos kirándulás
Hagyományos ünnepek, ünnepélyek	- az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése - vidám hagyományápolás	- szervezés - közös ünneplés - vidám vetélkedés - közös tánc
Munka-délelőtt, munka-délután	- kellemes hangulatú közös játék és tevékenységi eszközök készítése - az elkészített eszközök hasznosságának bemutatása - egymás megismerése	- közös munkatevékenység - beszélgetés

Egy gyermek egy virág akció	- közös természetszépítés - közös munkálkodás	- közös beszélgetés - közös munkálkodás
Intézményi és Alapítványi programok, nyílt bevételes rendezvények	- az óvoda támogatási lehetőségeinek bővítése - közösségépítés - szülők-dolgozók gyermekek kulturált kikapcsolódásának biztosítása	- szervezés - kulturált szórakozás
Igény-és elégedettségmérés	- Partneri igények figyelembe vétele	- kérdőíves felmérés

Az együttműködés várható eredményei:

- ✓ Működnek és újakkal bővülnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a gyermek személyiségének fejlesztését, képességeinek kibontakoztatását, a szülők és az óvoda.
- ✓ Az óvoda a szülőkkel együttműködve, azonos célokkal biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet
- ✓ A szülők naprakész információkhoz jutnak gyermekeik fejlődéséről.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI TERV

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkoról kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése a nemzeti nevelési program szerves része, így válik az egészségpedagógia az óvodapedagógia kulcsfeladatává. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja minőségfejlesztő programjába, biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja életmódbeli különbségeket.

Az egészség hármass (testi, lelki, társ kapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Elméleti kitekintés, alapfogalmak

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke, nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése ezért az egyed, illetve a közösség egész életén át az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társ kapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi.

• *Egészség*

Egészségügyi Világszervezet /WHO/ meghatározása szerint: „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya”

Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az **óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.**

Az egészség dimenziói:

- **biológiai egészség:** a szervezetünk megfelelő működése
- **lelki egészség:** személyes világnézetünk, magatartásbeli alapelveink, illetve a tudat nyugalmanak és az önmagunkkal szembeni békének a jele
- **mentális egészség:** a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- **emocionális egészség:** az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége
- **szociális egészség:** másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége

Az *egészség* modern értelmezése a testi, valamint a lelki és társ kapcsolati jólétet, az aktív alkalmazkodó- és teljesítőképességét foglalja magában.

Az óvodai nevelés az *egészség* fogalmának anatómiai-orvosi meghatározói mellett szociális tényezőket is figyelembe vesz.

- **Egészségfejlesztés**

Az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, magában foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéne, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit.

A WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, mely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket figyeljék, javítsák.

- **Egészségnevelés**

A WHO meghatározása szerint olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetben élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Az óvoda szerepe az egészségfejlesztésben

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarat és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé (szokássá) alakítja az egészségvédő magatartást.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más érdekelt társadalmi szervezetnek alapvető feladata van.

Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése – rendszerileg – kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és -fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre.

Az óvodai egészségügyi szolgálat visszatérő feladata a gyermekek fogászati gondozása, preventív és terápiás ellátása. A csoportos fogászati (és más szűrővizsgálatok) megszervezése is megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem megelőzését (korrekt tájékoztatással, mesébe ágyazott ismeretbővítéssel.) Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel.

Helyzetelemzés /Kisújszállás város egészségfejlesztési tervéből/

- **A település egészséget befolyásoló tényezői**

A város belterületi levegőjének állapotára, a levegő szennyeződésére leginkább az ipari üzemek, telepek és az állattenyésztő telepek vannak negatív hatással.

A város ivóvízellátását 17 db mélyfúrású kút biztosítja, a felszín alatti vizek igénybevétele. A kutak vízminőség vizsgálatát az ÁNTSZ végzi. Az ivóvíz minősége jelenleg a hatályos jogszabályoknak nem felel meg, de folyamatban van egy ivóvízminőség-javító program, amelyben Kisújszállás is részt vesz 40 másik településsel. A beruházás befejezését követően az ivóvíz minősége várhatóan meg fog felelni a hatályos előírásoknak, és több kilométernyi gyakran meghibásodó azbeszt ivóvízvezeték is kicserélik.

A város területén kedvező a termálvíz beszerzési lehetősége. A városban gyógyító hatású termálvizes gyógy és strandfürdő üzemel.

Kisújszállás belvízveszélyes területen található, ezért kedvezőtlen, hogy sok eredetileg talajvíz elleni szigetelés nélküli épület épült a városban az 1970-es évek előtt. Az utólagos talajvíz elleni szigetelések sok esetben nem tökéletesek, vagy a régebbi alászigetelések tönkrementek, ezért sok a nedves, dohos épület. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság többsége ilyen épületekben lakik.

Az ipari létesítmények többsége az iparterületen található. A 4. számú fő közlekedési út 2012 óta elkerüli a várost. Ez korábban veszélyforrást, magas jármű forgalma miatt jelentős zajterhelést jelentett az út menti területeken.

- *Az intézményünk demográfiai jellemzői (látható és tervezett adatok)*

	2016/17. nevelési év	2017/18. nevelési év	2018/19. nevelési év	2019/20. nevelési év	2021/22 nevelési év	2022/23 nevelési év	2023/24 nevelési év	2024/25 nevelési év
3 - 4 évesek	74	80	59	60	50	64		
4 - 5 évesek	87	74	63	70	65	81		
5- 6 évesek	81	84	71	65	50	78		71
Összesen	303	308	297	300	260	272	267	256

- *Egészségi helyzetkép, problématerkép*

Alapvetően nagyon kevés adattal rendelkezünk a lakosság egészségi állapotáról. Az adatok általában nincsenek lebontva városi szintre, az egészségügyi szolgáltatók pedig nem kötelesek adatot szolgáltatni. /Csak a 2012. évre állnak rendelkezésünkre adatok/

	NEVELÉSI ÉV					
	2006/ 2007	2007/ 2008	2008 /2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012

3-14 éves korosztály						
Mozgás-szervrendszer rendellenességek (Lúdtalp, tartási rendellenességek, scoliosis, M. Scheuermann) :	26,5%	25,8%	29,4%	22,9%	23,4%	22,3%
Túlsúly:	8,6%	8,1%	8,3%	13,2%	13,9%	11,7%
Szem és látás (fénytörési hibák, színlátás zavara):	4,3%	5,4%	4,7%	5,7%	6,6%	5,5%
Légúti betegségek (asthma bronchiale, rhinitis allergica):	2,7%	1,9%	2,3%	3,2%	3,2%	2,5%
Szív-érrendszer (ritmuszavarok, cardiomyopathiák):	1,1%	0,4%	0,7%	0,8%	0,1	0,3%
Magas vérnyomás:	0,0%	0,1%	0,7%	1,4%	0,2%	1,4%
Emésztőrendszer (lisztérzékenység, tejérzékenység, tejcukor-érzékenység, ételallergia) :	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%
Diabetes Mellitus:	0,2%	0,1%	0,2%	0,3%	0,0%	0,0%
Epilepszia:	0,5%	0,4%	0,3%	0,7%	0,3%	0,1%
Magatartási zavarok:	0,6%	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%

A **mozgásszervi rendellenességek** száma 2004-től folyamatosan nő a 3 és 14 év közötti korosztály körében, több mint egyedük érintett.

A **túlsúlyosok** száma folyamatosan emelkedik mindkét korosztályban. A 3 és 14 év közötti korosztályban ez már 8% felett van.

A **szemproblémával küzdők** száma hektikusan változik. A légúti betegségek száma is nő.

A **szív- érrendszeri, magas vérnyomás** rendellenességek száma is nő. Egyre több az **emésztőrendszeri betegséggel** küzdő gyermekek száma. A **magatartási zavarok** száma is emelkedik.

• ***A település ellátó rendszere, az óvodás korú gyermekekre fókuszálva***

A jó egészség elsősorban nem az egészségügyi szolgálaton vagy az orvoson múlik. Egészségi állapotunkat elsődlegesen mindennapi döntéseink, közvetlen környezetünk, a család, az óvoda, az iskola a munkahely, a lakóhely határozzák meg. Az egészségügyi ellátórendszer fő feladata a gyógyítás.

- 1 gyermekorvosi körzet,
- 2 vegyes fogorvosi körzet,
- 6 védőnői körzet,
- 4 iskola-egészségügyi körzet
- Ügyeletes ellátás Karcagon működik.

Az iskolafogászati feladatokra egy dentálhigiénés végzettségű alkalmazottat foglalkoztatnak, aki mind a két vegyes körzet ilyen irányú feladatait ellátja

A segítő kapcsolatok színterei, kapcsolódási pontok (család, szülői szervezet, gyermekorvos, védőnő, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, egészségügyi intézmények, rendvédelmi szervek)

/Részletesen 20. pont alatt/

Család: a gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába

Szülői szervezet: óvoda- család közös programjai, szülői fórumok

Gyermekorvos, fogorvos: betegség megelőző, illetve a már kialakult betegségek korai felismerését célzó tájékoztató anyagok közreadása a rendelőben, a dentálhigiénés nevelés folytatása, teljessé tétele az óvodákban

Óvodai szociális segítő: egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

Védőnő: - a fejtetvesség további kezelése, óvodáskort megelőző tapasztalatok átadása

Pedagógiai Szakszolgálat: pszichológus segítségnyújtása, nevelési tanácsadás

Gyermekjóléti Szolgálat: halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatásában segítségnyújtás az óvoda részére

Az egészség fejlesztési terv célja

- A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézmény óvodáiban minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A folyamat eredményeképpen a pedagógusok az óvodákban végzett tevékenységeket, a pedagógiai program megvalósítását és a szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét az intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvezőirányú változását idézze elő.

Az egészségfejlesztés feladatai, módszerei az óvodában

Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat egyaránt vonatkozik a testi (szomatikus), a lelki (értelmi, érzelmi, akarat) és szociális (társas, közösségi) nevelő tevékenységre.

Az óvoda pedagógiai programjának egyik kerete az egészséges életmódra nevelés, ezen belül az egészségvédelem és egészségfejlesztés.

/Részletesen 15.1; 15.2;15.3. pontok alatt/

1. Testi nevelés fejlesztés

- **Személyi higiéniai fejlesztés:**

Személyes tisztálkodás, higiénés szokások alakítása; a kézmosás szokássá fejlesztése, a saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés) használata, helyes WC és WC papír használat.

- **Környezethigiéniai fejlesztés:**

Magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását: a csoportszobák szellőztetését, a megfelelő fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztán tartását, gondozását, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását, a játékeszközök higiénáját, rendben tartását.

Tágabb értelemben a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is.

- **Egészséges táplálkozás:**

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az óvodáskorú gyermek táplálkozási szükségletét nem lehet a felnőttek szükségleteihez arányosítani, mert a kisgyermek anatómiai-biológiai sajátossága más. Az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja. Az étkezéshez való előkészületben, az önkiszolgálás folyamatában a gyermekek is részt vesznek – életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében az óvodákban szülői támogatással gyümölcs- vagy zöldségnapokat szervezünk. Az óvodapedagógus a gyermekeket új ízekkel is megismerteti, a gyermekek részt vehetnek ételkészítésben pl. saláta.

- **Mindennapos testnevelés, testmozgás:**

A gyermek mozgásigényét igyekszünk folyamatosan kielégíteni, ezért a mozgásfejlesztés és a mozgáskultúra elsajátítása nem különálló feladat. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. A mozgásszükségletet a regenerálódást biztosító pihenés egészíti ki (csendes pihenő, alvás biztosításával, alvásigény figyelembe vételével). A mozgásigény kielégítésének lehetőségei:

- Játékos tevékenység
- Mozgás a szabadban
- Mindennapos testnevelés
- Szervezett mozgás foglalkozás

- **Baleset-megelőzés feladatai:**

Intézményünkben az óvodák teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, a napirend folyamatában biztosítjuk a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelünk a baleset megelőzésére.

Az óvodáskorú gyermeknek — életkori sajátosságai miatt — még nincs veszélyérzete, ezért az óvodapedagógus feladata a gyermek testi épségének megőrzése, illetve figyelmének ráirányítása a környezeti veszélyekre. A nevelési év elején feladatunk az óvodai csoportszobák, öltözők, mosdók áttekintése, a balesetveszély megelőzése, elhárítása érdekében. A tanév során erre is folyamatosan figyelünk.

A gyermekek egészsége, testi épségének védelme érdekében minden óvodai dolgozó kötelessége a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra, a tilos és elvárható magatartásformákra a figyelmet felhívni. Az óvodai nevelési év megkezdésekor, foglalkozások alkalmával a csoportszobai, udvari játékok használatával kapcsolatosan, séták, kirándulások, egyéb külön szervezett tevékenységek előtt felhívjuk a gyermekek figyelmét a eszközök helyes használata, a közlekedésre, a helyes viselkedésre. Az ismertetés a gyermekek életkorának megfelelő szinten történik. Tényét, tartalmát, időpontját az adott csoport csoportnaplójában dokumentáljuk.

A baleset-megelőzést segíti az óvodai szokás- és szabályrendszer rögzítése, melyet a gyermekekkel újra és újra felelevenítünk. Az elméleti ismeretek (szabályok, tilalmak, stb.) átadása mellett a különböző társasjátékok, szituációs játékok, mesék, stb. alkalmazása is igen sikeres és hasznos lehet.

Az intézmény Házi rendjének *A gyermekekre vonatkozó óvó-védő előírások, szabályok, gyermekvédelem* szakasza részletesen tartalmazza az intézmény baleset-megelőzési feladatait.

• **Lelki egészség nevelés feladatai**

Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, rugalmas betartását, a napirendi tevékenységek készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését a stressz hatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések megértését és megoldását. A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai: a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása, a normatartás elsajátítása és a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

• **Beilleszkedési képesség gyakorlása**

Az óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének, a társakkal, felnőttekkel való kapcsolattartás képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása.

A közösségbe való tartozást az összetartozást segítik a közös élmények, tevékenységek. A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket kívánja:

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása személyesen, illetve csoportos tevékenység során;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- a családi háttér szerinti különböző egészségi lehetőségek megértése, lehetőség szerinti javítása;
- más gyermekközösségekkel, egyesületekkel kapcsolattartás, barátkozás;

- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása

- **Alkalmazkodó képesség fejlesztése**

Az alkalmazkodás az egészségtudományban a szervezetnek az adott környezeti és/vagy ingerfeltételekre adott elviselő reakcióját jelenti; az egészségfejlesztésben pedig az egyednek a szociális-kulturális normák és formák iránti elvárásait, a harmonikus személyközi kapcsolatokra és önmegvalósításra vonatkozó képességét és készségét fejezi ki.

Napjaink globalizációs környezete ilyen alkalmazkodó képességeket igényel a jövő felnőtteitől:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatok tisztelőben tartása, udvarias (segítő) viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel.

- **Önismeret, önellenőrzés fejlesztése**

Az egészség, mint folyamat a következő visszatekintő, önellenőrző és korrigáló pszichikus képességeket igényli az óvodáskorban:

- véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése);
- az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete, rizikóhelyzetek elkerülése;
- a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése);
- más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, óvodában, más csoportokban);
- a meglévő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója;
- rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

- **A szociális egészség fejlesztési feladatai**

Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását is elvégzi.

E nevelési feladat a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

Az óvodának mint társadalmi intézménynek a zavartalan működéséhez és sikeres nevelőmunkájához nélkülözhetetlen a harmonikus légkör.

Az együttműködés során keletkezett feszültségek feloldására, a másság különbözőségeinek elfogadására, baráti kapcsolat létesítésére van igény páros kapcsolatokban, illetve az együttjátszó gyermekcsoportokban. Az óvodai csoport tagjait összekötő személyi kommunikáció (beszéd, társalgás) és együttműködés (közös játék) forrasztja össze (egészen az „én csoportom” tudatáig). A gyermekcsoportban az óvodapedagógus az egészséges életmód szempontjából is mintaadó személy, ezért felelőssége az egészség megőrzésére és fejlesztésére is kihat.

- **Esélyteremtés biztosítása**

Az esélyteremtés magában foglalja a másság elfogadását, azaz egy olyan másik személynek egyenlő társként történő elfogadását, aki a mindennapi életben, átlagos jellemzőkkel mérve, eltérő személyiség, és akit eltérése miatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget.

Az óvodapedagógus alapfeladata e kérdésben a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel. Az óvodapedagógusnak hangoztatott elve legyen az, hogy a fogyatkozással élő gyermek nem beteg, hanem más: más az életmódja, más a teljesítménye, több segítséget igényel. Elő kell segíteni, hogy a gyermek önállóan tudjon közlekedni (eligazodni), szükségleteit (kívánságait) jelezni, az óvodai személyzettel kommunikálni és a csoportban szokásos viselkedést megvalósítani.

A befogadás megvalósításának menete: az óvodapedagógus ismerteti a gyermek nevét, jelét, azt, hogy az új óvoda szívesen jött a csoportba, majd utal arra, hogy a közös élet, a játékos mindennapok során milyen figyelmesség mellett fogja ő is jól érezni magát. Ezt követően a dajka segítségével bemutatja a csoport játékait, ismerteti a játékokkal kapcsolatos szokásokat, a kiszolgáló helyiségeket, hogy a kisgyermek gyorsabban tájékozódjék a csoportban, az új helyzetben keletkezett félelme, szorongása megelőzhető legyen.

- **Az integráló nevelés körülményeinek fejlesztése**

Fontos, hogy az óvoda nevelőközösségének tagjai a gyermek fogyatékoságát ne alkalmatlanságként, ne képesség hiányaként, betegségi állapotként értelmezzék, hanem olyan élethelyzetnek minősítsék, amelyben a környezet alakításával, sajátos neveléssel-oktatással a sérült életminősége javítható.

Sajátos nevelési feladatot jelent a beszédhibás gyermekek fejlesztő nevelése. A beszédzavar óvodai körülmények között leggyakrabban félelem, izgalom és kudarckerülés hatására lép fel.

- **Szociális hátrányokkal küzdők nevelése**

Okok lehetnek: családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása (durva bánásmód, alacsony jövedelem, saját otthon hiánya, kisebbségi megkülönböztetés és más hátrányos körülmény). Az óvodai nevelést is érinti a gyermekek óvodai integrációja, amelyet a nyelvi kommunikációs hátrányok és kisebbségi előítéletek, kedvezőtlen higiénés szokások, viselkedési normák gátolnak, és akadályozzák a másság elfogadását. Az együttnevelést olykor az akadályok halmozódása tovább hátráltatja.

A társadalmi beilleszkedés és az eredményes személyiségfejlesztés szempontjából meghatározó jelentőségű a mélyszegénységben élő, rossz családi körülmények között nevelkedő gyermekek óvodai integrált nevelése. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai „megelőző” egészségneveléséhez szükség lehet a gyermekvédelmi szakhálózat (jogi, pedagógiai, egészségfejlesztő) segítségére, a szülői szervezetek, munkaközösségek társadalmi összefogásának igénybevételére.

- **Gyermekebántalmazás megelőzése**

A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az óvodai életbe. A veszélyeztetettség hátterében leggyakrabban alkoholist, kábítószer-élvező, bűnöző magatartású, elhanyagoló munkanélküli családi háttér fedezhető fel.

A felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó vagy orvosi tanácsadó bekapcsolásával, illetve több óvodában szülői klubok, nyílt óvodai napok programjával, közös rendezvényekkel valósítható meg.

A bántalmazott gyermek az óvodapedagógus felderítheti – az olykor hosszan tartó –bántalmazás nyomait, és intézkedhet (a szülőknél vagy a gyámhatóságnál) a bántalmazás megszüntetése iránt.

- **Dohányzás megelőzésének óvodai programja**

Megelőző intézkedésként tilos az intézmény egész területén a dohányzás. Keressük azokat az óvodai egészségfejlesztő programokat, melyek alkalmazhatók az óvodai nevelésünk során.

A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

- Támogató környezet létrehozása
- Egyenlő hozzáférést biztosító nevelés megteremtése
- Kompetenciafejlesztés
- Differenciálás
- Kooperatív technikák
- Óvoda-iskola átmenet
- Óvodai fejlesztő program

Az óvodáinkban biztosítjuk azt a befogadó, támogató környezetet, amely a gyermekek esélyegyenlőségét megalapozza. A gyermek óvodába érkezésétől arra törekszünk, hogy a szülő bizalommal forduljon az óvodapedagógusok felé. Kiemelten fontos az érintett családokkal való kapcsolattartás a gyermek óvodába érkezésétől, folyamatosan.

Az esélyegyenlőség egyik lényeges eleme az erőforrások biztosítása. Ez jelenti a pedagógusok szellemi fejlesztését, hogy tájékozottak, módszertanilag felkészültek legyenek. Megvalósult továbbképzéseink segítségével átgondoltabban tudjuk esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatainkat végezni.

Az intézményben több éve kialakult rendje van a belső hospitálásnak, melyet az egymástól való tanulás egyik elemeként építettünk ki.

A pedagógiai programunk tevékenységrendszerét a képességekre alapozzuk, ezzel is elősegítve a gyermekek egyéni fejlesztését.

Az esélyegyenlőséget biztosítják azok az újszerű pedagógiai módszerek, amelyekre minden óvodai csoportban felkészültek pedagógusaink: kooperatív technikák, differenciálás. A differenciálás, mint módszer és mint szemléletmód épült be a pedagógiai programunkba és az óvodai fejlesztésbe. Mindez segíti a gyermekek közötti elfogadó, támogató szemlélet kialakítását is.

Az esélyegyenlőséget szolgáló támogatásból anyagi forrás biztosítása az alábbiakra:

- kulturális rendezvényekre jutás támogatása (belépők, utazás költsége, autóbusz bérleti díj)
- a gyermekek részére – az óvodai programokhoz kapcsolódóan: irodaszerek, könyvek, hangszerek, játék, ruházat, cipő, sportruházat, sporteszközök vásárlása egyéni használatra;
- óvodai kiránduláson való részvétel biztosítása

A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

A CSOPORTSZERVEZÉSRŐL

Az intézmény óvodáiban - sajátosságainak megfelelően szervezhet:

- vegyes életkorú csoportokat
- részben osztott csoportokat
- homogén /kis - középső – nagycsoportokat.

Az óvodáinkban a csoportszervezés kérdése a nevelőtestület és az intézmény vezetés szakmai kompetenciája.

A csoportszervezésre több tényező befolyással van:

- a gyermeklétszám összetétele,
- a gyermekek életkori eloszlása,
- a szülői és fenntartói igények.

KOMPETENCIAFEJLESZTÉS ÓVODÁSKORBAN

A „kulcskompetenciák” azok a kompetenciák, amelyek a személyes önmegvalósításunkat, a társadalmi beilleszkedésünket, aktív polgári szerepvállalásunkat és a foglalkoztatásunkat szolgálják. A gyermek, az „egyén” kulcskompetenciáinak fejlesztése már óvodáskorban is megvalósítható, fontos feladatunk, a képességfejlesztés által.

A kompetenciafejlesztés óvodáskorban –a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodóan, az óvodai élet tevékenységeibe építve – az óvodapedagógus részéről nagyfokú tudatossággal valósítható meg.

PÁLYÁZATI TEVÉKENYSÉG

TÁMOP 3.3.3-08/1-2009-0008	„Kéz a kézben”	2010	<i>Konzorciumi pályázat- Kossuth Iskola a pályázó</i> Az óvoda – iskola átmenet támogatása, hospitálásokkal közös műhelymunkákkal az óvoda-iskola átmenet eredményesebb gyakorlati megoldásait sikerült a tanítókkal együtt megvalósítani. Iskolát kezdő HHH gyermekek részére szervezendő „Gólyafióka” tábor
27/2011. (IX.14.)KIM rend. az esélyegyenlőséget szolgáló támogatásokról	-	2011	Esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő tevékenységek, programok szervezése, fejlesztő eszközök beszerzése és a HHH gyermekekkel foglalkozó pedagógusok illetménykiegészítése
26/2012.(V.9.)KIM rend. az esélyegyenlőséget szolgáló támogatásokról	-	2012	Esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő tevékenységek, programok szervezése, fejlesztő eszközök beszerzése és a HHH gyermekekkel foglalkozó pedagógusok illetménykiegészítése
TÁMOP-3.2.11	„Kisújszállás: Itt mindenkire szerep vár ”	2009	Táborok szervezése kettő évben a HHH gyermekeknek: - Egészséges életmód tábor - Egy-Más-Ért tábor
TÁMOP-3.2.11	„Van új a nap alatt ”	2011	Művészeti programok a óvodákban a Művészeti Iskola közreműködésével
TÁMOP 3.1.7- 11/2-2011 - 0055	„ Az élet kihívás – fogadd el”	2012	Referencia intézmények országos hálózatának fejlesztése / Pitypang Óvoda Az óvoda pedagógusai részére, a referencia intézményi feladatokra való felkészítésben nyújtott forrást; továbbképzések, eszközbeszerzések támogatásához és eljárásrendek kidolgozásának dokumentációs feladataihoz.

Zöld Óvoda pályázat	-	2009 2012	Pitypang Óvoda
Zöld Óvoda pályázat	-	2011 2014	Petőfi Óvoda
30/2012.(IX.28.)EMMI rend. az esélyegyenlőséget szolgáló támogatásokról	-	2012	Esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő tevékenységek, programok szervezése, fejlesztő eszközök beszerzése és a HHH gyermekekkel foglalkozó pedagógusok elismerése
TÁMOP 3.1.17-15	„Hátránykompenzáció, tehetséggondozás és hálózatépítés...”	2017	<i>Fenntartói pályázat</i> Hátránykompenzáció, tehetséggondozás és hálózatépítés a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy köznevelési intézményeiben
TÁMOP-5.2.10-16/1	„Kora gyermekkor program a megfélemlítés megelőzésére”	2017	Petőfi Óvoda pályázata, pilot program, az intézmény felkérést kapott a részvételre.
EFOP-3.1.3-16-2016-00001	„Esélyteremtő Óvoda” - pályázat	2018	Béla Király Úti Óvoda, Mocorgó Óvoda telephelyeken valósul meg. A pályázat célja, hogy országszerte együttműködéssel létre jöjjön egy olyan intézményhálózatot, melynek tagjai az esélyteremtő nevelési eljárásokat eredményesen alkalmazzák és képesek azokat más óvodákkal is megismertetni. Mindezzel hozzájárulva a hátránykompenzáló képesség hatékonyságához, a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok mérsékléséhez.
NTP-OTKP-18	„ A hazai és határon túli óvodai tehetségkibontakoztató program támogatása.”	2018	A tehetségkibontakoztatás támogatása.
EFOP 3.2.6-16-2016-00001	"A tanulók képesség- kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben"	2019	Pitypang Óvoda A pályázat célja: a partnerintézményként az átvett zenei módszerek, új tanulási formák alkalmazása a zenei tevékenységekben, Kodály Zoltán és Forrai Katalin

			tradicionális zenei értékeire építve, a mai gyermekekhez igazodó művészeti eszközök tudatos bevonásával.
Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 számú projekt	"A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben"	2016	A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben" című projekt keretében, a partnerintézményeként az átvett zenei módszereket, új tanulási formákat alkalmazzuk a zenei tevékenységeinkben. Mindezek Kodály Zoltán és Forrai Katalin tradicionális zenei értékeire épülnek, és a XXI. századi egyéni fejlesztéseket erősíti meg, a mai gyermekekhez igazodó művészeti eszközök tudatos bevonásával.

Több városunkban megvalósuló pályázathoz kapcsolódhatott az intézményünk, így az óvodásainkon és az óvodapedagógusokon keresztül vettünk részt az alábbi pályázatokban:

TÁMOP 3.2.3/08/2 „Itt mindenki szerep vár ” –
TÁMOP 3.2.11/10 „Az egészségesebb gyermekeinkért” -
TÁMOP 3.2.11 /10 „Van új a nap alatt”

INTÉZMÉNYI JÓ GYAKORLATOK

➤ **A kompetencia alapú nevelés horizontális elterjesztése több tagintézményből álló óvodában**

Több tagóvodából álló óvodai intézményben a kompetencia alapú nevelés rövid időn belül megvalósuló intézményi elterjesztése, a teljes intézményi lefedettség megvalósítása. A jó gyakorlat átvétele segíti a több tagóvodából álló összevont óvodai intézmények gyakorlatában a kompetencia alapú nevelés /vagy hasonló újszerű módszerek intézményi elterjesztésének megtervezését, metodikáját, pozitív pedagógiai attitűd kialakítását, újabb pedagógusok bevonásának lehetőségeit. Biztosítja a széleskörű tanulószervezet kialakítását.

➤ **Környezettudatos magatartás alakítása Zöld Óvoda programokkal**

Eredményes környezeti nevelés megvalósítása, kevésbé kedvező földrajzi, környezeti adottságok mellett, Zöld Óvodai programok beépítésével, a fenntartható fejlődést segítő szemlélet kialakítása. Az óvodás gyermekek környezettudatos beállítódásának megalapozása, közös programokkal a családok pozitív környezeti attitűdjének kialakítása.

A kidolgozott jó gyakorlat gyermekközpontú pedagógiai eljárásokat tartalmaz. A célok elérése érdekében kiemelt eszközünk a játék, a gyermekek változatos tevékenykedtetése, az ismeretszerzés sokszínű lehetőségeinek biztosítása: kísérletezések, séták, túrák, kooperatív együttműködési formák során. A tapasztalati megismerést projektek feldolgozásával érjük el, melyben az óvodai tevékenységek szoros kölcsönhatásban állnak egymással, így komplex módon fejlesztik a gyermeket. A közös élmények, a közös tevékenykedtetés alkalmával korszerű tanulószervezési módokat alkalmazunk.

Jó gyakorlatunk az óvodás gyermek külső és belső környezetének megismerését célozza meg, ehhez ad elméleti és gyakorlati ismereteket, útmutatást. bemutatandó jó gyakorlat kiemelten szolgálja a szociális kompetenciák, az anyanyelvi nevelés kompetencia terület, valamint a tanulás tanuló kompetencia területek fejlesztését. A közös élmények, tevékenységek segítik egymás elfogadását. A kooperatív együttműködési formák támogatják a különböző képességű gyermekek együttműködését. A gyermeki próbálkozások, a tevékenykedtetésen keresztül történő tapasztalatszerzés biztosítja az élményalapú tanulást

➤ **OVI-SULI együttműködés, a sikeres óvoda-iskola átmenet támogatásáért**

Jó gyakorlatunk célja

- az óvoda - általános iskola együttműködésének, szakmai együtt gondolkodásának segítése, módszerek összehangolása,
- a gyermekek eredményes, problémamentes iskolakezdésének elősegítése,
- az óvoda- iskola átmenet támogatása, az iskolai beilleszkedés segítése,
- a gyermekek utókövetésének megvalósítása.

A jó gyakorlat segítségével megvalósítható egy eredményes szemléletformálás a pedagógusok körében, a gyermekek egységes, töretlen személyiségfejlődésének elősegítése szempontjából. Az iskolákkal együttműködve kialakítható az a szemlélet, hogy az első osztályba lépve a gyermekek fejlesztése az óvodai módszerekhez igazodik, azt folytatva és tovább fejlesztve alakítja ki a gyermekekben az új környezetben való biztonságérzetet, mely alapja lehet az eredményes iskolai

tanításnak, tanulásnak. A pedagógusok együttműködése ezen módszerek, eljárások megfigyelésével, megvitatásával, alkalmazásának segítségével, az átmenet kérdéskörét egységessé tevő szabályzat elkészítésével, valamint a települési intézmények teljes vertikumát lefedő kompetencia alapú nevelés felvállalásával biztosítja a kudarc nélküli átmenet megvalósulását.

Az óvodai és az iskolai pedagógusok hospitálási tevékenysége, a szakmai konzultációk, munkaközösségi tevékenységek e területek feldolgozását célozzák meg. Az óvodai nyomkövetés és az iskolai utókövetés is azonos területek megfigyelését, mérését, rögzítését kívánja meg.

➤ **Tartásjavítás, köredzés – megújuló óvodai testnevelés**

A kezdődő mozgásszervi elváltozások megelőzése, élményszerű mozgásügyesítés, a mozgásszeretet, az egészséges életmód megalapozása. Az óvodai testnevelés és testi nevelés anyagának tudatos átértékelése, célzott bővítése ezt a célt szolgálja.

A jó gyakorlat a gyermekek életkorából adódó mozgásszeretetre épít és olyan játékos, főleg utánzásra épülő élményszerű gyakorlatok, mozgásügyesítő játékok alkalmazását teszi lehetővé, mely által a gyermekek észrevétlenül sajátítanak el olyan tartásjavító elemeket, amelyekkel megelőzhetőek a gyermekkori tartásdeformitások. A különböző nehézségi fokozatú gyakorlatok lehetőséget adnak a differenciálásra, a gyermeknek önmaga kipróbálására. A köredzés, mint újszerű szervezeti forma lehetőséget nyújt a folyamatos tevékenykedésre, nincs várakozási idő, ezáltal a gyermekek intenzív, de játékos terhelésnek vannak kitéve, amely jótékony hatással van szervezetükre, közérzetükre. A különböző játékos gyakorlatok, az ügyesség, a bátorság, a gyorsaság, az erőnlét kipróbálási lehetőségei sikerélményhez juttatják a gyermekeket, s rendszeres alkalmazásuk a mozgás szeretetét, az egészséges életmód igényét alakítja ki bennük

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A pedagógiai program érvényességi ideje: Jelen Pedagógiai Program 2025. szeptember 1-vel lép hatályba és határozatlan időre szól.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- törvényi változások
- szervezeti átalakítás
- alapidokumentum módosítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol
- pályázati kötelezettség

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az intézmény vezetőjéhez
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek
- nevelőtestület elé terjesztés során szóban véleménykérés, döntés a módosítás elfogadásáról

A program változtatás utáni jóváhagyásra kötelezett:

- a 2011. évi CXCV. törvény szerint
- fenntartói jóváhagyás

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatalának rendje:

Intézmény honlapján: <http://kisuj-ovoda.baptistaoktatasi.hu/>

Az óvodák az intézmény nevelési programját, a nevelői szobában helyezik el.

A programba, az igazgatóval való előzetes egyeztetés alapján bárki betekinthez.

Az új szülők részére szervezett tájékoztató szülői értekezleten, az óvodapedagógusoknak tájékoztatást kell adni az intézmény pedagógiai programjáról.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák
<http://www.ofi.hu/tudastar/nemzetkozi-kitekintes/egesz-eleten-at-tarto>
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár. Alex-Typo, 1992.
- Bíró Antalné: Pszichológiától pedagógiáig. Alex-Typo, 1993.
- Bukovicsné, N. J. (2012): Egészségfejlesztési feladatok az óvodában. In: Darvay, S. (szerk.): Tanulmányok a gyermekkori egészségfejlesztés témaköréből. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. 54-66.p.
- Csabai Katalin: Lexi. Zeneműkiadó, 1993.
- Demeter Kinga szerk.: A kompetencia. Országos Köznevelési Intézet, 2006
- Dr. Bucherna Nándorné – Faust Dezsőné – Zadravecz Teréz: Néphagyományörzés az óvodában. Hani Alapítvány, Budapest, 1991.
- Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin – Dóka Jánosné: Integrált személyiségfejlesztő program osztatlan óvodai csoportban. Hajdúböszörmény, 1993.
- Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin: Lépésről lépésre. Óvodai fejlesztő program. Hajdúböszörmény, 1997.
- Dr. Fejes Erzsébet – Konder Gyuláné dr.: Mesélő természet. Kincs Könyv Kiadó, 1995.
- Dr. Juharosné Molnár Piroska: Pedagógiai bábjáték. Kecskemét, 1989.
- Dr. Kovács György – Bakos Éva: Játék az óvodában. Debrecen, 1995.
- dr. Tóthszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. FER-co Kft., 1994.
- „Egészséges életmód projekt” – résztvevői” Jó gyakorlat”
- Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék. Borsodi Nyomda Kft., 1994.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában. Editio Musica, Budapest, 1991.
- Kisújszállás város egészségfejlesztési terve 2009-2020.
- Kocsis Lászlóné – Rosta Katalin: Ez volnék én. Logopédiai Kiadó, 1993.
- Kommunikáció, önkifejezés az óvodában és az óvodapedagógus képzésben. Hajdúböszörmény, 1993.
- Kompetencia alapú komplex óvodai programcsomag
- Kondacs Mihályné – Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Budapest, 1993.
- Kovács Lajosné: Vigyázok rád. A természet szeretete és a magyar nyelvi nevelés. Multipress Bt., Százhalombatta, 1994.
- Körmöci Katalin: Vélemények vegyes életkorú csoportokról pro és kontra
- Körmöci Katalin: Személyes bánásmód vegyes életkorú óvodai csoportban
- Kuti István – Kuti Istvánné: Körlánc. A környezeti nevelés választható óvodai programja. Kecskemét, 1998.
- Kuti István – Kuti Istvánné: Környezeti nevelés az óvodában. Kecskemét, 1995.
- Lázár Katalin: Népi játékok. Planétás Kiadó, Budapest, 1997.
- Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás – népszokások. Hajdúböszörmény, 1995.
- Mérey Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat, Budapest, 1978.
- Módszertani segédanyag az óvodai nyelvi irodalmi Kommunikációs Programhoz. Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, Debrecen, 1994.
- Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés. OKKER Kiadó, 1997.

- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Szolnok, 1997.
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Köznevelési Intézet, 1998.
- Napról napra – a mi kalendáriumunk. Pedellus Bt., Debrecen 1992.
- Négy vándor – Helyi óvodai nevelési program. Baracs, 1998.
- Négyszínvirág – a vésztői önkormányzati óvoda nevelési gyakorlata. Vésztő, 1998.
- Néphagyományőrző óvodai program. Gödöllő, 1998.
- Óvodai integrációs fejlesztő program / IPR /
- Pereszlényi Éva – A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere Alcius Bt. Bp. 1997
- Pereszlényi Éva – Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Játék – Mozgás- Kommunikáció. Alcius Bt. Bp. 1996.
- Perlai Dezsőné: A gyermeki érzelmek alakulása egyes életkorú csoportokban, 2003.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex, prevenciós óvodai program. Volán Humán Oktatási és Szolgáltató Rt., 1997.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában. Alex-Typo Kiadó- és Reklámroda Bt., 1992.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Szempontok az óvodás korú gyermek fejlettségének megállapításához. Szolnok, 1983.
- Psenákné Gregor Klára: Kötetlenül, komplexen naponta mesével.
- Segédlet az iskolai egészségnevelési, egészségfejlesztési program elkészítéséhez, OM Budapest 2004.
- Stöckert Károlyné: Játékszociológia. Eötvös Kiadó, Budapest, 1995.
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Planétás Kiadó, Budapest, 1997.
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. NT, 1994.
- Zenei nevelés az óvodában. (Szöveggyűjtemény az óvóképző főiskolák hallgatói számára) Hajdúböszörmény, 1994.
- Zilahy Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Sopron, 1996

1. számú melléklet

AZ ISKOLAVÁRÓ ÓVODAI CSOPORT SZAKMAI PROGRAMJA

1. A program indokltsága

Intézményünkben évről évre növekszik azon gyermekek száma, akik a tanköteles kor elérése után további egy év óvodai nevelésben részesülnek. E gyermekek fejlődési üteme, egyéni szükségletei, képességei és fejlettségi sajátosságai indokoltá teszik olyan pedagógiai környezet kialakítását, amelyben fokozott figyelemmel, differenciáltan és az egyéni fejlődési ütemhez igazodva támogatható az iskolakezdéshez szükséges képességek további fejlődése.

Az Iskolaváró Óvodai Csoport létrehozásának célja, hogy a gyermekek számára olyan biztonságos, támogató és ösztönző óvodai környezetet biztosítson, amelyben az óvodai nevelés alapelveinek megtartása mellett kiemelt hangsúlyt kap az iskolakezdéshez szükséges testi, értelmi, érzelmi és szociális képességek megerősítése.

A csoport működése során továbbra is az óvodai nevelés játékos, élményalapú, gyermekközpontú szemlélete érvényesül. A fejlesztés nem az iskolai tanulás óvodai megelőlegezését jelenti, hanem az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek és készségek játékos tevékenységekbe ágyazott, differenciált megalapozását és megerősítését.

Az Iskolaváró Óvodai Csoport szakmai programja szervesen illeszkedik intézményünk Pedagógiai Programjához, annak céljaihoz, alapelveihez és nevelési gyakorlatához.

2. A program célja

Az Iskolaváró Óvodai Csoport alapvető célja, hogy a gyermekek egyéni fejlődési ütemét és szükségleteit figyelembe véve támogassa az iskolakezdéshez szükséges képességek és készségek további fejlődését, valamint az iskolai élethez szükséges pozitív attitűd kialakulását.

Kiemelt céljaink:

- az iskolakezdéshez szükséges képességek és készségek megerősítése;
- a gyermekek egyéni fejlődési különbségeinek figyelembevétele;
- az egyéni szükségletekhez igazodó differenciált fejlesztés biztosítása;
- a tanulási képességeket megalapozó pszichikus funkciók fejlesztése;
- a figyelem, emlékezet, gondolkodás és problémamegoldó képesség erősítése;
- az önállóság, a feladattudat és a kitartás fejlesztése;
- a szociális és érzelmi kompetenciák megerősítése;
- a gyermekek önbizalmának és kompetenciaérzésének támogatása;
- a szabálytudat és az együttműködési készség fejlesztése;
- a sikeres iskolakezdéshez szükséges pozitív attitűd kialakítása;
- az iskolai élethez kapcsolódó szorongások, bizonytalanságok csökkentése;

- az óvoda és az iskola közötti átmenet támogatása;
- az egyéni fejlődési utak nyomon követése és a szükséges pedagógiai támogatás biztosítása.

3. A program alapelvei

Az Iskolaváró Óvodai Csoport szakmai munkájának alapját intézményünk Pedagógiai Programjának alapelvei képezik.

A csoport működésében kiemelt jelentőségű:

Gyermekközpontúság

A gyermek személyisége, egyéni fejlődési üteme, szükségletei és aktuális fejlettségi szintje áll a pedagógiai munka középpontjában.

Egyéni bánásmód

A gyermekek fejlesztése az egyéni sajátosságok, erősségek és fejlesztendő területek figyelembevételével történik.

Differenciálás

A pedagógiai tevékenységek során a gyermekek eltérő képességeihez, tapasztalataihoz és fejlettségi szintjéhez igazodó feladatadás és segítségnyújtás valósul meg.

Játékosság és élményszerűség

A képességfejlesztés elsődleges közege továbbra is a játék, a mozgás, a mese, a zene, az alkotás, a tapasztalatszerzés és a gyermekek aktív tevékenysége.

Komplexitás

A fejlesztési területek nem elszigetelten jelennek meg, hanem egymást erősítve, a gyermek egész személyiségére ható komplex tevékenységekben valósulnak meg.

Inkluzív szemlélet

A gyermekek eltérő képességeinek, fejlődési ütemének és szükségleteinek elfogadása mellett biztosítjuk az egyéni szükségletekhez igazodó pedagógiai támogatást.

Folyamatosság és fokozatosság

A fejlesztés a gyermek aktuális fejlettségi szintjére épül, és fokozatosan, az egyéni lehetőségekhez igazodva történik.

Együttműködés

A gyermekek fejlődésének támogatása érdekében együttműködünk a családokkal, a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel, a logopédussal, valamint az iskolai partnerekkel.

4. Az Iskolaváró Óvodai Csoport szakmai sajátosságai

Az Iskolaváró Óvodai Csoportban a gyermekek nevelése az óvodai nevelés alapelveinek megfelelően történik. A csoport sajátossága a fejlesztési lehetőségek tudatosabb, célzottabb és differenciáltabb szervezése.

A pedagógiai munka során különös figyelmet fordítunk:

- a gyermekek egyéni fejlődési ütemére;
- az erősségekre és a fejlesztendő területekre;
- a tanulási képességeket megalapozó funkciók fejlesztésére;
- a beszéd- és kommunikációs képességek támogatására;
- a mozgás és a finommotorika fejlesztésére;
- a szociális és érzelmi érettség erősítésére;
- az önállóság és feladattudat kialakítására;
- a szabálytudat és együttműködés fejlesztésére;
- a gyermekek sikerélményének biztosítására.

A fejlesztés során törekszünk arra, hogy minden gyermek megtapasztalhassa saját fejlődését és eredményességét, és az iskolakezdéshez szükséges kompetenciák fejlődése pozitív megerősítéseken keresztül valósuljon meg.

5. A fejlesztés kiemelt területei

5.1. Anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés és kommunikációfejlesztés a mindennapi óvodai élet valamennyi tevékenységében jelen van.

Kiemelt fejlesztési területek:

- beszédértés;
- beszédészlelés;
- szókincsbővítés;
- mondataalkotás;
- összefüggő beszéd;
- kommunikációs készség;
- hallási figyelem;
- verbális emlékezet;
- fonológiai tudatosság;
- a megfelelő kommunikációs szabályok kialakítása.

A gyermekek beszéd- és kommunikációs fejlődését mesékkel, versekkel, beszélgetésekkel, dramatikus játékokkal, mondókákkal és egyéb játékos tevékenységekkel támogatjuk.

5.2. Értelmi képességek fejlesztése

A gondolkodási és tanulási képességek fejlesztése során a gyermekek meglévő tapasztalataira és kíváncsiságára építünk.

Kiemelt területek:

- figyelem;
- emlékezet;
- megfigyelőképesség;
- gondolkodás;
- problémamegoldó képesség;
- ok-okozati összefüggések felismerése;
- összehasonlítás;
- rendszerezés;
- szerialitás;
- szabálytudat;
- feladattartás.

A matematikai tapasztalatszerzés során a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő játékos helyzetekben kerül sor a mennyiségi, formai, téri és logikai tapasztalatok bővítésére.

5.3. Mozgásfejlesztés

A mozgásfejlesztés az Iskolaváró csoport mindennapi életének szerves része.

Kiemelt területek:

- nagymozgások;
- mozgáskoordináció;
- egyensúly;
- testséma;
- térbeli tájékozódás;
- téri irányok;
- ritmus;
- szem-kéz koordináció;
- finommotorika;
- grafomotorika.

A mozgásos tevékenységek során törekszünk a mozgás örömeinek megőrzésére, a sikerélmény biztosítására és a gyermekek egyéni teljesítményének fokozatos fejlesztésére.

6. Szociális és érzelmi kompetenciák fejlesztése

Az iskolakezdés szempontjából kiemelt jelentőségű a gyermekek érzelmi és szociális érettségének támogatása.

A fejlesztés során kiemelt figyelmet kap:

- az együttműködés;
- a társas kapcsolatok alakítása;
- a szabályok elfogadása és betartása;
- a konfliktusok megfelelő kezelése;
- az önfegyelem;
- a kudarcátűrés;
- a segítségkérés és segítségadás;
- a mások szempontjainak figyelembevétele;
- az érzelmek felismerése és kifejezése;
- az önbizalom és pozitív énkép erősítése.

A pedagógusok olyan támogató légkört alakítanak ki, amelyben a gyermekek biztonságban érzik magukat, mernek próbálkozni, hibázni és újra próbálkozni.

7. A tanulási képességek alapozása

Az Iskolaváró Óvodai Csoportban kiemelt figyelmet fordítunk azoknak a képességeknek a fejlesztésére, amelyek a későbbi eredményes iskolai tanulás alapját képezik.

Kiemelt területek:

- feladatértés;
- feladattudat;
- feladattartás;
- figyelem tartóssága;
- munkatempó;
- önálló munkavégzés;
- kitartás;
- szabálykövetés;
- önellenőrzés;
- hibajavítás;
- segítség elfogadása és kérése.

A gyermekekkel végzett tevékenységek során fontos szempont, hogy a feladatok fokozatosan nehezedjenek, és a gyermekek a saját fejlődésükhöz mértén élhessék meg a sikert.

8. A program megvalósításának formái

8.1. Napi rendszerességű tevékenységek

Az Iskolaváró csoport mindennapi életében rendszeresen megjelennek:

- tervezett fejlesztő játékok;
- mozgásos tevékenységek;
- mesélés, verselés;
- anyanyelvi játékok;
- matematikai tapasztalatszerzés;
- vizuális és alkotótevékenységek;
- grafomotoros fejlesztést támogató tevékenységek;
- környezeti tapasztalatszerzés;
- társas és szabályjátékok;
- önállóságot fejlesztő tevékenységek.

A napi tevékenységek során a fejlesztés játékba ágyazottan, differenciált formában történik.

8.2. Heti rendszerességgel tevékenységek

- célzott iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységek;
- mozgásfejlesztés;
- grafomotoros fejlesztés;
- logopédiai együttműködés;
- differenciált képességfejlesztés;
- tehetséggondozó tevékenységek;
- az alkalmazott programok és módszerek tervszerű alkalmazása.

A tevékenységek szervezése során a gyermekek egyéni szükségletei és az aktuális fejlettségi állapot alapján történik a differenciálás.

9. Az Iskolaváró Óvodai Csoport sajátos szakmai tartalma

A csoport szakmai munkájában olyan fejlesztő programokat és módszereket alkalmazunk, amelyek komplex módon támogatják az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlődését.

9.1. Mozgáskotta Program

A Mozgáskotta Program alkalmazásával a mozgás és a kognitív képességek összehangolt fejlesztését támogatjuk.

A program alkalmazása során fejlődhet:

- a figyelem és koncentráció;
- az emlékezet;
- a szerialitás;
- a térbeli tájékozódás;

- a mozgáskoordináció;
- a feladattudat;
- a szabálykövetés.

A mozgásos feladatok játékos formában támogatják a gyermekek mozgásos és kognitív fejlődését.

9.2. Sakkjátszótér Program

A Sakkjátszótér Program játékos formában támogatja a gondolkodási és szociális képességek fejlődését.

Kiemelt területek:

- logikai gondolkodás;
- problémamegoldó képesség;
- döntéshozatal;
- szabálytudat;
- kitartás;
- figyelem;
- együttműködés;
- tervezés és előrelátás.

A program során a gyermekek játékos tapasztalatokon keresztül találkoznak a szabályokhoz való alkalmazkodással, a döntési helyzetekkel és a problémamegoldással.

9.3. Robotika Program

A robotikai tevékenységek során a gyermekek életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő eszközökkel, játékos formában ismerkednek az algoritmikus gondolkodás alapjaival.

A tevékenységek támogatják:

- a logikus gondolkodást;
- az ok-okozati összefüggések felismerését;
- a problémamegoldást;
- a kreativitást;
- a tervezést;
- az együttműködést;
- a szabálykövetést.

A robotikai tevékenységek során kiemelt szempont a tapasztalati tanulás és az életkornak megfelelő játékoság.

9.4. „Így tedd rá!” Program

Az „Így tedd rá!” népi játékokra és néptáncos elemekre épülő módszertana komplex módon támogatja a mozgásos, zenei, ritmikai és közösségi képességek fejlődését.

A program hozzájárul:

- a mozgáskultúra fejlődéséhez;
- a ritmusérzék fejlesztéséhez;
- a figyelem és emlékezet erősítéséhez;
- az együttműködéshez;
- az érzelmi biztonság megteremtéséhez;
- a magyar népi kultúra és hagyományok megismeréséhez.

9.5. Grafomotoros fejlesztés

A grafomotoros fejlesztés komplex folyamatként valósul meg, amely a nagymozgások, a testtudat és a finommotorika fejlesztésére épít.

Kiemelt területek:

- megfelelő testtartás;
- váll-, kar- és csuklómozgások;
- szem-kéz koordináció;
- testséma;
- téri irányok;
- finommotorika;
- ceruzafogás;
- vizuomotoros koordináció;
- vonalvezetés;
- grafomotoros készségek.

A gyermekek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő, játékos tevékenységeken keresztül kapnak lehetőséget az írástanuláshoz szükséges előkészítő képességek fejlődésére.

9.6. Logopédiai támogatás

Az intézmény logopédusa az Iskolaváró Óvodai Csoportban az intézményi lehetőségekhez és a gyermekek szükségleteihez igazodva célzott fejlesztő támogatást nyújt.

A logopédiai támogatás kiemelt területei:

- beszédészlelés;
- beszédértés;
- szókincs;
- nyelvi kifejezőkészség;

- kommunikáció;
- fonológiai tudatosság;
- az olvasás- és írástanulás szempontjából fontos nyelvi képességek megalapozása.

A logopédiai fejlesztés az óvodapedagógusok mindennapi nevelő-fejlesztő munkájához kapcsolódik.

10. Együttműködés a NABOK Kossuth Lajos Általános Iskolával

Az óvoda–iskola átmenet támogatása érdekében intézményünk törekszik a **NABOK Kossuth Lajos Általános Iskolával** való folyamatos szakmai együttműködésre.

Az együttműködés lehetséges formái:

- iskola-látogatások;
- az iskolai környezet megismerését segítő programok;
- nyílt órák, bemutató foglalkozások megtekintése;
- pedagógusok közötti szakmai konzultáció;
- közös szakmai programok;
- az óvoda és az iskola pedagógusainak tapasztalatcseréje;
- az iskolába lépő gyermekek bevalásával kapcsolatos tapasztalatok összegyűjtése.

Az együttműködés célja, hogy a gyermekek számára az óvodából az iskolába történő átmenet minél biztonságosabb, kiszámíthatóbb és pozitív élményekkel kísért folyamat legyen.

11. Együttműködés a szülőkkel

A gyermekek fejlődésének támogatása során kiemelt jelentőségű a család és az óvoda együttműködése.

Az együttműködés formái:

- szülői tájékoztatók;
- egyéni konzultációk;
- a gyermek fejlődésével kapcsolatos tájékoztatás;
- fejlesztési javaslatok megfogalmazása;
- az otthoni támogatás lehetőségeinek megbeszélése;
- közös programok;
- az iskolakezdéssel kapcsolatos kérdések és tapasztalatok közös megbeszélése.

A szülőkkel való együttműködés során fontosnak tartjuk az elfogadó, partneri és támogató kommunikációt.

12. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődésének nyomon követése intézményünkben az **OviKRÉTA fejlődéskövető rendszerére** épül.

A nevelési év kezdetén a gyermekek aktuális fejlettségi állapotának megismerése érdekében megfigyeléseket és szükség szerint állapotfelméréseket végzünk.

Az eredmények alapján:

- meghatározzuk az egyéni fejlesztési célokat;
- kijelöljük a kiemelt fejlesztési területeket;
- differenciált pedagógiai tevékenységeket tervezünk;
- rendszeresen megfigyeljük a gyermekek fejlődését;
- dokumentáljuk a fejlődésben bekövetkező változásokat;
- szükség esetén kezdeményezzük a megfelelő szakember bevonását.

A fejlődés nyomon követése nem kizárólag a gyermek teljesítményének mérésére szolgál, hanem a pedagógiai tervezés és az egyéni bánásmód alapját képezi.

13. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

Az Iskolaváros Óvodai Csoport működésének személyi feltételeit az intézmény rendelkezésére álló szakmai erőforrások biztosítják.

A pedagógiai munka megvalósításában részt vesznek:

- az óvodapedagógusok;
- a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak;
- az intézmény logopédusa;
- szükség szerint a pedagógiai szakszolgálat és más szakemberek.

A tárgyi feltételek kialakításánál törekszünk arra, hogy a gyermekek számára biztosított legyen a mozgásos, alkotó, fejlesztő és játékos tevékenységekhez szükséges eszközrendszer.

Kiemelt szerepet kapnak:

- a mozgásfejlesztő eszközök;
- a Mozgáskotta eszközrendszere;
- a Sakkjátszótér program eszközei;
- az életkornak megfelelő robotikai eszközök;
- grafomotoros fejlesztő eszközök;
- matematikai és logikai fejlesztő játékok;
- társas- és szabályjátékok;
- anyanyelvi és kommunikációs fejlesztő eszközök;
- vizuális és kreatív tevékenységek eszközei.

A tárgyi feltételek folyamatos fejlesztésére az intézmény lehetőségeihez mérten törekszünk.

14. A program eredményességének értékelése

Az Iskolaváró Óvodai Csoport szakmai programjának eredményességét folyamatosan figyelemmel kísérjük.

Az értékelés alapját képezik:

- a gyermekek fejlődésének dokumentált eredményei;
- az OviKRÉTA fejlődéskövető rendszerében rögzített tapasztalatok;
- az óvodapedagógusok megfigyelései;
- a gyermekek egyéni fejlődési üteme;
- a szülőkkel folytatott konzultációk tapasztalatai;
- a szakemberekkel történő együttműködés tapasztalatai;
- az iskolával történő szakmai együttműködés során szerzett visszajelzések.

A program tapasztalatait az intézmény pedagógusai rendszeresen értékelik, és az eredmények alapján szükség szerint módosítják a pedagógiai tervezést és a fejlesztési gyakorlatot.

15. A program várható eredményei

Az Iskolaváró Óvodai Csoport szakmai programjának megvalósulása hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek:

- magabiztosabban és nagyobb biztonságérzettel kezdjék meg iskolai tanulmányaikat;
- rendelkezzenek az iskolakezdéshez szükséges, egyéni lehetőségeikhez mértén megfelelő alapokkal;
- figyelmüket fokozatosan hosszabb ideig legyenek képesek fenntartani;
- feladattudata, feladattartása és kitartása erősödjön;
- önállóságuk fejlődjön;
- képesek legyenek szabályokhoz alkalmazkodni;
- együttműködjenek társaikkal és a felnőttekkel;
- megfelelően kezeljék a siker- és kudarchelyzeteket;
- kommunikációs és anyanyelvi képességeik fejlődjenek;
- mozgáskoordinációjuk és finommotorikájuk fejlődjön;
- grafomotoros készségeik megerősödjenek;
- problémamegoldó és logikai gondolkodásuk fejlődjön;
- pozitív attitűddel forduljanak az iskola és a tanulás felé.

A program eredményességét nem egyetlen mérési eredmény, hanem a gyermekek **egyéni fejlődési útja**, az iskolakezdéshez szükséges képességek megerősödése, valamint a gyermekek érzelmi és szociális biztonsága együttesen jelzi.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK

BAPTISTA OKTATÁS

Nyilatkozat

A **Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája Nevelőtestülete** képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a **Pedagógiai program** elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület a 2026.08.25. napján megtartott értekezletén a Pedagógiai programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Kelt: Kisújszállás, 2026.08.25.

a nevelőtestület nevében

Nyilatkozat

A **Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája szakmai munkaközösségei** képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a munkaközösségek a **Pedagógiai program** - adott szakterületét érintő kérdéseiben – véleményezési jogát gyakorolta/gyakorolták.

Kelt: Kisújszállás, 2026.08.25.

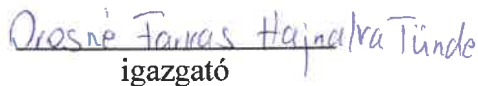

a szakmai munkaközösség vezetője

Nyilatkozat

A **Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája Pedagógiai programját** az Nkt. 26. § (1) bekezdés i) pontja alapján jóváhagyom.

Kelt: Kisújszállás, 2026.08.25.

igazgató

Nyilatkozat

A fenntartó képviselőjében a **Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája Pedagógiai programhoz** az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 35/2026. (07.29.) fenntartói határozat alapján egyetértésemet adom.

Kelt: Budapest, 2026.08.31.

fenntartó